

Toepassingsprofiel omgevingsverordening

Versie 0.98 bèta
Geonovum

Datum 31 juli 2019

Colofon

Omgevingswet-besluit	omgevingsverordening
Identificatie	ov
Versie	0.98-beta
Projectnaam	STandaard Officiële Publicaties met specifieke ToepassingsProfielen voor OmgevingsDocumenten (STOP/TPOD)
Projectnummer	PR33
Contactpersoon	Sandra van Wijngaarden
Auteur(s)	DSO project PR33

Versiehistorie

Versie	Datum	Wijziging
0.98 bèta	17-07-2019	De tekst van het toepassingsprofiel is nu ingedeeld in 2 delen: Deel A Uitgangspunten modellering Deel B De modellering van de omgevingsverordening
0.98 bèta	17-07-2019	In hoofdstuk 1.1.2 tekst over LVBB toegevoegd.
0.98 bèta	17-07-2019	In de tabellen van hoofdstuk 2.1 is de informatie over procedure- en documentstatus en over metadata verwijderd. Is nog onvol- doende uitgewerkt, komt in volgende versie.
0.98 bèta	17-07-2019	In hoofdstuk 3 zijn alle uitgangspunten voor de toepassingsprofielen samengevoegd.
0.98 bèta	17-07-2019	Het hoofdstuk over het Presentatiemodel is vervangen door een pa- ragraaf met een korte beschrijving van de werking van het Presen- tatiemodel en per IMOW-object een uitleg van de uitwerking van het Presentatiemodel.
0.98 bèta	17-07-2019	In hoofdstuk 5 zijn alle tekstgerelateerde modelleringsaspecten sa- mengevoegd. Ook is het vernummernen niet meer verplicht gesteld.

0.98 bèta	17-07-2019	<p>In hoofdstuk 6 is de toepassing van het Informatiemodel Omgevingswet voor de omgevingsverordening beschreven:</p> <p>Een paragraaf met de beschrijving van de hoofdlijnen van IMOW: uitleg en definities van Regeltekst, Juridische regel, Informatieobject, Noemer, Locatie en Werkingsgebied, inclusief een beschrijving van het annoteren met IMOW-objecten.</p> <p>UML-diagram IMOW</p> <p>Ieder IMOW-object is afzonderlijk beschreven volgens een vast stramien. Definitie van ieder object toegevoegd. Per object beschrijving van alle attributen, inclusief verplicht/optieel en aantal keren dat het mag/moet voorkomen.</p> <p>Beschrijving toegevoegd van de juridische waarde van verplichte en onverplichte onderdelen.</p>
0.98 bèta	17-07-2019	<p>Hoofdstuk 7 Van plan tot publicatie toegevoegd: beschrijving van aanleverproces bevoegd gezag aan LVBB en raadplegen van het omgevingsdocument op officiële bekendmakingen.nl en in DSO-LV.</p>
0.98 bèta	17-07-2019	<p>Alle bijlagen verwijderd omdat de inhoud ervan in de lopende tekst is opgenomen of buiten de scope van het toepassingsprofiel valt.</p>

0.98 bèta	17-07-2019	<p>Inhoudelijke wijzigingen in het model verwerkt en beschreven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Relatiekwalificatie vervangen door gerelateerdeRegeltekst, attribuut vereenvoudigd, geeft geen kwalificatie van de relatie meer aan. - Regelkwalificatie vereenvoudigd. - Idealisatie verplaatst: nu attribuut van Juridische regel (i.p.v. attribuut van Locatie). - Attribuut Marge geschrapt. - Thema en Onderwerp gepositioneerd als attributen van Juridische regel (i.p.v. als zelfstandige objecten). - Relatierollen van object naar ander object toegevoegd in de attributen-beschrijving. - Locatie heeft nu 6 verschijningsvormen i.p.v. 2: Punt, Punten-groep, Lijn en Lijnengroep toegevoegd. - Aan Locatie het attribuut hoogte toegevoegd, waarmee de hoogte waarop de geometrie ligt kan worden aangegeven, wordt vastgelegd met WaardeEenheid. - Aan het object Activiteit de attributen bovenliggende activiteit en gerelateerde activiteit toegevoegd, waarmee relaties gelegd kunnen worden met andere activiteiten. - Voor de objecten Omgevingswaarde en Omgevingsnorm modelmatig vastgelegd dat de waarde kwantitatief of kwalitatief kan zijn. - Omgevingswaarde en Omgevingsnorm vereenvoudigd: attributen verplichtingsoort, termijn en geldigheid geschrapt. - Objecttype Gebiedsaanwijzing toegevoegd. Is verzamelobject voor diverse, in de wet benoemde, typen gebieden die in omgevingsdocumenten geometrisch moeten worden begrensd en gereguleerd. - Functie gepositioneerd als type Gebiedsaanwijzing. - Beperkingengebied gepositioneerd als type Gebiedsaanwijzing.
--------------	------------	---

Inhoud

A	Uitgangspunten voor de modellering	10
1	Inleiding	11
1.1	Aanleiding	11
1.1.1	Nieuw stelsel omgevingsrecht	11
1.1.2	Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen en Digitaal Stelsel Omgevingswet.....	11
1.2	STOP, IMOW en TPOD.....	12
1.3	Leeswijzer	13
2	Inhoudelijke aspecten van de omgevingsverordening	15
2.1	Kenschets rechtsfiguur.....	15
2.2	Algemene kenmerken omgevingsverordening	16
2.3	De inhoud van de omgevingsverordening	18
2.3.1	Regels en onderwerpen omgevingsverordening	18
2.3.2	Regels en besluiten die leiden tot wijziging omgevingsverordening	22
2.3.2.1	Meervoudig bronhouderschap	22
2.3.2.2	Vorbereidingsbesluit en voorbeschermingsregels	23
2.3.2.3	Projectbesluit en projectprocedure	23
2.3.3	Omgevingsvergunning voor omgevingsplanactiviteit	23
2.3.4	Overgangsfase.....	23
3	Uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor OW-besluiten	24
3.1	Proces van totstandkoming en bekendmaking c.q. publicatie van OW-besluiten	24
3.2	OW-besluiten met en zonder regels	24
3.3	Initieel besluit, wijzigingsbesluit en geconsolideerde versie.....	25
3.4	Annoteren	25
3.5	Waardelijsten	25
3.6	Presentatiemodel	26
B	Modellering van de omgevingsverordening	27
4	Besluit, besluitonderdelen en omgevingsverordening	28
4.1	Besluit en besluitonderdelen	28
4.1.1	Toelichting	28
4.1.2	Norm	29
4.2	De actuele geldende versie van de omgevingsverordening	29
4.3	De geconsolideerde versie van de omgevingsverordening.....	30
5	Toepassing van het IMOP-tekstmodel op OW-besluiten	31
5.1	Soorten tekststructuur.....	31
5.2	Specificatie van de Artikelstructuur voor de omgevingsverordening	31
5.2.1	Tekstelementen	31
5.2.1.1	Toelichting	31

5.2.1.2	Norm	32
5.2.2	Opschrift en nummering van de tekstelementen.....	34
5.2.2.1	Toelichting	34
5.2.2.2	Norm	34
5.3	De Vrijetekststructuur.....	37
5.3.1	Toelichting	37
5.3.2	Norm	37
5.4	Standaardindeling omgevingsverordening	38
5.4.1	Toelichting	38
5.4.2	Norm	38
5.5	Begripsbepalingen	39
5.5.1	Toelichting	39
5.5.2	Norm	40
5.6	Meet- en rekenbepalingen	40
5.6.1	Toelichting	40
5.6.2	Norm	41
5.7	Verwijzing	41
5.7.1	Toelichting	41
5.7.2	Norm	42
6	Het Informatiemodel Omgevingswet.....	43
6.1	Inleiding	43
6.2	De hoofdlijnen van IMOW voor OW-besluiten met Artikelstructuur.....	43
6.2.1	Regeltekst en Juridische regel.....	43
6.2.2	Informatieobject en Noemer	44
6.2.3	Locatie.....	45
6.2.4	Werkingsgebied	45
6.2.5	Annoteren met IMOW-objecten	46
6.3	Het IMOW-UML-diagram	46
6.4	Annoteren met IMOW-objecten: de objecten en hun attributen in detail beschouwd	48
6.4.1	Objecttype Regeltekst.....	48
6.4.1.1	Toelichting op de toepassing.....	48
6.4.1.2	Definitie	48
6.4.1.3	Norm	49
6.4.1.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	49
6.4.1.5	Toepassing presentatiemodel.....	50
6.4.2	Objecttype Juridische regel.....	50
6.4.2.1	Toelichting op de toepassing.....	50
6.4.2.2	Definitie	50
6.4.2.3	Norm	51
6.4.2.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	52
6.4.2.5	Toepassing presentatiemodel.....	53
6.4.3	Attribuut regelkwalificatie.....	53
6.4.3.1	Toelichting op de toepassing.....	53
6.4.3.2	Definitie	53
6.4.3.3	Norm	54
6.4.3.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	54

6.4.3.5	Toepassing presentatiemodel.....	55
6.4.4	Objecttype Locatie	55
6.4.4.1	Toelichting op de toepassing.....	55
6.4.4.2	Definitie	57
6.4.4.3	Norm	57
6.4.4.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	58
6.4.4.5	Toepassing presentatiemodel.....	59
6.4.5	Objecttype Activiteit	59
6.4.5.1	Toelichting op de toepassing.....	59
6.4.5.2	Definitie	60
6.4.5.3	Norm	61
6.4.5.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	61
6.4.5.5	Toepassing presentatiemodel.....	63
6.4.6	Objecttype Omgevingswaarde.....	64
6.4.6.1	Toelichting op de toepassing.....	64
6.4.6.2	Definitie	66
6.4.6.3	Norm	66
6.4.6.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	67
6.4.6.5	Toepassing presentatiemodel.....	68
6.4.7	Objecttype Omgevingsnorm	69
6.4.7.1	Toelichting op de toepassing.....	69
6.4.7.2	Definitie	71
6.4.7.3	Norm	71
6.4.7.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	72
6.4.7.5	Toepassing presentatiemodel.....	73
6.4.8	Objecttype Gebiedsaanwijzing	74
6.4.8.1	Toelichting op de toepassing.....	74
6.4.8.2	Definitie	74
6.4.8.3	Norm	75
6.4.8.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	75
6.4.8.5	Toepassing presentatiemodel.....	76
6.4.9	Gebiedsaanwijzingtype Functie	76
6.4.9.1	Toelichting op de toepassing.....	76
6.4.9.2	Definitie	77
6.4.9.3	Norm	77
6.4.9.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	78
6.4.9.5	Toepassing presentatiemodel.....	78
6.4.10	Gebiedsaanwijzingtype Beperkingengebied.....	79
6.4.10.1	Toelichting op de toepassing.....	79
6.4.10.2	Definitie	80
6.4.10.3	Norm	80
6.4.10.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	81
6.4.10.5	Toepassing presentatiemodel.....	81
6.5	Standaardfrase als verbinding tussen regeltekst, werkingsgebied en waarden.....	83
6.6	Verplichte en onverplichte onderdelen van de standaard en hun juridische status.....	84

7	Van plan tot publicatie	86
7.1	Het aanleverproces.....	86
7.2	Raadplegen	86
7.2.1	Raadplegen in het officiële publicatieblad	86
7.2.2	Raadplegen in DSO-LV	86
C	Openstaande vragen en issues.....	88
D	Bijlagen	90
Bijlage 1	Ontwerpkeuzen.....	91

A Uitgangspunten voor de modellering

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het motto van de Omgevingswet is 'Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'. De Omgevingswet staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Met benutten wordt bedoeld het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving om maatschappelijke behoeften te vervullen. Bij beschermen gaat het over het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

1.1.1 Nieuw stelsel omgevingsrecht

De Omgevingswet bundelt de wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Met de Omgevingswet wordt het huidige stelsel van ruimtelijke regels volledig herzien en wordt het fundament van het nieuwe stelsel voor het omgevingsrecht gelegd. Met het vernieuwen van het omgevingsrecht wil de wetgever vier verbeteringen bereiken:

- Het omgevingsrecht is inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk in het gebruik.
- De leefomgeving staat op een samenhangende manier centraal in beleid, besluitvorming en regelgeving.
- Een actieve en flexibele aanpak biedt overheden meer afwegingsruimte om doelen voor de leefomgeving te bereiken.
- Besluitvorming over projecten in de leefomgeving gaat sneller en beter.

Voor de realisatie van deze doelen biedt de wetgever diverse juridische instrumenten, waaronder de omgevingswetbesluiten (OW-besluiten) die verschillende bevoegde gezagen in staat stellen besluiten te nemen die ingrijpen in de leefomgeving. De belangrijkste OW-besluiten zijn:

- Algemene Maatregel van Bestuur (Rijk)
- Ministeriële Regeling (Rijk)
- Omgevingsvisie (Rijk, provincies en gemeenten)
- Omgevingsverordening (Provincies)
- Waterschapsverordening (Waterschappen)
- Omgevingsplan (Gemeenten)
- Projectbesluit (Rijk, provincies en waterschappen)
- Programma (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen)

1.1.2 Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen en Digitaal Stelsel Omgevingswet

OW-besluiten moeten om werking te kunnen hebben, worden bekendgemaakt respectievelijk gepubliceerd. Daartoe moeten ze worden aangeleverd aan de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen (verder: LVBB). De LVBB zorgt voor de bekendmaking van de besluiten in het digitale publicatieblad van het bevoegde gezag en voor consolidatie van wijzigingsbesluiten in de regeling. De LVBB zorgt tevens voor doorlevering van de geconsolideerde versie aan de hierna te bespreken DSO-LV. Deze processen en de resultaten daarvan zijn nader beschreven in hoofdstuk B7.

Digitalisering is een ander belangrijk instrument voor het behalen van de vier verbeterdoelen. De Omgevingswet bevat de grondslagen voor de Landelijke Voorziening Digitaal Stelsel Omgevingswet (verder: DSO-LV). Daarmee is de juridische basis gelegd voor de ontwikkeling van DSO-LV en kunnen er regels worden gesteld over onder andere gemeenschappelijke definities in de standaarden en voorzieningen die onderdeel zijn van het stelsel.

DSO-LV zorgt voor samenhangende, eenduidige en toegankelijke informatie van goede kwaliteit en draagt bij aan de verbetering van het stelsel van het omgevingsrecht. Het stimuleert een snellere en integrale besluitvorming onder de Omgevingswet en vergroot het gebruikersgemak.

DSO-LV biedt het digitale loket waar initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden snel kunnen zien wat kan en mag in de fysieke leefomgeving: het Omgevingsloket. Via het Omgevingsloket kunnen zij:

- informatie raadplegen over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, zoals gegevens over water- of luchtkwaliteit en geluidbelasting.
- vergunningen aanvragen en meldingen doen;
- zien welke regels en beleid van toepassing zijn op een locatie. De basis hiervoor zijn de OW-besluiten, waaronder omgevingsvisies, omgevingsverordeningen en omgevingsplannen, projectbesluiten, AMvBs, Mr en op termijn ook programma's.

Om aan deze doelstellingen van DSO-LV te kunnen voldoen, is het nodig om de OW-besluiten *machineleesbaar* te maken en de gebruikte gegevens *onderling uitwisselbaar* te maken. Dat betekent dat de OW-besluiten vanuit informatiekundig en technisch oogpunt moeten worden gestructureerd en gestandaardiseerd.

De Omgevingswet biedt daartoe de mogelijkheid door het stellen van regels over de inrichting en vormgeving van de OW-besluiten, die worden vastgelegd in de Standaard Officiële Publicaties (STOP) en het onderhavige document. Bij ministeriële regeling zullen regels worden opgenomen rond het gebruik van deze standaard voor officiële overheidspublicaties.

De standaard legt vast hoe tekst moet worden ingedeeld en geannoteerd, hoe tekst aan locaties moet worden gekoppeld, welke waardelijsten van toepassing zijn en hoe het resultaat vervolgens uitgewisseld moet worden. Het is aan de bevoegde gezagen om de inhoud van de regels te bepalen.

1.2 **STOP, IMOW en TPOD**

De Standaard voor Officiële Publicaties (verder: STOP) omvat de beschrijving van de manier waarop digitale officiële bekendmakingen worden opgesteld, uitgewisseld en gepresenteerd. STOP ondersteunt het beschikbaar stellen van alle officiële bekendmakingen. Het algemene doel is interoperabiliteit in dat proces van uitwisselen en beschikbaar stellen. STOP gaat daarbij niet over de inhoud van officiële bekendmakingen maar beschrijft wel de mechanismen en bouwstenen om die inhoud digitaal vast te leggen.

Per domein kan een specificatie van STOP gemaakt worden. Voor de Omgevingswet is die specificatie gegeven in het Conceptueel InformatieModel Omgevingswet (verder: CIMOW) en het InformatieModel Omgevingswet (verder: IMOW). CIMOW is het conceptuele model waarop informatiemodellen in de keten gebaseerd worden. IMOW is afgeleid van CIMOW en

is het logische model dat is toegespitst op de keten 'Van plan tot publicatie'. IMOW richt zich met name op OW-besluiten in DSO-LV. IMOW omvat implementatierichtlijnen en -afspraken voor de OW-besluiten. Daarnaast omvat het per type OW-besluit een UML-klassediagram voor het coderen van dat OW-besluit.

Op welke wijze STOP en IMOW moeten worden toegepast is per OW-besluit beschreven in een Toepassingsprofiel. Een Toepassingsprofiel is een nadere invulling c.q. beperking van de (algemene) STOP en bevat domeinspecifieke afspraken. De toepassingsprofielen geven voor het specifieke domein aan welke specifieke regels er gelden voor inhoud en metadata (eigenschappen en waardelijsten).

Voor de Omgevingswet is het Toepassingsprofiel omgevingswetbesluiten (TPOD) van toepassing en is er voor elk soort OW-besluit een apart toepassingsprofiel. Een TPOD beschrijft de informatiekundige specificaties conform STOP en IMOW voor de (inhoudelijke) onderwerpen, de regels en richtlijnen die gelden voor het betreffende OW-besluit. Het is in feite de schakel tussen de juridisch(-inhoudelijke) bepalingen in de Omgevingswet en de technische specificaties voor het ontwikkelen van software ten behoeve van het opstellen van de afzonderlijke OW-besluiten. Het TPOD is primair bedoeld voor informatie-specialisten, beleidsmedewerkers en juristen van de bevoegde gezagen, die de OW-besluiten volgens de standaard inhoud en vorm zullen geven. De praktijkrichtlijn voor het betreffende OW-besluit vult dit aan met aanwijzingen en voorbeelden voor de concrete toepassing van de standaard.

Dit TPOD geeft uitwerking aan de omgevingsverordening en behoort bij een set van documenten die, als toepassing van STOP, ontwikkeld zijn voor het domein van de Omgevingswet:

- Het Conceptueel Informatiemodel voor de Omgevingswet (CIMOW);
- Het Informatiemodel Omgevingswet (IMOW);
- XSD's; schema's voor implementatie van IMOW in XML-formaat;
- Presentatiemodel;
- Berichtenmodel;
- Toepassingsprofielen (TPOD's) voor de OW-besluiten;
- Waardelijsten behorende bij de TPOD's;
- Conformiteitsregels;
- Praktijkrichtlijnen op basis van de TPOD's.

1.3 Leeswijzer

Dit document is in twee delen verdeeld. Het eerste deel beschrijft de uitgangspunten voor de modellering. In dit eerste hoofdstuk zijn de doelstellingen van de Omgevingswet, LVBB en DSO-LV op hoofdlijnen toegelicht. Daarmee is het bredere kader en het doel van het TPOD geschetst. Hoofdstuk 2 beschrijft de juridische, inhoudelijke en procedurele aspecten van de omgevingsverordening en andere instrumenten die op de omgevingsverordening inwerken. Ook de overgangsfase na inwerkingtreden van de Omgevingswet komt aan de orde. Hoofdstuk 3 gaat in op de belangrijkste uitgangspunten voor de toepassingsprofielen. Ingegaan wordt op het proces van totstandkoming en bekendmaking, het verschil tussen OW-besluiten met en OW-besluiten zonder regels, het verschil tussen een initieel besluit, een

wijzigingsbesluit en de geconsolideerde versie van de omgevingsverordening; daarna worden de hoofdlijnen van annoteren, waardelijsten en presentatiemodel toegelicht.

Deel B is volledig gewijd aan de modellering van de omgevingsverordening. Hoofdstuk B4 beschrijft de besluitonderdelen waaruit een besluit tot vaststelling of wijziging van de omgevingsverordening bestaat en het verschil tussen de actuele geldende versie van de omgevingsverordening en de geconsolideerde versie daarvan. In hoofdstuk B5 wordt het tekstmodel beschreven en de toepassing daarvan op de omgevingsverordening. Hoofdstuk 0 bevat een beschrijving IMOW. Na een inleiding op het model bevat het het IMOW-UML-klassediagram. Daarna worden de hoofdlijnen van het IMOW voor OW-besluiten met artikelstructuur beschreven. In paragraaf B6.4 wordt gedetailleerd toegelicht hoe het annoteren van de omgevingsverordening met IMOW-objecten wordt toegepast. Tot slot wordt het werken met standaardfrases beschreven.

De TPOD's voor alle OW-besluiten volgen dezelfde structuur en indeling, om de vergelijkbaarheid van de tekstblokken en het beheer daarvan nu en in de toekomst zo eenvoudig mogelijk te maken. Het kan zijn dat een paragraaf niet van toepassing is voor een bepaalde TPOD. In dat geval wordt dat ook in de betreffende paragraaf aangegeven.

Dit toepassingsprofiel stelt een aantal (overwegend technische en structurerende) normen voor het opstellen van de omgevingsverordening. Voorbeelden daarvan zijn het aantal besluitonderdelen waaruit een besluit tot wijziging van de omgevingsverordening moet bestaan, de eigenschappen die nodig zijn om een bepaalde annotatie vast te leggen en de manier waarop de relatie tussen tekst en werkingsgebied wordt vormgegeven. Uiteraard bevat het toepassingsprofiel ook een toelichting op die normen. Om volstrekt helder te maken wat tot de norm behoort wordt in de tekst een duidelijk onderscheid gemaakt tussen beide teksttypen. De toelichtende teksten staan steeds in de subparagraaf Toelichting, de normen staan in de subparagraaf Norm. Het gaat hier om de functionele normen uit de standaard, niet om juridische normen die regels stellen.

2 Inhoudelijke aspecten van de omgevingsverordening

Dit hoofdstuk beschrijft de inhoud van de omgevingsverordening en heeft als doel de functionele elementen in het toepassingsprofiel te kunnen identificeren.

Paragraaf A schetst het karakter van de omgevingsverordening. Deze schets bevat informatie op hoofdlijnen, die van belang is voor de functionele elementen in het toepassingsprofiel. In paragraaf 2.2 staan algemene kenmerken van de omgevingsverordening. Deze kenmerken geven de (juridische, procedurele, etc.) context weer van de omgevingsverordening, maar beschrijven geen domein-specifieke zaken.

Paragraaf 2.3 beschrijft domein-specifieke kenmerken van de omgevingsverordening. Dit zijn niet alleen inhoudelijke kenmerken van de omgevingsverordening zelf. Waar relevant zijn ook kenmerken beschreven die aangeven hoe de omgevingsverordening zich verhoudt tot zaken in breder verband, bijvoorbeeld ten opzichte van andere instrumenten.

2.1 Kenschets rechtsfiguur

Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten stellen elk (integraal) beleid en regels vast over de ontwikkeling, het gebruik, de bescherming en het beheer en onderhoud van de fysieke leefomgeving voor hun grondgebied. Zij leggen dit vast in één of meerdere OW-besluiten.

Elk van deze bestuursorganen heeft in het stelsel voor het omgevingsrecht zijn eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden en daarmee samenhangende instrumenten, waaronder de OW-besluiten.

De provincie stelt regels over de fysieke leefomgeving en legt deze vast in één omgevingsverordening voor haar gehele grondgebied. De omgevingsverordening bevat in de eerste plaats de regels die op grond van de Omgevingswet worden gesteld en daarnaast ook regels over de fysieke leefomgeving die worden gesteld op grond van de Provinciewet en andere bijzondere wetten.

De omgevingsverordening zorgt ervoor dat het beleid en de doelen zoals opgenomen in de Omgevingswet, AMvB's en de provinciale omgevingsvisie en programma's doorwerken naar derden. De provincie kan daartoe in de omgevingsverordening algemeen bindende regels en instructieregels opnemen, omgevingswaarden vaststellen en beperkingengebieden aanwijzen.

Voor zover het gaat om regels waarmee functies aan locaties worden toegedeeld ligt het primaat bij het omgevingsplan. Het uitgangspunt is dat de provincie op dat punt alleen instructieregels opneemt in de omgevingsverordening over de inhoud van omgevingsplannen. Alleen als het onderwerp van zorg niet doelmatig en doeltreffend met een instructieregel of een instructie kan worden behartigd, kunnen in de omgevingsverordening regels worden gesteld over activiteiten die gevolgen (kunnen) hebben voor de fysieke leefomgeving met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

2.2 Algemene kenmerken omgevingsverordening

In Tabel 1 tot en met Tabel 3 zijn de algemene kenmerken van de omgevingsverordening opgenomen. Deze kenmerken leggen de algemene eigenschappen vast, waarmee informatie over de omgevingsverordening wordt bijgehouden. Doel van deze tabellen is het weergeven van de meest essentiële algemene kenmerken van het instrument zodat de lezer het beter kan plaatsen en vergelijken met bestaande instrumenten, niet om een volledig sluitende beschrijving te geven.

Tabel 1 Juridische kenmerken

Onderwerp	Specificatie
Grondslag rechtsfiguur	Artikel 2.6 Omgevingswet
Vorbereidingsprocedure	Toepassen afdeling 3.4 Awb verplicht
Tijdstip bekendmaking/ terinzagelegging vastgestelde omgevingsverordening	Door bestuursorgaan te bepalen
Inwerkingtreding	Inwerkingtreding op achtste dag na dag van bekendmaking of op in besluit aangegeven andere datum
Rechtsbescherming	hoofregel: geen bezwaar en beroep mogelijk
Geldt toepassingsprofiel ook voor ontwerpbesluit	Ja
Rechtsfiguur roept meldingsplicht of vergunningplicht in het leven en/of bevat bepalingen waaraan aanvragen omgevingsvergunning rechtstreeks getoetst moeten worden	Ja
Rechtsfiguur bevat voor eenieder bindende regels	Ja

Tabel 2 Kenmerken ten behoeve van metadata en annotaties

Onderwerp	Specificatie
Bevoegde bestuurslaag	Bevoegd tot vaststellen: <ul style="list-style-type: none"> provincie Rijk (via indeplaatsstelling)
Bestuursorgaan	Bevoegd tot vaststellen: <ul style="list-style-type: none"> provinciale staten gedeputeerde staten (na delegatie) minister (via indeplaatsstelling)
OW-besluit kan rechtstreeks ander OW-besluit wijzigen (meervoudig bronhouderschap)	Nee

Onderwerp	Specificatie
Ander OW-besluit kan rechtstreeks onderhavig OW-besluit wijzigen (meervoudig bronhouderschap)	Ja, voorbereidingsbesluit
Rechtsfiguur kan gewijzigd worden door wijzigingsbesluiten	Ja
Onderdelen	Besluitonderdelen: <ul style="list-style-type: none"> Deel 1: Vaststellingsdocumenten en motivering Deel 2: Regels Deel 3: Algemene en artikelsgewijze toelichting
Tekststructuur besluitonderdelen	Deel 1 en 3: VrijeTekstStructuur Deel 2: RegelingStructuur (waarbij gestructureerd gebruik wordt gemaakt van de Aanwijzingen voor de Regelgeving).
De omgevingsverordening (het tweede deel van het besluit tot vaststelling/wijziging omgevingsverordening) en de geconsolideerde versie daarvan moet kunnen worden geraadpleegd	<ul style="list-style-type: none"> Delegatiebesluit Alle onderdelen van het besluit tot vaststelling/wijziging omgevingsverordening: <ul style="list-style-type: none"> deel 1: motivering besluit deel 2: instrument/omgevingsverordening zelf (dit geldt alleen vanuit geconsolideerde versie) deel 3: artikelsgewijze en algemene toelichting Beleidsregels over de uitleg en toepassing van omgevingsverordening Uitspraak rechter over OW-besluit

Tabel 3 Vergelijking met huidige rechtsfiguren en RO Standaarden

Onderwerp	Specificatie
Vergelijkbaar met/ voortzetting van huidige rechtsfiguur	provinciale verordening ruimte (Wro) provinciale milieuverordening (Wet milieubeheer) provinciale waterverordening (Waterwet)
Voortzetting van instrument in RO Standaarden	Ja, provinciale verordening
INSPIRE thema	Planned Land Use: SpatialPlan

2.3 De inhoud van de omgevingsverordening

In deze paragraaf wordt de inhoud van de omgevingsverordening beschreven, met in subparagraaf 2.3.1 een overzicht van de belangrijkste onderwerpen waarover in de omgevingsverordening regels moeten of kunnen worden gesteld.

Subparagraaf 2.3.2 beschrijft in hoofdzaak regels en besluiten van bestuursorganen die leiden tot wijziging van het omgevingsplan en in mindere mate ook de omgevingsverordening. Subparagraaf 2.3.3 heeft alleen betrekking op het omgevingsplan en is daarmee niet van toepassing voor de omgevingsverordening. Tenslotte wordt in subparagraaf 2.3.4 ingegaan op de overgang van de bestaande wet- en regelgeving naar de Omgevingswet.

2.3.1 Regels en onderwerpen omgevingsverordening

De Omgevingswet geeft geen sluitend overzicht van onderwerpen waarover in de omgevingsverordening regels gesteld moeten of kunnen worden. Wel is bepaald welke aspecten de fysieke leefomgeving in ieder geval omvat en welke gevolgen worden aangemerkt als gevolgen voor de fysieke leefomgeving.

In de wet staan vervolgens -soms expliciet, vaker ook impliciet- specifiekere bepalingen over de inhoud van de omgevingsverordening, zoals het aanwijzen van onderwerpen waarover regels alleen in een omgevingsverordening mogen worden opgenomen.

In de Omgevingswet is bepaald dat bij AMvB gevallen kunnen worden aangewezen:

- waarin regels over de fysieke leefomgeving alleen in de omgevingsverordening mogen worden opgenomen;
- waarin regels over de fysieke leefomgeving niet in de omgevingsverordening mogen worden opgenomen.

Deze gevallen zijn aangewezen in artikel 2.1 van het Omgevingsbesluit¹. Naast de regels die, als ze worden gesteld, in de omgevingsverordening moeten worden opgenomen en de regels over onderwerpen die daarin niet mogen worden opgenomen, ontstaat als vanzelf ook een categorie regels over onderwerpen die in de omgevingsverordening kunnen worden opgenomen maar waarvan dat niet verplicht wordt gesteld. Over die onderwerpen kunnen regels ook in een (andere) verordening worden gesteld.

Tabel 4 biedt een overzicht van de belangrijkste regels en onderwerpen die de omgevingsverordening op grond van de Omgevingswet moet, respectievelijk kan, bevatten.

Voor de samenstelling van deze tabel is gebruik gemaakt van de Omgevingswet met de voorgenomen wijzigingen die in de Omgevingswet worden aangebracht door het wetsontwerp Invoeringswet Omgevingswet zoals in maart 2019 ingediend bij de Eerste Kamer.

¹ Zoals dat luidt na wijziging door de consultatieversie van het Invoeringsbesluit

Tabel 4 Inhoudelijke kenmerken omgevingsverordening

Onderwerp	Bron	Karakterisering/Toelichting
Vaststellen van omgevingswaarde	art 2.11 lid 1 Ow	Omgevingswaarden zijn normen die de gewenste staat of kwaliteit van de fysieke leefomgeving of een onderdeel daarvan als beleidsdoel vastleggen. Omgevingswaarden worden uitgedrukt in meetbare of berekenbare eenheden of anderszins in objectieve termen. Een omgevingswaarde leidt bij dreigende overschrijding tot verplichtingen voor de overheid en heeft geen rechtstreekse werking voor anderen. NB: omgevingswaarden kunnen in aanvulling op of in afwijking van omgevingswaarden uit omgevingsverordening of AMvB worden vastgesteld, maar alleen als dat in omgevingsverordening of AMvB is bepaald.
Aanwijzen van programma en bestuursorgaan dat bevoegd is programma vast te stellen	art. 3.15 lid 2 en 5 jo art. 3.16 Ow	Het moet gaan om programma dat betrekking heeft op omgevingswaarden gemeente of andere doelstelling voor fysieke leefomgeving waarvoor in omgevingsplan een regel over verlenen of weigeren van omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit is gesteld. Met de term 'aanwijzen van programma's' wordt ook bedoeld dat in het omgevingsplan kan worden bepaald dat een programma met programmatische aanpak moet worden vastgesteld.
Regels over betrekken omgevingswaarde of andere doelstelling uit programma bij uitoefening van taken en bevoegdheden en regels over welke bepalingen o.g.v. artt. 2.22 lid 1, 2.24 lid 1, 5.18, 5.19 lid 1 of 5.30 of welke regels over verlenen/weigeren omgevingsvergunning voor omgevingsplanactiviteit geheel/gedeeltelijk buiten toepassing blijven	artt. 2.22 lid 1, 2.24 lid 1, 5.18, 5.19 lid 1 of 5.30 art. 3.16 lid 2 Ow	

Onderwerp	Bron	Karakterisering/Toelichting
Regels over activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor fysieke leefomgeving	art. 4.1 lid 1 Ow	NB: begrip 'activiteit': alle handelingen die de Omgevingswet reguleert (MvT op ontwerp-Omgevingswet, juni 2014)
Regels die met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties nodig zijn	art. 4.2 lid 1 Ow	
Verbod om zonder voorafgaande melding aan het bevoegd gezag een activiteit te verrichten	art. 4.4 lid 1 Ow	meldingsplicht
Verbod om zonder omgevingsvergunning een activiteit te verrichten	art. 4.4 lid 2 Ow	vergunningplicht
Aanwijzen van onderwerp waarvoor het bevoegd gezag maatwerkvoorschriften kan stellen of voorschriften aan omgevingsvergunning kan verbinden	art. 4.5 lid 1 Ow	
Bepalen dat maatwerkvoorschriften of vergunningvoorschriften kunnen afwijken van regels omgevingsplan	art. 4.5 lid 2 Ow	
Bepalen dat maatwerkvoorschrift niet kan worden gesteld als over onderwerp voorschrift aan omgevingsvergunning kan worden verbonden	art. 4.5 lid 3 Ow	
Stellen van maatwerkregels	art. 4.6 Ow	Maatwerkregels: aanvullende of nadere regels of regels die afwijken van regels uit AMvB of omgevingsverordening over onderwerpen die in AMvB of omgevingsverordening daarvoor zijn aangewezen NB: maatwerkregels kunnen afwijken van regels uit AMvB of omgevingsverordening, maar alleen als dat in AMvB of verordening is bepaald.

Onderwerp	Bron	Karakterisering/Toelichting
Voorschrijven dat een maatregel moet worden getroffen	art. 4.7 lid 1 Ow	
Bepalen dat treffen gelijkwaardige maatregel is toegestaan zonder voorafgaande toestemming	art. 4. 7 lid 2 Ow	
Verbod om gelijkwaardige maatregel toe te passen zonder voorafgaande melding	art. 4. 7 lid 2 Ow	Meldingsplicht
Stellen van nadere regels over treffen maatregel of gelijkwaardige maatregel	art. 4.7 lid 3 Ow	
Uitsluiten dat gelijkwaardige maatregel wordt getroffen	art. 4.7 lid 3 Ow	
Voorbeschermingsregels	art. 4.14 en 4.16 Ow	NB het predicaat voorbeschermingsregels zegt niets over de inhoud van de regel, wel over totstandkoming en bevoegd gezag dat regel heeft toegevoegd
Aanwijzen van locaties waar aanwezige bouwwerken moeten worden gemoderniseerd of vervangen door gelijksoortige bebouwing	art. 4.18 Ow	Uitgangspunt: dit is vorm van toedeling van functie aan locatie (MvT)
Regels over uiterlijk van bouwwerken	art. 4.19 Ow	
In afwijking van AMvB bepalen dat activiteit vergunningplichtig dan wel vergunningvrij is in gevallen waarin dat o.g.v. AMvB is toegestaan	art. 5.2 lid 1 Ow	
Regels over het verlenen of weigeren van de omgevingsvergunning voor de omgevingsplanactiviteit	art. 5.21 jo 5.18 Ow	Beoordelingsregels

Onderwerp	Bron	Karakterisering/Toelichting
Regels over verbinden van voorschriften aan omgevingsvergunning voor omgevingsplanactiviteit	art. 5.34 lid 3 Ow	
Regels over kostenverhaal	art. 13.12 Ow, via Aanvullingswet grondeigendom)	Kostenverhaalregels NB: door de Invoeringswet wordt de oorspronkelijke regeling voor kostenverhaal nu ook aangepast, op andere manier dan in Aanvullingswet; in dit document is als uitgangspunt gehanteerd dat de regeling van de Aanvullingswet gaat gelden.
Aanwijzen van bestuursorganen en andere instanties die advies kunnen uitbrengen over aanvragen om omgevingsvergunning voor omgevingsplanactiviteit	art. 16.15 lid 2 Ow	
Regels over bij aanvraag om omgevingsvergunning voor omgevingsplanactiviteit te verstrekken gegevens en bescheiden	art. 16.55 lid 4 Ow	Indieningsvereisten NB: deze worden in Ow in het opschrift van art. 16.55 aanvraagvereisten genoemd
Regels over monitoring	art. 20.1 lid 3, 20.2, 20.14 lid 2 Ow	

2.3.2 Regels en besluiten die leiden tot wijziging omgevingsverordening

Een bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen, vaststellen en wijzigen van het OW-besluit waarvoor het op grond van de Omgevingswet is aangewezen als bevoegd gezag. In specifieke gevallen hebben regels en besluiten van andere bestuursorganen invloed op dat OW-besluit. Zo kunnen Rijk, provincie en waterschap met een projectbesluit de regels van het omgevingsplan wijzigen.

In deze subparagraaf wordt vooral aandacht besteed aan de regels en besluiten die invloed hebben op het omgevingsplan. De complexiteit die hiermee samenhangt en de impact die de regels in het omgevingsplan hebben op initiatiefnemers, burgers, bedrijven en instellingen rechtvaardigen een nadere uitwerking. Derhalve zijn subparagrafen 2.3.2.1 en 2.3.2.3 niet van toepassing op de omgevingsverordening.

Voor de omgevingsverordening zijn overigens wel de bepalingen met betrekking tot het voorbereidingsbesluit en de voorbeschermingsregels van belang, welke in paragraaf 2.3.2.2 worden toegelicht.

2.3.2.1 Meervoudig bronhouderschap

Deze subparagraaf is niet van toepassing op de omgevingsverordening.

2.3.2.2 *Vorbereidingsbesluit en voorbeschermingsregels*

Op grond van artikelen 4.15 Ow kunnen provinciale staten en gedeputeerde staten (in delegatie) een voorbereidingsbesluit nemen dat de omgevingsverordening wijzigt met voorbeschermingsregels. Deze kunnen alleen inhouden:

- 1 het verbod om bepaalde activiteiten te verrichten die op grond van de omgevingsverordening zijn toegestaan maar nog niet plaatsvinden, waarbij melding of vergunning kan worden vereist om de activiteit te verrichten;
- 2 de aanwijzing van onderwerpen waarvoor maatwerkvoorschriften gesteld kunnen worden of voorschriften aan vergunning kunnen worden verbonden;
- 3 het buiten toepassing verklaren van regels van de omgevingsverordening die in strijd zijn met voorbeschermingsregels als genoemd onder 1 of 2.

Deze voorbeschermingsregels vervallen op de volgende manieren:

- A na een jaar en zes maanden, dus van rechtswege, of
- B als binnen een jaar en zes maanden het besluit tot vaststelling of wijziging van de omgevingsverordening waarvan de voorbeschermingsregels deel uitmaken is bekendgemaakt: op het tijdstip waarop dat besluit in werking treedt of is vernietigd.

Onderzocht wordt nog of het mogelijk is dat in sommige gevallen het vervallen van voorbeschermingsregels na afloop van de periode van een jaar en zes maanden automatisch in de geconsolideerde versie van de omgevingsverordening wordt verwerkt. In andere gevallen zal daarvoor een bericht van het bevoegd gezag nodig zijn. Ook wordt nog onderzocht of voorbeschermingsregels als zodanig gemarkeerd moeten worden, bijvoorbeeld met een daarop gerichte annotatie.

Opgemerkt wordt dat voor het voorbereidingsbesluit een afzonderlijk toepassingsprofiel wordt opgesteld.

2.3.2.3 *Projectbesluit en projectprocedure*

Deze subparagraaf is niet van toepassing op de omgevingsverordening.

2.3.3 **Omgevingsvergunning voor omgevingsplanactiviteit**

Deze subparagraaf is niet van toepassing op de omgevingsverordening.

2.3.4 **Overgangsfase**

Er is niet voorzien in overgangsrecht voor de omgevingsverordening. Streven is dat de provincies hun omgevingsverordeningen op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben vastgesteld en bekendgemaakt.

3 Uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor OW-besluiten

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor OW-besluiten beschreven. Deze uitgangspunten zijn mede gebruikt als bouwstenen voor de ontwikkeling van de TPOD's. Deze informatie is met name beschrijvend van aard en dient het doel achtergrond te bieden voor deel B, dat de modellering van de omgevingsverordening beschrijft en voortbordurt op de uitgangspunten beschreven in dit hoofdstuk.

3.1 Proces van totstandkoming en bekendmaking c.q. publicatie van OW-besluiten

Het proces begint intern bij het bevoegd gezag en/of bij de initiatiefnemer. Daarna volgt een informeel deel dat bestaat uit participatie en (voor)overleg. Daarbij legt het bevoegde gezag dan wel een initiatiefnemer een voorstel, voornemen of een vraagstuk voor aan externe partijen, zoals bewoners en bedrijven uit de betreffende omgeving en andere bevoegde gezagen. Deze informele fase is vormvrij. Het bevoegd gezag (dan wel de initiatiefnemer) kan zelf een medium kiezen voor participatie en/of overleg: een document, een website, een film etc. In het informele deel van het proces kan ook een informele versie van het OW-besluit gebruikt worden die aan de STOP- en TPOD-standaarden voldoet. De standaarden maken dat mogelijk door ook een conceptversie van OW-besluiten aan te bieden.

Bij het opstellen van het OW-besluit ten behoeve van het formele deel van het proces moet gebruik gemaakt worden van de standaarden STOP en TPOD. De standaarden ondersteunen ook dit opstelproces. Na het opstellen van het OW-besluit volgen publicatie en kennisgeving van het ontwerp van het OW-besluit en later publicatie of bekendmaking van het besluit in de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen (verder: LVBB).

In de LVBB worden alleen ontwerp- en vastgestelde besluiten gepubliceerd respectievelijk bekendgemaakt. Op dit moment is nog niet bekend of, en zo ja waar, zal worden voorzien in een landelijk beschikbare omgeving waarin ook informele versies van de OW-besluiten beschikbaar gesteld en geraadpleegd kunnen worden.

3.2 OW-besluiten met en zonder regels

Er is onderscheid tussen OW-besluiten die regels bevatten, zoals het omgevingsplan, en OW-besluiten die geen regels bevatten, zoals de omgevingsvisie.

OW-besluiten die regels bevatten, zullen vanuit de gebruikerstoepassing van het DSO het meest bevraagd worden. Daarom worden aan die OW-besluiten extra eisen gesteld ten behoeve van de bekendmaking en zijn er extra mogelijkheden aan toegevoegd voor bevraging en raadpleging. Om deze reden besteden de standaarden extra aandacht aan deze categorie als het gaat om tekststructuur, relatie met werkingsgebieden en weergave.

De OW-besluiten zonder regels hebben een ander karakter. Ze hebben een vrijere opzet en kennen geen artikelsgewijze indeling. Hiervoor geldt dan ook een aantal eisen niet die wel voor de OW-besluiten met regels gelden, zoals vaste tekststructuren.

De specificaties voor de tekststructuur zijn opgenomen in hoofdstuk B5.

3.3 Initieel besluit, wijzigingsbesluit en geconsolideerde versie

OW-besluiten komen tot stand door het nemen van een initieel besluit (het eerste besluit waarbij een volledig OW-besluit wordt vastgesteld) dan wel, in het geval van de omgevingsverordening, door het nemen van besluiten tot wijziging van de omgevingsverordening van rechtswege. In beide gevallen kunnen de OW-besluiten vervolgens door wijzigingsbesluiten gewijzigd worden. Omgevingsplannen, omgevingsverordeningen, waterschapsverordeningen, AMvBs, Mr en omgevingsvisies moeten in geconsolideerde vorm beschikbaar gesteld worden. In de geconsolideerde versie worden alle achtereenvolgens genomen wijzigingsbesluiten verwerkt tot een doorlopende versie van het OW-besluit. In hoofdstuk B4 wordt dit nader beschreven.

Een groot deel van de bepalingen van dit toepassingsprofiel is met name van toepassing op de geconsolideerde versie van het OW-besluit en minder op wijzigingsbesluiten. Een wijzigingsbesluit zal namelijk vooral het verschil met de vorige geconsolideerde versie laten zien.

3.4 Annoteren

Onder annoteren verstaan we het toevoegen of markeren van gegevens aan (onderdelen van) besluiten en regelingen. Een markering heet een annotatie. Annoteren maakt het mogelijk dat die tekst machineleesbaar wordt. En het zorgt er voor dat het besluit of de regeling gestructureerd bevraagbaar is en dat werkingsgebieden en andere gegevens op een kaart weergegeven worden. Het annoteren helpt ook bij het verbinden van toepasbare regels, oftewel vragenbomen, aan regels met werkingsgebieden. De bij het annoteren toegevoegde gegevens worden niet direct in de lopende, voor de mens leesbare, tekst weergegeven. Het annoteren van OW-besluiten met IMOW-objecten is beschreven in hoofdstuk 0.

3.5 Waardelijsten

Een waardelijst is een collectie van waarden die gebruikt kunnen worden bij het annoteren. Bij veel attributen van annotaties hoort een waardelijst met vooraf gedefinieerde waarden. Waardelijsten zijn er in twee vormen: gesloten waardelijsten en open waardelijsten. In de toepassingsprofielen voor de OW-besluiten bedoelen we daar het volgende mee.

- gesloten waardelijst: is een lijst met vooraf gedefinieerde waarden waaruit gekozen moet worden. Deze waardelijst wordt centraal beheerd en kan alleen beheersmatig gewijzigd worden, aangezien een wijziging direct effect heeft op de werking van en functionaliteiten van de applicaties van het DSO en LVBB;
- open waardelijst: is een lijst met vooraf gedefinieerde waarden. Wanneer de gewenste waarde op de waardelijst voorkomt, wordt die gebruikt. Als de gewenste waarde niet op de waardelijst voorkomt, wordt door het bevoegd gezag een eigen waarde gedefinieerd. Deze waarde wordt niet aan de waardelijst toegevoegd.

In paragraaf B6.3 is aangegeven voor welke attributen een waardelijst geldt en of deze gesloten of open is.

3.6 Presentatiemodel

De inhoud van een OW-besluit dient kenbaar te zijn. Daarom moet een OW-besluit niet alleen machineleesbaar worden aangeboden, maar is ook een voor de mens te interpreteren presentatie noodzakelijk. Uitgangspunt is dat de tekst, de bijbehorende locaties en de waarden die normen op de verschillende locaties hebben zo overzichtelijk worden gepresenteerd dat de raadpleger ze kan interpreteren.

Het presentatiemodel richt zich op de mensleesbare vorm van het presenteren. Onder presenteren verstaan we het weergeven en visualiseren van de inhoud van een besluit of regeling in een voorgedefinieerde vorm (gebruik van symbolen, kleur, lijndikte, arcering, karakterset) conform een afgesproken standaard. Het presentatiemodel beschrijft daarbij de wijze van presenteren van tekst, locaties en waarden en het presenteren van wijzigingen in een wijzigingsbesluit.

De mensleesbare presentatie van tekst toont de hiërarchie van de structuurelementen van die tekst. De mensleesbare presentatie van locaties maakt gebruik van de annotaties met IMOW-objecten, waardelijsten en symbolisatietabellen. Een symbolisatietabel is de koppeling die gebruikt wordt bij de presentatie van een locatie en waarden op een kaartbeeld. In de symbolisatietabel zijn afspraken vastgelegd over de symboliek waarmee een annotatie wordt gepresenteerd. Het mechanisme koppelt de waarde uit een gesloten waardelijst aan de bijbehorende, afgesproken, symboolcode. De symbolisatietabel wordt gebruikt bij de standaard geharmoniseerde weergave. Het bevoegd gezag kan voor de officiële bekendmaking hiervan afwijken en een eigen symbolisatie kiezen.

Naast de presentatie van tekst, locaties en waarden legt het presentatiemodel ook vast hoe wijzigingen in een wijzigingsbesluit worden gepresenteerd. In een wijzigingsbesluit moet in mensleesbare, inzichtelijke en begrijpelijke vorm datgene getoond worden wat door het besluit verandert in de geconsolideerde versie; dit betreft zowel tekst, locatie als waarden.

B Modellerings van de omgevingsverordening

Dit hoofdstuk beschrijft de modellering van de omgevingsverordening en voorziet in de vertaling van (een deel van) de kenmerken van Tabel 1 tot en met Tabel 4 uit hoofdstuk 2 naar het model dat de kenmerken structureert en aan elkaar relateert. Het model legt uit hoe de omgevingsverordening zodanig gestructureerd wordt, dat het machineleesbaar en op een gestandaardiseerde manier uitwisselbaar wordt.

Hoofdstuk 4 beschrijft besluit, besluitonderdelen en geldende en geconsolideerde versie van de omgevingsverordening. In hoofdstuk 5 wordt het tekstmodel beschreven en de toepassing daarvan op de omgevingsverordening. Hoofdstuk 0 beschrijft IMOW. Hoofdstuk 7 tot slot beschrijft het proces van planmaken tot publicatie: het aanleveren aan LVBB en het raadplegen in LVBB en DSO-LV.

4 Besluit, besluitonderdelen en omgevingsverordening

Deze paragraaf geeft een beschrijving van de onderdelen waaruit het besluit waarbij een omgevingsverordening of een wijziging daarvan wordt vastgesteld, bestaat.

4.1 Besluit en besluitonderdelen

4.1.1 Toelichting

Het besluit waarbij een omgevingsverordening of een wijziging daarvan wordt vastgesteld, bestaat uit twee onderdelen. Facultatief kan daar een derde deel aan worden toegevoegd.

Deel één: motivering

Deel één van het besluit bestaat uit de motivering van het besluit tot vaststelling c.q. wijziging van de omgevingsverordening. Dit deel is onderdeel van een combinatie van het statenbesluit, het statenvoorstel en de toelichting met bijlagen. Dit deel begint met de overwegingen die leiden tot het nemen van het besluit. Vervolgens wordt een inhoudelijke motivering van het besluit gegeven. Hierin wordt bijvoorbeeld aangegeven op welke onderdelen de omgevingsverordening wordt aangepast en waarom, en wordt verwezen naar voor die wijzigingen relevant beleid uit de omgevingsvisie van het Rijk of de provincie zelf. Er wordt toegelicht op welke wijze gevolg is gegeven aan de van toepassing zijnde instructieregels en instructies van het Rijk.

Ter ondersteuning van de motivering kunnen bijlagen met onderzoeksgegevens en bescheiden bij dit eerste deel van het vaststellingsbesluit gevoegd zijn.

Deel twee: regels

Het tweede deel van het besluit bestaat uit de regels die deel gaan uitmaken van de omgevingsverordening. De regels bestaan in ieder geval uit de Regeltekst, de daarbij behorende werkingsgebieden. Bij dit tweede deel kunnen bijlagen worden gevoegd.

In het geval van een wijzigingsbesluit wordt in dit tweede deel concreet aangegeven op welke wijze de omgevingsverordening wordt aangepast. Aangegeven wordt welke regels worden toegevoegd, geschrapt, gewijzigd of vervangen door andere regels. Dit deel van het vaststellings- of wijzigingsbesluit is vergelijkbaar met de wijziging van een wet of een verordening.

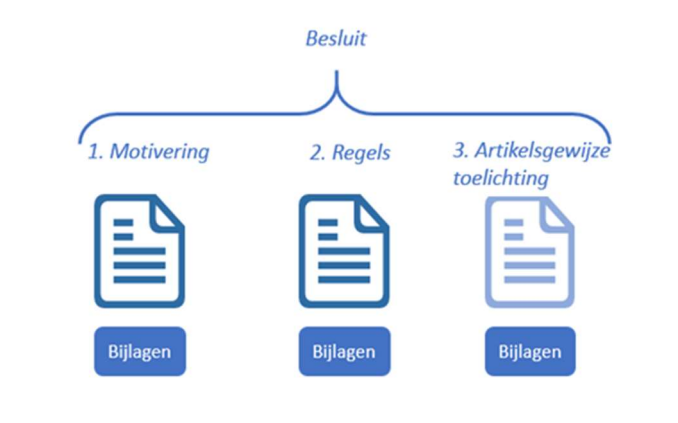
Deel drie: artikelsgewijze en algemene toelichting

Aan het besluit kan een derde deel worden toegevoegd in de vorm van een algemene toelichting en/of een artikelsgewijze toelichting. Beide zijn facultatief en dus niet verplicht. In de algemene toelichting kunnen bijvoorbeeld gegevens over de provincie worden toegevoegd en een beschouwing over de visie van de provincie op de omgevingsverordening (globaal of gedetailleerd, de wijze waarop invulling is gegeven aan de provinciale beleidsvrijheid, etc.). Voor de opbouw van de tekst kan gebruik worden gemaakt van vormvrije tekstdelen (alinea's). Wanneer dat nodig is kan bij een wijziging van de regels van de omgevingsverordening ook de algemene toelichting worden geactualiseerd. Als dat gewenst is kunnen ook aan deel 3 bijlagen worden toegevoegd.

Als de provincie bij de eerste vaststelling van een omgevingsverordening kiest voor een artikelsgewijze toelichting, bestaat het derde deel van het besluit uit de volledige artikelsgewijze toelichting voor elke regel die in de omgevingsverordening is opgenomen. Dit derde deel van het vaststellingsbesluit komt overeen met de artikelsgewijze toelichting zoals die bij wetten en verordeningen gebruikelijk is.

Bij een besluit tot wijziging van regels in de omgevingsverordening zullen ook wijzigingen worden aangebracht in de geconsolideerde artikelsgewijze toelichting.

De besluitonderdelen zijn schematisch weergegeven in Figuur 1.

Figuur 1 Schematische weergave besluitonderdelen

4.1.2 Norm

Het besluit tot vaststelling of wijziging van de omgevingsverordening bestaat uit ten minste twee en ten hoogste drie onderdelen, met de volgende inhoud:

- Deel een: vaststellingsdocumenten en motivering, verplicht onderdeel
- Deel twee: omgevingsverordening, verplicht onderdeel
- Deel drie: artikelsgewijze toelichting met optioneel algemene toelichting, onverplicht onderdeel.

Aan ieder van deze drie onderdelen kunnen bijlagen worden toegevoegd.

4.2 De actuele geldende versie van de omgevingsverordening

De omgevingsverordening-delen van alle opeenvolgende besluiten tot vaststelling of wijziging van de omgevingsverordening vormen samen de actuele geldende versie van de omgevingsverordening waaraan rechten en plichten kunnen worden ontleend.

Het motiveringsdeel en de daarbij behorende gegevens en bescheiden over bijvoorbeeld onderzoek en zienswijzen maken geen deel uit van de omgevingsverordening. Dat geldt ook voor de facultatieve artikelsgewijze en de algemene toelichting. Deze onderdelen van het besluit zijn, net als de toelichting bij een bestemmingsplan en de (artikelsgewijze) toelichting bij andere algemeen verbindende voorschriften, niet juridisch bindend. Wel kunnen deze delen uiteraard een rol spelen bij de interpretatie van de regels van de omgevingsverordening.

4.3 De geconsolideerde versie van de omgevingsverordening

Naast de verzameling van tweede delen van alle besluiten tot vaststelling of wijziging van de omgevingsverordening die samen de juridisch geldende versie van de omgevingsverordening vormen, is er ook een geconsolideerde versie van de omgevingsverordening. Een geconsolideerde versie bevat de inhoud van een regeling zoals die geldt op een bepaald moment. De geconsolideerde versie wordt afgeleid uit het initiële besluit waarin steeds de (in werking getreden) wijzigingen uit de wijzigingsbesluiten zijn verwerkt tot een doorlopende versie van de omgevingsverordening.

De geconsolideerde versie vormt de basis voor de weergave van de regeling in de LVBB en van omgevingsverordening dat in DSO-LV te raadplegen is. Wanneer bij het regel-deel bijlagen zijn bijgevoegd worden die in de geconsolideerde versie opgenomen; wijzigingen die door het besluit in bestaande bijlagen worden aangebracht (aanpassingen in bestaande bijlagen of het geheel verwijderen van één of meer bijlagen) worden in de geconsolideerde versie verwerkt.

De wijzigingen in de (facultatieve) artikelsgewijze toelichting op de regels en de algemene toelichting worden verwerkt in de geconsolideerde, digitaal raadpleegbare artikelsgewijze en algemene toelichting op de omgevingsverordening die ook via DSO-LV te raadplegen is.

5 Toepassing van het IMOP-tekstmodel op OW-besluiten

In het IMOP is een volledige beschrijving van het IMOP-tekstmodel opgenomen. Het IMOP-tekstmodel benoemt tekstobjecten en beschrijft de structuur waarin die tekstobjecten toegepast kunnen worden. Het tekstmodel geldt voor alle officiële overheidspublicaties. Specifieke typen publicaties hebben een specifiek profiel op het IMOP-tekstmodel.

In dit document wordt beschreven hoe het IMOP-tekstmodel op de omgevingsverordening moet worden toegepast.

5.1 Soorten tekststructuur

IMOP onderscheidt voor inhoudelijke tekst twee soorten tekststructuren:

- Artikelstructuur: de tekststructuur waarbij het lichaam² van een (formele) regeling is opgebouwd uit één of meer artikelen;
- Vrijetekststructuur: de tekststructuur die wordt gebruikt voor juridische juridisch authentieke documenten die geen artikelen bevatten, zoals visiedocumenten en projectbesluiten. Deze tekststructuur wordt ook toegepast in documentdelen buiten het lichaam van de regeling met een artikelstructuur, zoals het motiveringsdeel en bijlagen.

Het omgevingsverordening zelf én de geconsolideerde versie van de omgevingsverordening bestaan uit regels en kennen derhalve een Artikelstructuur.

Het motiveringsdeel en de (facultatieve) artikelsgewijze toelichting hebben een Vrijetekststructuur. Ook de eventuele bijlagen bij de omgevingsverordening en bij de motivering hebben een Vrijetekststructuur.

5.2 Specificatie van de Artikelstructuur voor de omgevingsverordening

5.2.1 Tekstelementen

5.2.1.1 Toelichting

De tekstelementen die kunnen worden gebruikt voor de structurering van (het lichaam van) de regeltekst van de omgevingsverordening zijn Document, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel en Lid. Deze tekstelementen zijn ontleend aan de Aanwijzingen voor de regelgeving (aanwijzingen 3.54, 3.56, 3.57, 3.58, 3.59), met enige nadere specificaties en toevoegingen.

De indeling werkt als volgt:

- 1 Besluit is het overkoepelende element, de kapstok waar alle regels van de omgevingsverordening onder hangen.
- 2 Hoofdstuk en Artikel komen altijd voor.
- 3 Als er behoefte is om in een Hoofdstuk Artikelen te groeperen wordt Afdeling gebruikt.

² Lichaam van de regeling als bedoeld in Aanwijzing 3.53 van de Aanwijzingen voor de regelgeving en in IMOP

- 4 In hoofdstukken waarin een onderverdeling in Afdelingen niet volstaat (bijvoorbeeld vanwege de omvang van het hoofdstuk of de verscheidenheid aan onderwerpen in het hoofdstuk) wordt Paragraaf gebruikt; dit tekstonderdeel komt tussen Afdeling en Artikel.
- 5 Een volgende onderverdeling ontstaat door Subparagraaf te gebruiken; dit tekstelement komt tussen Paragraaf en Artikel.
- 6 Bij behoefte aan nog verder gaande onderverdeling wordt Subsubparagraaf gebruikt; dit tekstelement komt tussen Subparagraaf en Artikel. Een nog verder gaande onderverdeling kan vervolgens bereikt worden door gebruik te maken van Titel; dit tekstonderdeel komt dan tussen Hoofdstuk en Afdeling.
- 7 Artikelen kunnen worden onderverdeeld in Leden.
- 8 Leden kunnen niet worden onderverdeeld in Subleden, in het model komt Sublid namelijk niet voor.
- 9 Concrete regeltekst kan alleen voorkomen onder Artikel en Lid: de Inhoud.
- 10 Inhoud bestaat uit Alinea, Figuur, Lijst en Tabel; deze kunnen alleen voorkomen onder Artikel en Lid.
- 11 Lijsten kunnen in meerdere niveaus gebruikt worden, zogenaamde geneste lijsten.
- 12 Voet- en eindnoten zijn niet toegestaan.

5.2.1.2 Norm

Voor tekstelementen gelden de regels uit Tabel 5.

Tabel 5 Regels voor tekstelementen en hun invulling

Type tekstelement	Aantal	Mag voorkomen onder	Mag bevatten	Mag niet bevatten
Besluit	1	n.v.t.		
Boek	0	-	-	
Deel	0	-	-	
Hoofdstuk	1..n	Document	Titel, Afdeling, Artikel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf
Titel	0..n	Hoofdstuk	Afdeling	Boek, Deel, Titel, Hoofdstuk, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel
Afdeling	0..n	Hoofdstuk, Titel	Paragraaf, Artikel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Subparagraaf, Subsubparagraaf
Paragraaf	0..n	Afdeling	Subparagraaf, Artikel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf

Type tekstelement	Aantal	Mag voorkomen onder	Mag bevatten	Mag niet bevatten
Subparagraaf	0..n	Paragraaf	Subsubparagraaf, Artikel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf
Subsubparagraaf	0..n	Subparagraaf	Artikel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf
Artikel	1..n	Hoofdstuk, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf	Lid, Alinea, Figuur, Lijst, Tabel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel
Lid	0..n	Artikel	Alinea, Figuur, Lijst, Tabel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Artikel, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel, Lid
Alinea	1..n	Artikel, Lid	-	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Artikel, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel, Lid
Figuur	0..n	Artikel, Lid	-	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Artikel, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel, Lid
Lijst	0..n	Artikel, Lid	-	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Artikel, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel, Lid

Type tekstelement	Aantal	Mag voorkomen onder	Mag bevatten	Mag niet bevatten
Tabel	0..n	Artikel, Lid	-	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Artikel, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel, Lid

5.2.2 Opschrift en nummering van de tekstelementen

Ten behoeve van de leesbaarheid en een goede oriëntatie in de tekst krijgen de tekstelementen van de omgevingsverordening een Kop die bestaat uit een aantal Kopelementen.

5.2.2.1 Toelichting

Kopelementen bestaan uit een Label (de naam van het type tekstelement, zoals Hoofdstuk en Artikel), een Nummer en een Opschrift. Een opschrift is niet verplicht. Lijsten kunnen voorkomen in Artikelen en Leden. Er gelden regels voor het maximum aantal niveaus in Lijsten en de nummering van Lijsten.

Zoals uit de navolgende norm blijkt bestaat de nummering van Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf en Subsubparagraaf uit Arabische cijfers. Artikel en Lid bestaan uit Arabische cijfers inclusief eventueel een letter. Dit betekent dat bij het tussenvoegen van een Artikel of Lid het bevoegd gezag vrij is om te kiezen tussen automatische vernummering of het toevoegen van een letter.

Werking automatische vernummering

Wanneer er bijvoorbeeld in een reeks artikelen 2.1 t/m 2.6 na artikel 2.1 een nieuw artikel wordt toegevoegd, krijgt het nieuwe artikel het nummer 2.2 en de bestaande artikelen 2.2 t/m 2.6 worden vernummerd tot 2.3 t/m 2.7. Dit betekent ook dat verwijzingen naar vernummerde tekstelementen moeten worden vernummerd. Bij Lijsten vindt overeenkomstige toepassing van dit principe plaats. Ieder tekstelement en onderdeel van een lijst heeft een unieke identificatie die, ook bij vernummering, gelijk blijft. Dit principe zorgt er voor dat software tekstelementen en lijstonderdelen automatisch kan nummeren en verwijzingen naar andere tekstelementen en lijstonderdelen automatisch kan vernummeren bij een wijziging.

Het toevoegen van een letter

Wanneer er bijvoorbeeld in een reeks artikelen 3.1 t/m 3.6 na artikel 3.1 een nieuw artikel wordt toegevoegd, krijgt het nieuwe artikel het nummer 3.1a. De nummering van bestaande artikelen hoeft niet te worden aangepast. Ditzelfde principe werkt ook voor lijsten en leden.

5.2.2.2 Norm

Koppen

De verschillende tekstelementen moeten worden voorzien van een Kop. Een Kop bevat de volgende Kop-elementen:

- Label: de tekstuele aanduiding van het type van het tekstelement
- Nummer: de unieke, numerieke aanduiding van het tekstelement

- Opschrift: de tekstuele aanduiding van het tekstelement, waarmee de inhoud van het onderdeel beknopt wordt aangeduid³.

Toegepast op de tekstelementen die in de omgevingsverordening zijn toegestaan gelden voor de Kop de onderstaande regels, waarbij geldt dat alle onderdelen verplicht zijn, tenzij expliciet anders is vermeld. Het ligt voor de hand om in de koppen enige scheiding aan te brengen tussen Nummer en Opschrift. Het toepassingsprofiel schrijft niet voor hoe dat moet gebeuren. De keuze daarvoor wordt aan het bevoegd gezag overgelaten. Aanbevolen wordt om hier een consequente en vooral duidelijke keuze in te maken.

- Hoofdstuk:
 - Label: Hoofdstuk
 - Nummer: Hoofdstukken worden olopend genummerd in Arabische cijfers, achter het cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift:
 - Hoofdstuk 1 heeft het Opschrift Algemene bepalingen.
 - Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van de overige hoofdstukken.
- Titel:
 - Label: Titel
 - Nummer: De nummering van Titels begint met het nummer van het Hoofdstuk waarin de Titel voorkomt, gevolgd door een punt, daarna olopende nummering van de Titels in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Titels.
- Afdeling:
 - Label: Afdeling
 - Nummer:
 - In het geval dat tussen Hoofdstuk en Afdeling Titel voorkomt: De nummering van Afdelingen begint met het samengestelde nummer van de Titel waarin de Afdeling voorkomt, gevolgd door een punt, daarna olopende nummering van de Afdelingen in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - In het geval dat tussen Hoofdstuk en Afdeling geen Titel voorkomt: De nummering van Afdelingen begint met het nummer van het Hoofdstuk waarin de Afdeling voorkomt, gevolgd door een punt, daarna olopende nummering van de Afdelingen in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Afdelingen.
- Paragraaf:
 - Label: Paragraaf; in plaats daarvan kan het paragraafteken (§) gebruikt worden
 - Nummer: De nummering van Paragrafen begint met het samengestelde nummer van de Afdeling waarin de Paragraaf voorkomt, gevolgd door een punt, daarna olopende nummering van de Paragrafen in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Paragrafen.

³ Aanwijzing 3.57 van de Aanwijzingen voor de regelgeving

- Subparagraaf:
 - Label: Subparagraaf; ; in plaats daarvan kan het paragraafteken (§) gebruikt worden
 - Nummer: De nummering van Subparagrafen begint met het samengestelde nummer van de Paragraaf waarin de Subparagraaf voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Subparagrafen in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Subparagrafen.
- Subsubparagraaf:
 - Label: Subsubparagraaf; in plaats daarvan kan het paragraafteken (§) gebruikt worden
 - Nummer: De nummering van Subsubparagrafen begint met het samengestelde nummer van de Subparagraaf waarin de Subsubparagraaf voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Subsubparagrafen in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Subsubparagrafen.
- Artikel:
 - Label: Artikel
 - Nummer: De nummering van Artikelen begint met het nummer van het Hoofdstuk waarin het Artikel voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Artikelen in Arabische cijfers inclusief indien nodig een letter. Achter het laatste leesteken komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie. NB: De nummering van Artikel wordt dus alleen bepaald door de plaats van het Artikel in het Hoofdstuk en niet door de positie van het Artikel in Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf of Subsubparagraaf.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Artikelen.
- Lid:
 - Label: n.v.t., Lid heeft geen Label
 - Nummer: Leden worden per artikel oplopend genummerd in Arabische cijfers en indien nodig een letter. Het eerste lid van ieder artikel krijgt het nummer 1. Achter het laatste teken komt een punt.
 - Opschrift: Bij Lid kan een Opschrift worden toegevoegd maar dat is niet verplicht. Wanneer gebruik gemaakt wordt van een Opschrift is het bevoegd gezag vrij in de keuze van het Opschrift van Leden.

Lijsten

Voor Lijsten gelden de volgende regels:

- Voorkomen: Lijsten mogen voorkomen onder Artikel en Lid.
- Een Lijst wordt altijd voorafgegaan door een inleidende tekst.
- Niveaus: Lijsten mogen in ten hoogste drie niveaus gebruikt worden.
- Nummer: Het teken voor een Lijstitem mag zelf bepaald worden door het bevoegd gezag, ook als een lijst binnen een lid wordt gebruikt.
- Lijstitems: Het aantal Lijstitems per niveau is onbeperkt.
- Opschrift: n.v.t., een Lijst heeft geen opschrift

5.3 De Vrijetekststructuur

5.3.1 Toelichting

De Vrijetekststructuur is een manier voor het structureren van tekst die voor deze standaard in twee gevallen wordt gebruikt:

- voor de tekst van juridisch authentieke documenten die geen artikelen bevatten, zoals de omgevingsvisie, het projectbesluit en de reactieve interventie. In dit geval worden de structuurelementen Formele Divisie en Formele Inhoud toegepast.
- voor het motiveringsdeel, voor de artikelsgewijze toelichting en voor bijlagen bij alle onderdelen van de omgevingsverordening. In dat geval worden de structuurelementen Divisie en Inhoud gebruikt.

Bij de vrijetekststructuur zijn vormvereisten tot een minimum beperkt, zodat bestuursorganen flexibel zijn om het instrument zoveel mogelijk naar eigen inzicht vorm te geven.

5.3.2 Norm

Voor de Vrijetekststructuur voor de tekst van juridisch authentieke documenten die geen artikelen bevatten geldt het volgende:

- Vrijetekststructuur kent de structuurelementen FormeleDivisie en FormeleInhoud
- Een FormeleDivisie is een structuurelement dat gebruikt wordt voor de opbouw van een lichaam van een regeling met een vrijetekststructuur.
- De opsteller kan de tekst naar eigen inzicht hiërarchisch indelen in FormeleDivisies.
- FormeleDivisie kan alleen structuurelementen bevatten, te weten FormeleDivisie of FormeleInhoud.
- Iedere FormeleDivisie heeft een verplichte Kop, waarbij geldt dat de opsteller vrij is in de vormgeving van de Kop. De Kop kan bestaan uit een Label (zoals hoofdstuk, paragraaf, etc.) en Opschrift. Nummering van Koppen is eveneens niet verplicht.
- FormeleDivisie kan annotaties (Thema, Onderwerp, Relatie. Verwijzing) of een Geometrie bevatten (bevat dus geen Inhoud)
- FormeleInhoud bevat juridische inhoud, de feitelijke inhoud binnen een FormeleDivisie.
- FormeleInhoud kan optioneel een of meerdere Koppen bevatten. De opsteller is vrij om zelf het aantal (niveaus van) Koppen te bepalen.
- FormeleInhoud bevat een verplichte inhoud die kan bestaan uit Alinea, Lijst (opsomming), Tabel en/of een Figuur (bevat dus geen structuurelementen FormeleDivisie of FormeleInhoud)
- Tekst in FormeleInhoud kan gemarkeerd worden, bijvoorbeeld als een citaat, een casus of een voorbeeld.
- Daarnaast kan de FormeleInhoud annotaties (Thema, Onderwerp, Relatie. Verwijzing) of een Geometrie bevatten.
- Voor Lijsten gelden de volgende regels:
 - Voorkomen: Lijsten mogen voorkomen onder FormeleInhoud.
 - Een Lijst wordt altijd voorafgegaan door een inleidende tekst.
 - Niveaus: Lijsten mogen in ten hoogste drie niveaus gebruikt worden.
 - Nummer: De onderdelen van de Lijst op het eerste niveau worden aangegeven met letters, op het tweede niveau met Arabische cijfers en op het derde niveau met Romeinse cijfers.
 - Lijstitems: Het aantal Lijstitems per niveau is onbeperkt.
 - Opschrift: n.v.t.

Voor Vrijetekststructuur voor overige tekstonderdelen geldt het volgende:

- Vrijetekststructuur kent de structuurelementen Divisie en Inhoud
- Een Divisie is een structuurelement dat gebruikt wordt voor de opbouw van een document(deel) buiten het lichaam van een regeling, zoals motivering, toelichting of bijlagen.
- De opsteller kan de tekst naar eigen inzicht hiërarchisch indelen in Divisies.
- Divisie kan alleen structuurelementen bevatten, te weten Divisie of Inhoud.

Iedere Divisie heeft een verplichte Kop, waarbij geldt dat de opsteller vrij is in de vormgeving van de Kop. De Kop kan bestaan uit een Label (zoals hoofdstuk, paragraaf, etc.) en Opschrift. Nummering van Koppen en een inhoudsopgave zijn eveneens niet verplicht. Het betreft afgeleide inhoud, die in de weergave van tekst kunnen toegevoegd worden.

- De Inhoud behorende bij een Divisie is verplicht en bestaat uit Alinea, Lijst (opsomming) Tabel en/of Figuur (bevat dus geen structuurelementen Divisie of Inhoud).
- Tekst in Inhoud kan gemarkeerd worden, bijvoorbeeld als een citaat, een casus of een voorbeeld.

5.4 Standaardindeling omgevingsverordening

Het omgevingsverordening kent in beperkte mate een voorgeschreven inhoudsopgave. In de navolgende subparagrafen wordt dat toegelicht en wordt de norm geformuleerd die dit toepassingsprofiel op dit punt stelt.

5.4.1 Toelichting

Om het bestuursorgaan de mogelijkheid te bieden de omgevingsverordening naar eigen inzicht in te delen schrijft dit toepassingsprofiel slechts een zeer beperkte vorm van standaard-inhoudsopgave voor.

De eerste verplichting is dat ieder omgevingsverordening een eerste hoofdstuk heeft met het opschrift 'Algemene bepalingen'. Uitgangspunt is dat in hoofdstuk 1 'Algemene bepalingen' alleen algemene bepalingen worden opgenomen waarvan het werkingsgebied het hele werkingsgebied van de omgevingsverordening is. Doel van dit uitgangspunt is tweeledig. Enerzijds wordt het gehanteerd om ervoor te zorgen dat een gebruiker alle regels die op een locatie gelden gepresenteerd krijgt. Anderzijds voorkomt dit uitgangspunt dat een gebruiker die de regels die voor een bepaalde locatie gelden wil raadplegen ook allerlei regels te zien krijgt die daar niet van toepassing zijn, alleen omdat ze als algemene bepaling zijn geformuleerd zonder er een specifiek werkingsgebied aan te koppelen. In hoofdstuk 1 'Algemene bepalingen' komen verplicht een artikel Begripsbepalingen en een artikel Meet- en rekenbepalingen voor. Die artikelen kunnen alle begrippen en meet- en rekenbepalingen bevatten. Wanneer de begrippen en/of de meet- en rekenbepalingen in een bijlage zijn opgenomen bevatten deze artikelen tekstuele verwijzingen naar die bijlagen.

De tweede verplichting is dat ieder omgevingsverordening een bijlage bevat waarin de nummers en identificatiecodes van de informatieobjecten (waarin de Locaties en normwaarden zijn vastgelegd) zijn opgenomen.

5.4.2 Norm

Ieder omgevingsverordening kent in ieder geval de volgende onderdelen:

- een hoofdstuk 1 Algemene bepalingen;
- het artikel Begripsbepalingen in hoofdstuk 1, dan wel in een specifieke bijlage met begripsbepalingen;
- het artikel Meet- en rekenbepalingen in hoofdstuk 1, dan wel in een specifieke bijlage met meet- en rekenbepalingen;
- een bijlage met noemers en identificatiecodes van de informatieobjecten.

5.5 Begripsbepalingen

5.5.1 Toelichting

Het doel van begripsbepalingen is om eenduidig vast te leggen wat wordt bedoeld met een term die in een regeling wordt gebruikt. Begripsbepalingen bestaan uit één of meer begrippen, die ieder bestaan uit een term en de definitie van die term.

Begripsbepalingen worden uitsluitend opgenomen in het artikel Begripsbepalingen in hoofdstuk 1 dan wel in een specifieke bijlage met begripsbepalingen en niet (ook) op andere plaatsen in de regeltekst. Dit zorgt er voor dat de begrippen goed vindbaar zijn en draagt bij aan de eenduidigheid van regels: voorkomen wordt dat eenzelfde begrip op meerdere plaatsen wordt gedefinieerd en dat voor eenzelfde begrip onbedoeld verschillende definities worden gebruikt. Op deze manier is voor een opsteller makkelijk terug te vinden of een begrip in het OW-besluit al gedefinieerd is; iets wat ook meervoudig bronhouderschap kan vergemakkelijken. Ook wordt op deze manier voorkomen dat er onduidelijkheid ontstaat over bij welke locatie een begripsdefinitie hoort.

Het is dus niet toegestaan om op andere plaatsen dan in een specifiek daarvoor bestemd artikel in hoofdstuk 1 of in een specifieke bijlage in een OW-besluit begrippen te definiëren, waardoor het ook niet mogelijk is om eenzelfde begrip in verschillende tekstgedeelten verschillende betekenissen te geven. Wanneer er behoefte is aan verschillende betekenissen kan dat worden opgelost door de begrippen een wat specifiekere naam mee te geven. Een (willekeurig gekozen) voorbeeld is de bebouwde kom. Vanuit verschillende aspecten moeten c.q. kunnen regels worden gesteld waarvan het werkingsgebied de bebouwde kom is, waarbij de bebouwde kom niet steeds hetzelfde gebied is. Een oplossing zou kunnen zijn om het begrip te specificeren tot bijvoorbeeld 'bebouwde kom bouwregels', 'bebouwde kom verkeersregels'.

Om het met wijzigingsbesluiten invoegen en verwijderen van begrippen eenvoudig te houden worden de begrippen in alfabetische volgorde geplaatst zonder gebruik te maken van nummering.

Het is mogelijk om met de systematiek voor Verwijzingen die in paragraaf 5.7 is beschreven, een verwijzing te maken van een term die in een regeltekst voorkomt naar een begrip in de begripsbepalingen waar die term wordt gedefinieerd. Die verwijzing maakt het, bijvoorbeeld in LVBB en DSO-LV, mogelijk dat de raadpleger de definitie van een term te zien krijgt als die term in de regeltekst voorkomt. Het maken van zo'n verwijzing gebeurt in de software waarmee het OW-besluit wordt opgesteld en/of geannoteerd en vergt een menselijke handeling. Het gebeurt niet automatisch in bijvoorbeeld LVBB of DSO-LV en dus ook niet onbedoeld.

Om machineleesbaar te maken dat iets een begrip is wordt gebruik gemaakt van de IMOP-systematiek Begrippenlijst: een specifieke vorm van een Lijst die gericht is op het coderen van een lijst met definities.

5.5.2 Norm

Voor de begripsbepalingen gelden de volgende regels:

- begripsbepalingen worden uitsluitend opgenomen in het artikel Begripsbepalingen in hoofdstuk 1 of in een specifieke bijlage met begripsbepalingen;
- het artikel Begripsbepalingen dan wel de bijlage met begripsbepalingen begint met een introducerende zin;
- ieder begrip bestaat uit een term en een definitie;
- de begrippen worden in alfabetische volgorde opgenomen en krijgen geen nummer.

Op de begrippen wordt de IMOP-systematiek Begrippenlijst toegepast: een specifieke vorm van een Lijst die gericht is op het coderen van een lijst met definities.

5.6 Meet- en rekenbepalingen

5.6.1 Toelichting

In de omgevingsverordening zullen regels voorkomen waarvan duidelijk moet zijn hoe er bij de toepassing ervan gemeten en/of gerekend moet worden. Dit zal onder andere het geval zijn bij omgevingswaarden (zie paragraaf 6.4.6) en omgevingsnormen (zie paragraaf 6.4.7). Hoe gemeten en/of gerekend moet worden, wordt vastgelegd in meet- en rekenbepalingen.

Door meet- en rekenbepalingen bij elkaar in één artikel of een bijlage te plaatsen zijn ze goed vindbaar endraagt dit bij aan de eenduidigheid van regels. Voorkomen wordt dat van eenzelfde onderwerp op meerdere plaatsen wordt vastgelegd hoe er bij de toepassing gemeten en/of gerekend moet worden en dat er daarbij onbedoeld verschillende wijzen van meten en/of rekenen worden voorgeschreven. Op deze manier is voor een opsteller makkelijk terug te vinden of een meet- of rekenbepaling al in de omgevingsverordening is opgenomen; iets wat ook meervoudig bronhouderschap kan vergemakkelijken. Ook wordt op deze manier voorkomen dat er onduidelijkheid ontstaat over bij welk werkingsgebied een meet- of rekenbepaling hoort. Zoals in paragraaf 5.4 is bepaald worden de meet- en rekenbepalingen bij deze methode in het artikel Meet- en rekenbepalingen in Hoofdstuk 1 dan wel in een specifieke bijlage met meet- en rekenbepalingen geplaatst.

Het kan echter ook voorkomen dat een meet- of rekenbepaling zo contextgebonden is dat deze slechts voor één of een beperkt aantal artikelen van toepassing is. In zo'n geval kan het bevoegd gezag het wenselijk vinden om de meet- of rekenbepaling niet in het artikel Meet- en rekenbepalingen in hoofdstuk 1 te plaatsen maar direct in of bij de artikelen waarop zij van toepassing is. Beide methoden zijn toegestaan.

Aanbevolen wordt om in ieder geval de meet- en rekenbepalingen die in meerdere artikelen en op verschillende plaatsen van toepassing zijn, bij elkaar te zetten in één artikel, te weten het artikel Meet- en rekenbepalingen in Hoofdstuk 1, dan wel in een specifieke bijlage met meet- en rekenbepalingen.

Om het met wijzigingsbesluiten invoegen en verwijderen van meet- en rekenbepalingen eenvoudig te houden worden de meet- en rekenbepalingen die bij elkaar in het artikel Meet- en rekenbepalingen of in een specifieke bijlage met meet- en rekenbepalingen worden geplaatst, in alfabetische volgorde geplaatst zonder gebruik te maken van nummering. Om machineleesbaar te maken dat iets een meet- of rekenbepaling is, wordt gebruik gemaakt van de IMOP-systematiek Begrippenlijst: een specifieke vorm van een Lijst die gericht is op het coderen van een lijst met definities.

5.6.2 Norm

Voor de meet- en rekenbepalingen gelden de volgende regels:

- meet- en rekenbepalingen worden bij voorkeur opgenomen in het artikel Meet- en rekenbepalingen in hoofdstuk 1 of in een specifieke bijlage met meet- en rekenbepalingen; het is ook toegestaan ze direct in of bij de artikelen te plaatsen waarop zij van toepassing zijn.
- het artikel Meet- en rekenbepalingen dan wel de specifieke bijlage met meet- en rekenbepalingen begint met een introducerende zin;
- iedere meet- of rekenbepaling bestaat uit een term en een beschrijving van de te gebruiken meet- of rekenwijze;
- wanneer de meet- en rekenbepalingen worden opgenomen in het artikel Meet- en rekenbepalingen in hoofdstuk 1 dan wel in de specifieke bijlage met meet- en rekenbepalingen worden ze in alfabetische volgorde opgenomen en krijgen ze geen nummer.

Op de meet- en rekenbepalingen wordt de IMOP-systematiek Begrippenlijst toegepast: een specifieke vorm van een Lijst die gericht is op het coderen van een lijst met definities.

5.7 Verwijzing

5.7.1 Toelichting

Een stuk tekst kan een verwijzing naar een ander tekstelement of ander document bevatten. Voorbeelden hiervan zijn:

- de verwijzing vanuit een begrip in een regel naar de begripsbepaling waarin dat begrip wordt gedefinieerd;
- de verwijzing vanuit een regel met een open norm naar de beleidsregel waarin algemene regels zijn opgenomen over de toepassing van die open norm;
- de verwijzing vanuit een artikel naar de artikelsgewijze toelichting op dat artikel (en vice versa);
- de verwijzing vanuit een regel naar een wettelijke bepaling.

Het gaat hier om een simpele verwijzing; de verhouding tussen het ene tekstelement en het andere tekstelement of document is niet gekwalificeerd. Met de hier beschreven verwijzing wordt ook uitdrukkelijk niet de verwijzing vanuit een regel naar een informatieobject bedoeld.

Het model maakt het mogelijk de hier bedoelde verwijzing te maken. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de generieke xml-elementen IntRef (voor verwijzingen tussen tekstelementen binnen een document) en ExtRef (voor verwijzingen naar (tekstelementen in) andere do-

cumenten). Een verwijzing kan gemaakt worden naar een tekstelement in de omgevingsverordening zelf, maar ook naar (tekstelement in) een ander document.

Bij een verwijzing naar een ander document is aandacht nodig voor de formulering van de verwijzing. Wanneer een algemene verwijzing naar het andere document wordt gemaakt, dus zonder te verwijzen naar een specifieke versie daarvan, zou een wijziging in het andere document onbedoeld kunnen leiden tot wijziging van de omgevingsverordening zonder dat daar een besluit van het bevoegd gezag aan ten grondslag ligt. Zo'n algemene verwijzing zonder specifieke versie noemen we een dynamische verwijzing. Wanneer het ongewenst is dat een wijziging in het andere document doorwerkt in de omgevingsverordening kan een statische verwijzing worden gemaakt. Er wordt dan expliciet verwezen naar een specifieke versie van dat andere document, of meer algemeen naar de versie die geldig is op het moment van terinzageleggen van het ontwerpbesluit tot vaststelling of wijziging van de omgevingsverordening dan wel het moment van inwerkingtreden van dat besluit.

Ten behoeve van de goede raadpleegbaarheid van de omgevingsverordening wordt sterk aanbevolen om in ieder geval gebruik te maken van de verwijzing vanuit een begrip in een regel naar de begripsbepaling waarin dat begrip wordt gedefinieerd.

5.7.2 Norm

Voor het maken van de verwijzing wordt gebruik gemaakt van de generieke xml-elementen IntRef (voor de verwijzing naar een ander tekstelement in hetzelfde document) en ExtRef (voor de verwijzing naar (tekstelementen in) een ander document).

6 Het Informatiemodel Omgevingswet

6.1 Inleiding

IMOW beschrijft vanuit een informatiekundige blik alle aspecten die van belang zijn voor het annoteren van OW-besluiten bij het opstellen van OW-besluiten en ten behoeve van de informatieverschaffing in DSO-LV.

In dit hoofdstuk wordt de toepassing van IMOW voor de omgevingsverordening toegelicht. Paragraaf 6.2 beschrijft de hoofdlijnen van IMOW die voor alle OW-besluiten met regels van toepassing zijn. Paragraaf 6.3 bevat het IMOW-UML-klassediagram voor de omgevingsverordening met een korte toelichting op het diagram. Paragraaf 6.4 beschrijft in detail de toepassing van het annoteren met IMOW-objecten op de omgevingsverordening. In paragraaf 6.5 wordt het gebruik van een standaardfrase toegelicht.

6.2 De hoofdlijnen van IMOW voor OW-besluiten met Artikelstructuur

6.2.1 Regeltekst en Juridische regel

Regeltekst is de STOP-TPOD-term voor de kleinste *zelfstandige* eenheid van (een of meer) bij elkaar horende Juridische regels in een tekst met Artikelstructuur: artikel of lid. De Regeltekst is in een tekst concreet aan te wijzen.

Juridische regel is een conceptuele constructie die, zoals we hierna in paragraaf 6.4.2 zullen zien, noodzakelijk is om verschillende onderdelen van een Regeltekst een eigen Locatie te kunnen geven.

Regeltekst bevat altijd ten minste één Juridische regel; wanneer dat gewenst is kan Regeltekst meerdere Juridische regels bevatten. In een Regeltekst met meerdere Juridische regels zijn de individuele Juridische regels minder makkelijk als zelfstandige eenheden te identificeren. Bij bevraging in bijvoorbeeld DSO-LV zal altijd de volledige Regeltekst als resultaat worden weergegeven en niet de individuele Juridische regel.

Een voorbeeld waarin een Regeltekst één Juridische regel bevat:

Artikel 2.9 Meldingsplicht

Daar waar aan een locatie de functie 'Centrumgebied' is toegedeeld is het verboden de gebruiksactiviteit 'het exploiteren van een hospice' te verrichten zonder dat daarvoor aan het bevoegd gezag een melding is gedaan.

Een voorbeeld waarin een Regeltekst meerdere Juridische regels bevat:

Artikel 2.10 Activiteiten die zonder vergunning of melding zijn toegestaan
Daar waar aan een locatie de functie 'Centrumgebied' is toegedeeld is het in ieder geval toegestaan om de volgende activiteiten te verrichten:

- a. het exploiteren van een bedrijf;
- b. het exploiteren van een speelautomatenhal, uitsluitend ter plaatse van het werkingsgebied 'exploiteren speelautomatenhal'.

6.2.2 Informatieobject en Noemer

In besluiten kan informatie worden opgenomen die niet in tekstuele vorm op een voor de mens leesbare manier weergegeven kan worden. De geometrische begrenzing van een werkingsgebied is daar een voorbeeld van; gedacht kan ook worden aan een geluidsfragment. STOP gebruikt het informatieobject, als bedoeld in Aanwijzing 3.50 van de Aanwijzingen voor de regelgeving, om dergelijke informatie op een juridisch juiste manier vast te leggen en er vanuit een besluit naar te verwijzen. Een informatieobject dat de geometrische begrenzing van een werkingsgebied vastlegt, wordt een geografisch informatieobject genoemd.

Een informatieobject is een op zichzelf staand object voor het opslaan en via internet ontsluiten van informatie die niet op een voor de mens leesbare manier in de tekst van het besluit kan worden weergegeven. In de tekst van het besluit wordt een verwijzing opgenomen naar het informatieobject waardoor de inhoud ervan onderdeel wordt van het besluit. De systematiek waarmee informatieobjecten machineleesbaar worden vastgelegd en de manier waarop in het besluit naar het informatieobject wordt verwezen zorgen ervoor dat:

13 de informatie permanent via de verwijzing is terug te vinden;

14 de informatie met algemeen beschikbare software op een voor de mens begrijpelijke manier gepresenteerd kan worden;

15 de onveranderlijkheid van het informatieobject voldoende is gewaarborgd.

Het informatieobject is geen onderdeel of bijlage bij de tekst van het besluit, maar is een zelfstandige entiteit. Door in de tekst van het besluit naar het informatieobject te verwijzen krijgt het informatieobject juridische status.

De Locatie of Locaties die het werkingsgebied van Regeltekst in OW-besluiten betreft, moet worden vastgelegd in een geografisch informatieobject. Het in de tekst van OW-besluiten (juridisch juist) verwijzen naar het geografisch informatieobject gebeurt als volgt:

- In de Juridische regel wordt de Noemer van het geografisch informatieobject (en dus ook van de Locatie) opgenomen: een tekstuele aanduiding van de gegevensset, waaruit een lezer kan begrijpen waar het geografisch informatieobject (de Locatie) betrekking op heeft.
- In de besluitbijlage Informatieobjecten wordt de Noemer opgenomen op een manier vergelijkbaar met een begrip en zijn definitie: bij wijze van definitie komt achter de Noemer de volledige identificatie van het geografisch informatieobject.
- In of bij het geografisch informatieobject wordt de Noemer opgenomen.

Het is praktisch wanneer de Noemer in de Regeltekst of Juridische regel wordt vormgegeven als link naar de betreffende Noemer in de bijlage en de identificatie van het geografisch informatieobject in de bijlage als link naar het geografisch informatieobject.

Een voorbeeld van deze verwijzing is weergegeven in de volgende figuur:

Figuur 2 Noemer en Informatieobject

Een geografisch informatieobject kan door meerdere regelingen en/of besluiten worden gebruikt. In het besluit wordt immers *verwezen* naar het geografisch informatieobject. Dat maakt het ook mogelijk om te verwijzen naar een geografisch informatieobject van een ander bevoegd gezag of een geografisch informatieobject van het eigen bevoegd gezag dat voor een ander instrument is gecreëerd. Voorwaarde is uiteraard dat het geografisch informatieobject voldoet aan de in STOP vastgelegde eisen aan een geografisch informatieobject. De verwijzing naar een geografisch informatieobject kan statisch of dynamisch zijn. Bij een statische verwijzing wordt verwezen naar een specifieke versie van het geografisch informatieobject. Bij een dynamische verwijzing wordt versie-onafhankelijk verwezen naar een geografisch informatieobject. Wanneer dynamisch wordt verwezen naar een geografisch informatieobject van een ander bevoegd gezag is het mogelijk dat het Werkingsgebied van een Regeltekst wijzigt zonder dat het verwijzende bevoegde gezag daarover een besluit heeft genomen. Bij de keuze tussen dynamisch en statisch verwijzen naar een geografisch informatieobject dienen deze gevolgen afgewogen te worden.

6.2.3 Locatie

IMOW kent Locatie voor de Juridische regel en de inhoudelijke annotaties Activiteit, Gebiedsaanwijzing, Omgevingswaarde en Omgevingsnorm. Met Locatie wordt vastgelegd waar de Juridische regel en de inhoudelijke annotaties van toepassing zijn. IMOW kent Locatie ook in de rol van Werkingsgebied van een Regeltekst.

De Locaties in een OW-besluit moeten voor de bekendmaking c.q. publicatie worden vastgelegd en aangeleverd in de vorm van een geografisch informatieobject en kennen een corresponderende Noemer, zie daarvoor paragraaf 6.2.2. Locatie heeft een aantal verschijningsvormen. Ze worden vastgelegd met Geometrie. Locatie en de toepassing ervan worden in detail beschreven in paragraaf 6.4.4.

6.2.4 Werkingsgebied

Uitgangspunt van STOP is dat iedere Regeltekst een werkingsgebied heeft. Werkingsgebied is een abstract, conceptueel begrip: het gebied waar een Regeltekst (dus een Artikel of een Lid) zijn werking heeft. Het Werkingsgebied van de Regeltekst is de optelling van de Locaties van alle Juridische regels die samen de Regeltekst vormen. Het Werkingsgebied van de

Regeltekst wordt vastgelegd door middel van een verwijzing naar de Locatie van de Regeltekst dan wel de Locaties van de Juridische regels in de Regeltekst.

Wanneer een Regeltekst geen Juridische regels met eigen Locaties heeft, dan geldt het Werkingsgebied van de hele regeling. Voor OW-besluiten moet dat Werkingsgebied expliciet worden aangegeven. Het wordt niet door LVBB of DSO-LV afgeleid.

Als het Werkingsgebied in de Regeltekst in woorden wordt beschreven, bijvoorbeeld met een geografische of vergelijkbare term (in het Stadspark, op de Veluwe, in ieder hoekpand) kunnen LVBB en DSO-LV de exacte ligging van het Werkingsgebied niet afleiden (zij weten immers niet waar het Stadspark is of waar de hoekpanden zijn). Het Werkingsgebied van zo'n regel is dan het specifieke Werkingsgebied van de volledige Regeltekst dan wel het Werkingsgebied van de hele regeling. Het is dan aan de lezer van de Regeltekst om te interpreteren waar de Regeltekst wel en niet werking heeft.

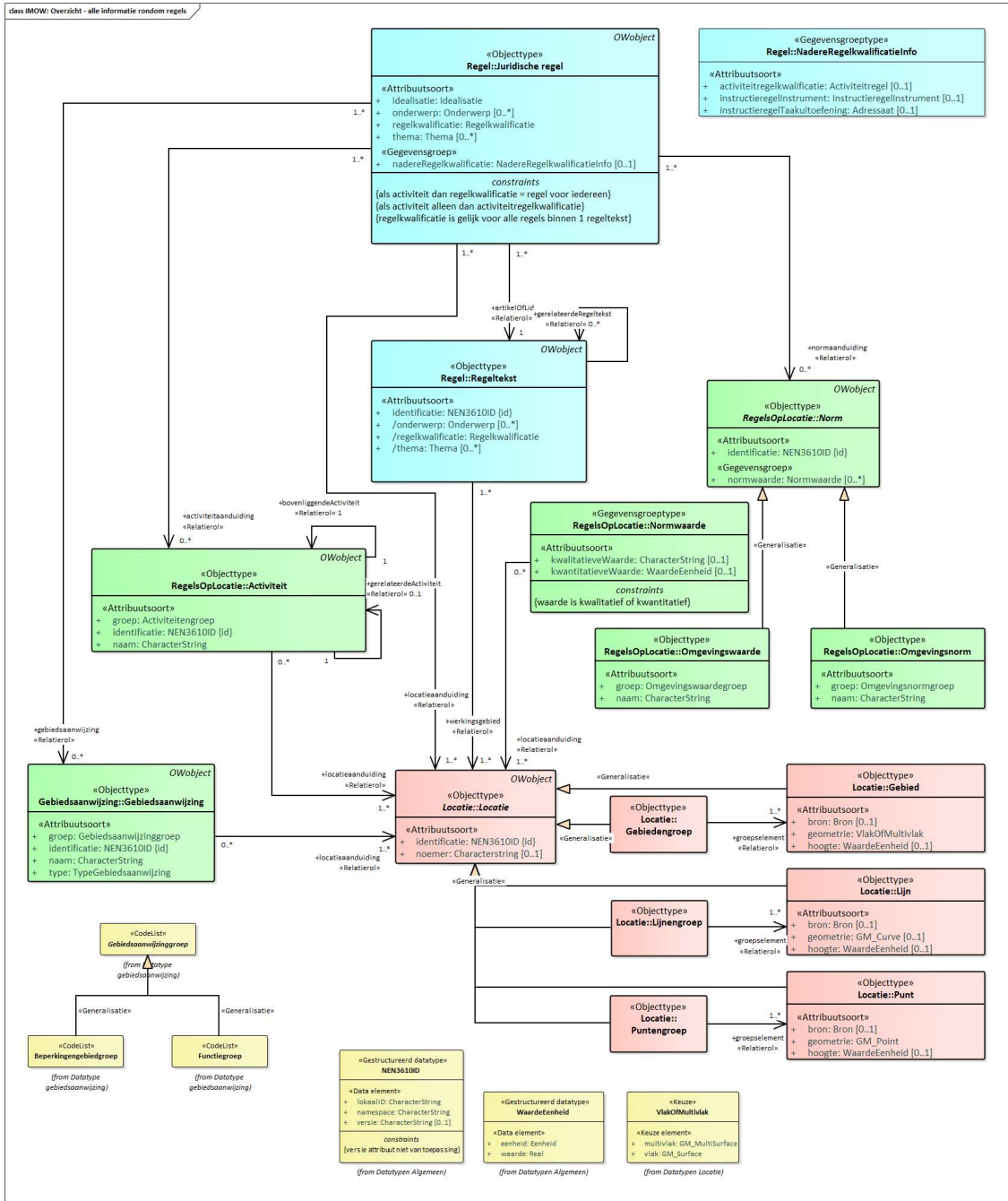
6.2.5 Annoteren met IMOW-objecten

STOP en IMOW maken het mogelijk om een Regeltekst een Werkingsgebied te geven door een verwijzing naar de Locatie van de Regeltekst op te nemen. Een computer weet dan dat beide bij elkaar horen maar kan geen verdere betekenis aan die relatie geven en kan het Werkingsgebied ook niet voor een mens betekenisvol op een kaart weergeven.

Dat kan wel met het in paragraaf A3.4 beschreven mechanisme annoteren: het toevoegen van gegevens aan (onderdelen van) besluiten en regelingen die die besluiten en regelingen machineleesbaar maken. Annoteren zorgt er voor dat het besluit of de regeling gestructureerd bevroegbaar is en dat werkingsgebieden en andere gegevens op een kaart weergegeven worden. Het annoteren kan ook helpen bij het verbinden van toepasbare regels, oftewel vragenbomen, aan regels met werkingsgebieden. Voor het annoteren van OW-besluiten gebruikt TPOD de IMOW-objecten.

6.3 Het IMOW-UML-diagram

Figuur 3 toont het volledige IMOW-diagram in UML van de omgevingsverordening.

Figuur 3 UML-klassediagram van IMOW toegepast op de omgevingsverordening

In het diagram zijn in blauw de tekstobjecten weergegeven. Regeltekst en Juridische regel staan daarin centraal. In roze is Locatie met zijn verschijningsvormen weergegeven. Dit zijn de hoofdlijnen van IMOW die in paragraaf 6.2 al zijn beschreven. De groene blokjes staan voor de inhoudelijke annotatie-objecten Activiteit, Omgevingswaarde, Omgevingsnorm en Gebiedsaanwijzing. In de gele blokjes staan nadere specificaties. In het model is aangegeven welke waardelijsten van toepassing zijn. Het model bevat ook de attributen die het Presentatiemodel gebruikt om inhoudelijke annotaties te kunnen presenteren op een kaart. In de volgende paragraaf worden de objecten in detail beschreven.

6.4 Annoteren met IMOW-objecten: de objecten en hun attributen in detail beschouwd

Deze paragraaf beschrijft hoe het annoteren met IMOW-objecten in zijn werk gaat. De objecten, de bijbehorende attributen en waardelijsten worden gedetailleerd toegelicht. Ook wordt de toepassing van het presentatiemodel voor de verschillende objecten beschreven en getoond.

Ieder onderdeel wordt volgens een vast stramien beschreven. Het begint met een toelichting op de toepassing: waarvoor en wanneer wordt het object of attribuut gebruikt. Daarna volgt een definitie van het object, om precies aan te geven waar het over gaat. Vervolgens wordt de norm gesteld. Deze subparagraaf begint steeds met een uitsnede van het IMOW-diagram met daarin die objecten en relaties die relevant zijn. De norm somt op welke attributen vereist zijn om correct te kunnen annoteren met dit IMOW-object, of het attribuut verplicht of optioneel is, hoe vaak het attribuut kan of moet voorkomen en of er een waardelijst voor het attribuut bestaat. De daarop volgende subparagraaf geeft een toelichting op de attributen en de waardelijsten. De laatste subparagraaf toont, indien aan de orde, hoe de toepassing van het presentatiemodel op het object er uit ziet.

6.4.1 Objecttype Regeltekst

6.4.1.1 Toelichting op de toepassing

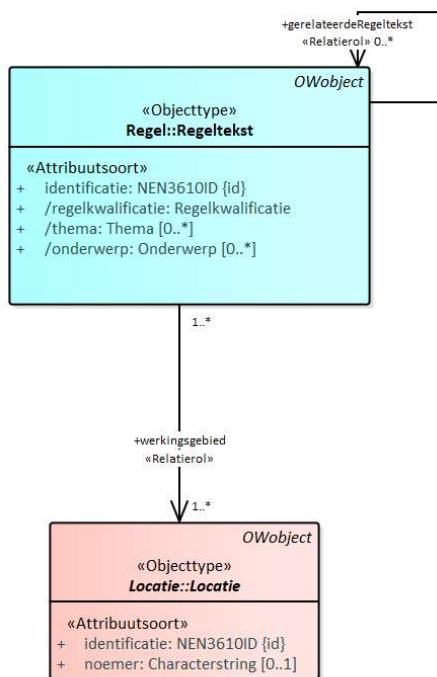
Regeltekst is de STOP-TPOD-term voor de kleinste *zelfstandige* eenheid van ordening en informatie in een tekst met Artikelstructuur: artikel of lid. Regeltekst bevat altijd ten minste één Juridische regel; wanneer dat nodig is kan Regeltekst meerdere Juridische regels bevatten. Iedere Regeltekst heeft een Werkingsgebied: het gebied waar een Regeltekst zijn werking heeft.

Bij de Regeltekst kan als extra informatie worden aangegeven of de Regeltekst een bijzondere relatie met een andere Regeltekst heeft.

6.4.1.2 Definitie

Regeltekst is de kleinste zelfstandige eenheid van (een of meer) bij elkaar horende Juridische regels in een tekst met Artikelstructuur, te weten een artikel of een lid.

6.4.1.3 Norm

Regeltekst kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform NEN3610. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *werkingsgebied*: de verwijzing van een specifieke Regeltekst naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie(s); attribuut dat een of meer specifieke Locaties de betekenis van werkingsgebied voor een specifieke Regeltekst geeft. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.
- *gerelateerdeRegeltekst*: de verwijzing van een specifieke Regeltekst naar een andere Regeltekst die aangeeft dat er een bijzondere relatie bestaat tussen die twee Regelteksten. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.

Regeltekst heeft afgeleide attributen die Regeltekst ontleent aan Juridische regel wanneer ze daar voorkomen. Het betreft de attributen *regelkwalificatie*, *thema* en *onderwerp*. Deze attributen zijn beschreven in paragraaf 6.4.2.

6.4.1.4 Toelichting op de attributen en de waardelijsten

werkingsgebied is het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie(s) die bij de Regeltekst horen én aangeeft wat de betekenis van die Locatie(s) is voor de Regeltekst, namelijk werkingsgebied. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie of Locaties het werkingsgebied vormt respectievelijk vormen van deze Regeltekst.

gerelateerdeRegeltekst: Een regel kan in een bijzondere relatie tot een andere regel staan waardoor het van belang is dat de gebruiker ook de andere regel leest of althans daarop wordt geattendeerd. Een Regeltekst kan een afwijking, aanvulling of uitzondering vormen op een andere Regeltekst. Zo'n relatie doet zich onder andere voor wanneer in een omgevingsplan, omgevingsverordening of waterschapsverordening met maatwerkregels wordt

afgeweken van regels uit een AMvB. Een ander voorbeeld is de situatie waarin in een OW-besluit met regels algemene regels staan waarvan voor een bepaalde locatie of een bepaald onderwerp met een specifieke regel kan worden afgeweken of waarop een bepaalde uitzondering wordt gemaakt. Het attribuut *gerelateerdeRegeltekst* kan ook worden gebruikt voor die gevallen waarin in de omgevingsverordening de begrenzing van een gebied moet worden vastgelegd waardoor bepaalde regels in een van de AMvB's bij de Omgevingswet in het begrensde gebied van toepassing zijn. de omgevingsverordening bevat dan feitelijk alleen de begrenzing en een bijbehorend artikel maar geen inhoudelijke Juridische regels over het betreffende onderwerp; die staan immers in de AMvB. Met *gerelateerdeRegeltekst* kan dan een relatie worden gelegd met de betreffende regels in de AMvB. Regeltekst kent geen waardelijsten.

6.4.1.5 *Toepassing presentatiemodel*

Het presentatiemodel geeft regels voor de presentatie van tekst in OW-besluiten. Die regels gelden ook voor Regeltekst.

6.4.2 **Objecttype Juridische regel**

6.4.2.1 *Toelichting op de toepassing*

Juridische regel is een conceptuele constructie, die in het Informatiemodel Omgevingswet wordt gebruikt om verschillende onderdelen van een Regeltekst, bijvoorbeeld de onderdelen van een Lijst of de verschillende activiteiten die in een Regeltekst worden genoemd, een eigen Locatie te kunnen geven. Juridische regel is altijd onderdeel van een Regeltekst en, zoals we in de paragrafen 6.2.1 en 0 al hebben gezien, Regeltekst kan meerdere Juridische regels bevatten. In een Regeltekst met meerdere Juridische regels is een individuele Juridische regel minder makkelijk als zelfstandige eenheid te identificeren.

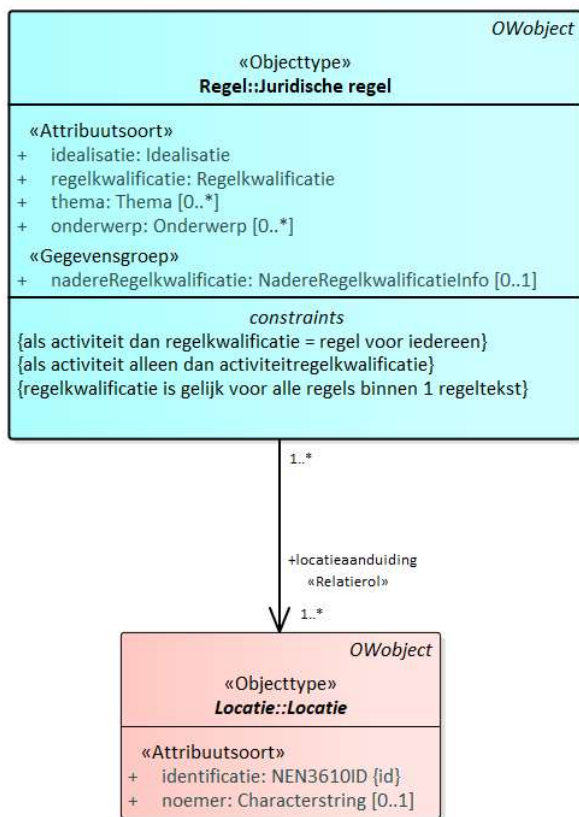
Bij de Juridische regel kan worden aangegeven hoe nauwkeurig het bevoegd gezag de Locatie van die Juridische regel bedoeld heeft en hoe Locatie geïnterpreteerd moet worden. Een Locatie kan exact bedoeld zijn, maar ook indicatief. Een voorbeeld van dat laatste is als een grens met een formule berekend is; de grens houdt dan geen rekening met de situering van objecten als woningen e.d. terwijl dat in de interpretatie wel zou moeten. Ook kan een Locatie in een OW-besluit bedoeld zijn als indicatie of zoekzone voor de plek voor een toekomstige ontwikkeling: pas later wordt de daadwerkelijke plek bepaald.

Met het IMOW-object Juridische regel kan extra informatie aan de Juridische regel worden gekoppeld: tot welke regelsoort de Juridische regel behoort, wat het thema en/of het onderwerp is waarover de Juridische regel gaat en met welk IMOW-object de Juridische regel geannoteerd is.

6.4.2.2 *Definitie*

Juridische regel is de beschrijving van een regel met juridische werkingskracht.

6.4.2.3 Norm

Juridische regel kent de volgende attributen:

- *idealisatie*: attribuut dat vastlegt op welke manier de begrenzing van Locatie voor deze Juridische regel geïnterpreteerd moet worden en door het bevoegd gezag bedoeld is. *idealisatie* wordt gekozen uit de gesloten waardelijst 'Idealisatie'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *regelkwalificatie*: attribuut dat vastlegt tot welke soort een Juridische regel behoort en indien nodig nader specificeert. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *thema*: de naam van het thema van de Juridische regel. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam van het thema, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de open waardelijst 'Thema'. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- *onderwerp*: de naam van het onderwerp van de Juridische regel. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam van het onderwerp, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de open waardelijst 'Onderwerp'. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke Juridische regel naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie(s); attribuut dat een of meer specifieke Locatie(s) aanduidt waar deze Juridische regel van toepassing is. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.
- *artikelOfLid*: de verwijzing van een specifieke Juridische regel naar de Regeltekst oftewel het artikel of lid waar de Juridische regel onderdeel van is. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

- *activiteitaanduiding*: de verwijzing van een specifieke Juridische regel naar (de identificatie van) een Activiteit; attribuut dat vastlegt dat de Juridische regel met het object Activiteit geannoteerd is. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- *gebiedsaanwijzing*: de verwijzing van een specifieke Juridische regel naar (de identificatie van) een Gebiedsaanwijzing; attribuut dat vastlegt dat de Juridische regel met (één van de typen van) het object Gebiedsaanwijzing geannoteerd is. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- *normaanduiding*: de verwijzing van een specifieke Juridische regel naar (de identificatie van) een Omgevingsnorm respectievelijk Omgevingswaarde; attribuut dat vastlegt dat de Juridische regel met het object Omgevingsnorm dan wel het object Omgevingswaarde geannoteerd is. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.

6.4.2.4 Toelichting op de attributen en de waardelijsten

idealisatie is in IMOW gepositioneerd als attribuut van Juridische regel. Dat lijkt misschien vreemd omdat het informatie geeft over de gewenste interpretatie van Locatie. Toch hoort Idealisatie bij Juridische regel omdat het vertelt hoe de Locatie voor deze Juridische regel geïnterpreteerd moet worden. Op deze manier is het mogelijk om dezelfde Locatie ook voor een andere Juridische regel te (her)gebruiken en voor die Juridische regel een andere Idealisatie te geven. De *waardelijst* 'Idealisatie' kent twee waarden: exact en indicatief. Hiermee kan worden aangegeven of de begrenzing van Locatie exact of indicatief bedoeld is. Bij een indicatieve begrenzing wordt aangegeven welke marge aan beide zijden van de begrenzing moet worden gehanteerd.

regelkwalificatie is een attribuut dat vastlegt tot welke soort een Juridische regel behoort en daarvan indien nodig nadere specificaties geeft. *regelkwalificatie* is een complex attribuut dat gedetailleerd is beschreven in paragraaf 6.4.3.

Het attribuut *thema* geeft een korte aanduiding van de inhoud van de Juridische regel. Vaak aanduiding van het sectorale aspect waar de Juridische regel over gaat. Het bevoegd gezag kan zelf een naam voor *thema* kiezen. Om harmonisatie tussen bevoegde gezagen en tussen instrumenten te bevorderen is er een open waardelijst voor *thema*. *thema* is een attribuut en geen object. Het kent daardoor geen eigen weergave.

Het attribuut *onderwerp* geeft een korte, inhoudelijke weergave van waar een onderdeel van het OW-besluit over gaat. Om harmonisatie tussen bevoegde gezagen en tussen instrumenten te bevorderen is er een open waardelijst voor *onderwerp*. *onderwerp* is een attribuut en geen object. Het kent daardoor geen eigen weergave.

locatieaanduiding is het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de Locatie(s) die bij de Juridische regel horen én aangeeft wat de betekenis van die Locatie(s) is voor het object waar het bijhoort; in dit geval voor Juridische regel. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar deze Juridische regel van toepassing is.

activiteitaanduiding, *gebiedsaanwijzing* en *normaanduiding* zijn de attributen die de verwijzing bevatten van de Juridische regel naar de identificatie van de specifieke inhoudelijke annotatie. Samen met die inhoudelijke annotatie duidt dit attribuut aan waar de Juridische regel over gaat: over een activiteit, over een van de typen gebiedsaanwijzing, over een omgevingswaarde of een omgevingsnorm. IMOW laat toe dat een Juridische regel tegelijkertijd met meerdere verschillende inhoudelijke annotaties wordt geannoteerd. Zelfs de combinatie van Activiteit, Gebiedsaanwijzing, Omgevingswaarde én Omgevingsnorm tegelijkertijd is mogelijk.

6.4.2.5 *Toepassing presentatiemodel*

Het presentatiemodel geeft regels voor de presentatie van tekst in OW-besluiten. Die regels gelden ook voor Juridische regel.

6.4.3 **Attribuut regelkwalificatie**

6.4.3.1 *Toelichting op de toepassing*

Doel van het attribuut *regelkwalificatie* is het eenvoudig kunnen selecteren van regeltekst voor een specifieke gebruikersgroep. Daartoe wordt onderscheid gemaakt tussen instructieregels, die alleen voor andere overheden zijn bedoeld, omgevingswaarderegels, die op zichzelf alleen werking hebben voor de bestuursorganen van het bevoegd gezag dat de omgevingswaarde heeft vastgesteld, en regels die voor iedereen van belang zijn. Uiteraard wordt alleen die regelkwalificatie toegepast die in het te annoteren OW-besluit kan voorkomen. Instructieregels kunnen alleen voorkomen in AMvB, ministeriële regeling en omgevingsverordening. Omgevingswaarden kunnen alleen in AMvB, omgevingsverordening en omgevingsplan voorkomen. Regels voor iedereen tot slot kunnen voorkomen in alle OW-besluiten met regels. Met het attribuut regelkwalificatie wordt dus vastgelegd tot welke soort een Juridische regel behoort en voor wie de Juridische regel bedoeld is.

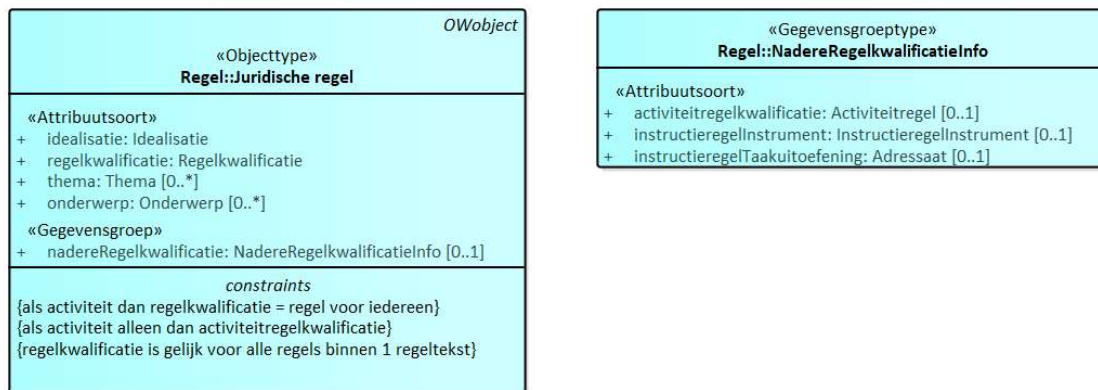
Bij regels die voor iedereen van belang zijn én die geannoteerd zijn met het IMOW-object Activiteit, is het voor de raadpleger van het Omgevingsloket en bij het opstellen en gebruiken van vragenbomen behulpzaam wanneer extra informatie wordt vastgelegd, bijvoorbeeld of een regel over een vergunningplicht, een verbod of een meldingsplicht gaat. Instructieregels kunnen worden gesteld over de uitoefening van een bevoegdheid of een taak. Ze richten zich dus tot een bepaald instrument of een taakuitoefening. Om met behulp van een computer snel te kunnen selecteren welke instructieregels relevant zijn, wordt aan de regelkwalificatie instructieregel extra informatie toegevoegd: richt de instructieregel zich tot een instrument, en zo ja tot welk instrument, of gaat het over de uitoefening van een taak en zo ja wie moet die taak uitoefenen.

regelkwalificatie wordt toegepast op Juridische regel. Bij Juridische regel is de voorwaarde opgenomen dat alle Juridische regels binnen één Regeltekst dezelfde regelkwalificatie moeten hebben. Op deze manier is het niet mogelijk om verschillende soorten juridische regels bij elkaar in één lid respectievelijk artikel te plaatsen.

6.4.3.2 *Definitie*

Regelkwalificatie legt vast tot welke soort een Juridische regel behoort en voor wie de regel bedoeld is.

6.4.3.3 Norm

regelkwalificatie is een verplicht attribuut. Het komt 1 keer voor. Het bestaat uit de volgende attributen:

- *regelkwalificatie*: de naam van de regelkwalificatie. Een regelkwalificatie is opgenomen in een gesloten waardelijst 'Regelkwalificatie'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *nadereRegelkwalificatie*: de nadere specificatie van *regelkwalificatie*. Optioneel attribuut. Samengesteld attribuut dat bestaat uit de volgende attributen:
 - *activiteitregelkwalificatie*: de naam van de kwalificatie van de Juridische regel over een activiteit. Alleen te gebruiken wanneer bij *regelkwalificatie* is gekozen voor de waarde 'Regel voor iedereen' en de regel is geannoteerd met het IMOW-object Activiteit. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'Activiteitregel'. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.
 - *instructieregelInstrument*: de naam van het instrument waartoe de instructieregel zich richt. Onder voorwaarde verplicht attribuut: alleen te gebruiken wanneer bij *regelkwalificatie* is gekozen voor de waarde 'Instructieregel' en de instructieregel zich richt tot een instrument; dan verplicht. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'InstructieregelInstrument'. Komt 0 of 1 keer voor.
 - *instructieregelTaakuitoefening*: het type bestuursorgaan dat of organisatie die de taak waarover de instructieregel gaat moet uitvoeren. Onder voorwaarde verplicht attribuut: alleen te gebruiken wanneer bij *regelkwalificatie* is gekozen voor de waarde 'Instructieregel' en de instructieregel gaat over de uitoefening van een taak; dan verplicht. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'Adressaat'. Komt 0 of 1 keer voor.

6.4.3.4 Toelichting op de attributen en de waardelijsten

regelkwalificatie wordt gekozen uit de gesloten waardelijst 'Regelkwalificatie', die drie waarden kent: Instructieregel, Regel voor iedereen en Omgevingswaarderegel.

Wanneer de Juridische regel een instructieregel is, wordt gekozen voor de waarde Instructieregel.

Als de instructieregel zich richt tot een instrument wordt met behulp van het attribuut *instructieregelInstrument* aangegeven tot welk instrument de instructieregel zich richt. Het instrument wordt gekozen uit de waardelijst 'InstructieregelInstrument'. Voorbeelden van waarden van deze waardelijst zijn omgevingsplan, waterschapsverordening en calamiteitenplan. In het geval de instructieregel gaat over de uitoefening van een taak kan met het

attribuut *instructieregel* Taakuitoefening worden aangegeven welk bestuursorgaan of welke organisatie de taak moet uitoefenen. Bestuursorgaan of organisatie wordt gekozen uit de waardelijst 'Adressaat'. Voorbeelden zijn faunabeheereenheid en waterschapsbestuur. Vanuit het principe dat alleen die Juridische regels worden getoond die voor een specifieke gebruikersgroep relevant zijn, krijgt een instructieregel geen verdere inhoudelijke annotatie. De instructieregel kan wel gaan over de wijze van regelen van een activiteit in een ander instrument, maar is geen rechtstreeks werkende regel over die activiteit en moet dus niet getoond worden aan een gebruiker die wil weten of een bepaalde activiteit ergens is toegestaan en of daarvoor een vergunning vereist is. Er volgt dus geen annotatie Activiteit, Omgevingswaarde et cetera.

In het geval dat de Juridische regel gaat over een omgevingswaarde, wordt uit de waardelijst 'Regelkwalificatie' de waarde 'Omgevingswaarderegel' gekozen. Dit kan zowel wanneer de Juridische regel met het IMOW-object Omgevingswaarde wordt geannoteerd als wanneer die annotatie niet wordt gebruikt. Voor dat laatste kan worden gekozen als de regelkwalificatie omgevingswaarderegel voldoende is, bijvoorbeeld wanneer de omgevingswaarde voor het hele grondgebied van het bevoegd gezag geldt en slechts één waarde heeft.

Wanneer de Juridische regel geen instructieregel is en ook geen omgevingswaarderegel, wordt uit de waardelijst 'Regelkwalificatie' de waarde 'Regel voor iedereen' gekozen. Als de Juridische regel over een activiteit gaat en met het IMOW-object Activiteit wordt geannoteerd, kan het soort regel met het attribuut *activiteitsregelkwalificatie* worden gespecificeerd. Dat kan in de gevallen waarin het soort regel voorkomt op de waardelijst 'Activiteitsregel'. Voorbeelden van waarden van deze waardelijst zijn verbod, gebod en vergunningplicht. Voor alle andere soorten Juridische regels, zoals begripsbepalingen, oogmerkbepalingen et cetera, blijft het bij 'Regel voor iedereen'.

6.4.3.5 *Toepassing presentatiemodel*

Het presentatiemodel geeft geen regels voor de presentatie van Regelkwalificatie.

6.4.4 **Objecttype Locatie**

6.4.4.1 *Toelichting op de toepassing*

Het IMOW-object Locatie legt vast wat het werkingsgebied van een Regeltekst is en geeft aan waar een Juridische regel en de inhoudelijke annotaties Activiteit, Gebiedsaanwijzing, Omgevingswaarde en Omgevingsnorm van toepassing zijn.

Locatie heeft 6 verschijningsvormen: Gebied, Gebiedengroep, Lijn, Lijnengroep, Punt en Puntengroep. Gebied, Lijn en Punt worden vastgelegd met Geometrie en worden verrijkt met gegevens die de bron van de Geometrie beschrijven. Bij Lijn en Punt kan optioneel ook de hoogteligging van de lijn of de punt worden vastgelegd. Toegestane vormen van Gebied zijn Vlak en Multivlak. Bij Multivlak worden meerdere Vlakken samengevoegd tot één onlosmakelijk geheel. Wanneer slechts een onderdeel gewijzigd moet worden, leidt dat toch tot een wijziging van het hele Multivlak. Bij voor beroep vatbare OW-besluiten betekent dat dat die volledige wijziging appellabel is. Een andere manier van groepering is het samenvoegen van twee of meer Gebieden, Lijnen of Punten tot een Gebiedengroep, Lijnengroep respectievelijk Puntengroep. Iedere Locatie heeft een eigen Noemer, waardoor ook ieder van de zes verschijningsvormen van Locatie een eigen Noemer heeft. Op deze manier is het mogelijk om één van de Gebieden van een Gebiedengroep, één van de Lijnen van een Lijnengroep of één van de Punten van een Puntengroep te wijzigen en kan alleen beroep worden ingesteld tegen

de wijziging van het Gebied, Lijn of Punt. Punt is noodzakelijk voor het als omgevingswaarde vaststellen van geluidproductieplafonds; die hebben de vorm van een puntlocatie. Voor het overige is het aan te bevelen om Punt en Lijn als Geometrie zoveel mogelijk te vermijden omdat bij raadplegen een punt en een lijn lastig te vinden zijn.

Locaties kunnen onbeperkt gestapeld worden, dat wil zeggen dat Locaties elkaar geheel of gedeeltelijk kunnen overlappen. Dat geldt zowel voor Locaties voor eenzelfde als voor verschillende annotaties c.q. IMOW-objecten. Het is dus mogelijk om op exact dezelfde plek bijvoorbeeld de Locaties van verschillende Juridische regels, van een aantal Activiteiten, van een Omgevingswaarde, van een aantal Omgevingsnormen en diverse Functies neer te leggen. Ook kunnen die Locaties elkaar gedeeltelijk overlappen. De navolgende figuren laten daarvan voor de omgevingsverordening voorbeelden zien.

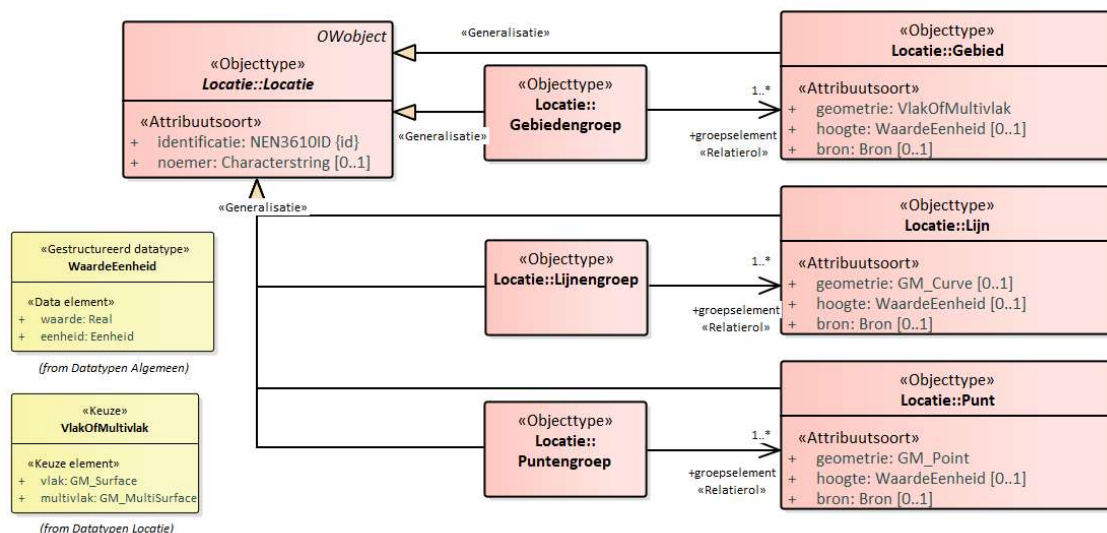
<p>functie: Herstructureringsgebied functie: Centrumgebied functie: Beschermd monument</p>	<p>functie: Groen functie: Woongebied functie: Bedrijf</p>
<p>Gedeeltelijke stapeling van Locaties van hetzelfde IMOW-object: de Locaties van 3 verschillende functies die gedeeltelijk op dezelfde plek liggen</p>	<p>Volledige stapeling van locaties van hetzelfde IMOW-object: de Locaties van 3 verschillende functies die precies op dezelfde plek liggen</p>
<p>omgevingswaarde: luchtkwaliteit functie: woongebied activiteit: bouwactiviteit</p>	<p>omgevingswaarde: fijnstof functie: Bedrijf activiteit: slopen</p>
<p>Gedeeltelijke stapeling van Locaties van verschillende IMOW-objecten: de locaties</p>	<p>Volledige stapeling van Locaties van verschillende IMOW-objecten: de Locaties van</p>

van Omgevingswaarde, Functie en Activiteit die gedeeltelijk op dezelfde plek liggen	Omgevingswaarde, Functie en Activiteit die precies op dezelfde plek liggen
---	--

6.4.4.2 Definitie

Locatie legt vast wat het werkingsgebied van een Regeltekst is en geeft aan waar een Juridische regel en inhoudelijke annotaties van toepassing zijn.

6.4.4.3 Norm

Locatie kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform NEN3610. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *noemer*: de mensleesbare beschrijving waarmee een Locatie wordt aangeduid. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.

Locatie kent zes verschijningsvormen:

- Gebied: op zichzelf staande geometrisch afgebakende 'ruimte' in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving. De geometrische afbakening is juridisch van aard. Gebied heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *geometrie*: de geometrische bepaling van het gebied door middel van coördinaten. Toegestane Geometrievormen voor Gebied zijn Vlak en Multivlak. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
 - *hoogte*: de hoogte waarop de geometrie ligt, in meters. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de volgende elementen:
 - *waarde*: de numerieke waarde van de hoogte. Verplicht attribuut.
 - *eenheid*: de grootte waarin de hoogte wordt uitgedrukt. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de eenheid, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de open waardelijst 'Eenheid'. Verplicht attribuut.
 - *bron*: de bron die is gebruikt voor, dan wel de wijze van inwinning van de geometrie. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'Bron'. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.

- **Gebiedengroep:** is een groep of verzameling van bij elkaar behorende Gebieden, die samen de locatie vormen. Gebiedengroep heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *groepselement:* de verwijzing van een Gebiedengroep naar de Gebieden die samen de Gebiedengroep vormen. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.
- **Lijn:** op zichzelf staande geometrisch afgebakende lijnlocatie in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving. De geometrische afbakening is juridisch van aard en heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *geometrie:* de geometrische bepaling van de lijn door middel van coördinaten. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
 - *hoogte:* de hoogte waarop de geometrie ligt, in meters. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de volgende elementen:
 - *waarde:* de numerieke waarde van de hoogte. Verplicht attribuut.
 - *eenheid:* de grootte waarin de hoogte wordt uitgedrukt. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de eenheid, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de open waardelijst 'Eenheid'. Verplicht attribuut.
 - *bron:* de bron die is gebruikt voor, dan wel de wijze van inwinning van de geometrie. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'Bron'. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.
- **Lijnengroep:** is een groep of verzameling van bij elkaar behorende Lijnen, die samen de locatie vormen. Lijnengroep heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *groepselement:* de verwijzing van een Lijnengroep naar de Lijnen die samen de Lijnen-groep vormen. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.
- **Punt:** op zichzelf staande geometrisch afgebakende puntlocatie in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving. De geometrische afbakening is juridisch van aard en heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *geometrie:* de geometrische bepaling van de punt door middel van coördinaten. Toegestane Geometrie-vorm voor Punt is Punt. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
 - *hoogte:* de hoogte waarop de geometrie ligt, in meters. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de volgende elementen:
 - *waarde:* de numerieke waarde van de hoogte. Verplicht attribuut.
 - *eenheid:* de grootte waarin de hoogte wordt uitgedrukt. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de eenheid, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de open waardelijst 'Eenheid'. Verplicht attribuut.
 - *bron:* de bron die is gebruikt voor, dan wel de wijze van inwinning van de geometrie. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'Bron'. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.
- **Puntengroep:** is een groep of verzameling van bij elkaar behorende Punten, die samen de locatie vormen. Puntengroep heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *groepselement:* de verwijzing van een Puntengroep naar de Punten die samen de Puntengroep vormen. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.

6.4.4.4 Toelichting op de attributen en de waardelijsten

noemer is de mensleesbare naam die de tekst verbindt met de locatie (vastgelegd in een juridisch vastgesteld geografisch informatieobject), waaruit de lezer kan begrijpen waar de locatie betrekking op heeft. De noemer komt voor in de Juridische regel en is een attribuut van Locatie. Hierdoor is duidelijk dat Locatie en Juridische regel bij elkaar horen. Voorbeelden

van noemer voor omgevingsplan respectievelijk omgevingsverordening, waarbij de noemer in cursieve tekst is weergegeven, zijn:

- Ter plaatse van de functie *Levendig stadscentrum* zijn de volgende activiteiten toegestaan.
- Nieuwe luidruchtige activiteiten en gedragingen zijn in een *stillegebied* verboden.

Zie voor een beschrijving van noemer ook paragraaf 6.2.2.

Een *geometrie* legt de positie en vorm van een gebied, lijn of punt vast door middel van coördinaten om het te kunnen begrenzen en op een kaart te kunnen weergeven. De geometrie van een Gebied kan zijn Vlak of Multivlak. Vlak spreekt voor zich. Een MultiVlak wordt gebruikt als één functioneel gebied uit meerdere vlakken bestaat, waarbij elk vlak een gescheiden ligging heeft (niet aangrenzend en niet overlappend).

De *bron* geeft de herkomst aan van de geometrie, en geeft hiermee een nadere duiding aan de wijze waarop de geometrie tot stand is gekomen en is vastgesteld. De geometrie kan zelf ingewonnen zijn via een bepaalde methode van inwinning, zoals ingemeten of berekend (bijvoorbeeld een cirkel). De geometrie kan ook afkomstig zijn van een externe bron, zoals van een basisregistratie (met geometrie). De duiding van de gebruikte bron is optioneel en is opgenomen in een gesloten waardelijst 'Bron'. Met het attribuut *hoogte* kan voor elk gebied, punt en lijn optioneel de hoogte worden vastgelegd door middel van een getal met daarbij een eenheid. Voor de hand liggende eenheden zijn 'meter t.o.v. NAP', 'meter t.o.v. maaiveld' en 'meter t.o.v. peil'. Om een ligging onder NAP, maaiveld of peil aan te geven moet het getal een negatieve waarde krijgen.

6.4.4.5 *Toepassing presentatiemodel*

Het presentatiemodel kent geen specifieke presentatie van Locatie, althans niet zonder annoteren met de hierna beschreven inhoudelijke IMOW-objecten.

6.4.5 **Objecttype Activiteit**

6.4.5.1 *Toelichting op de toepassing*

In het domein van de Omgevingswet is een activiteit ieder menselijk handelen waarbij, of ieder menselijk nalaten waardoor een verandering of effect in de fysieke leefomgeving wordt of kan worden bewerkstelligd. In de OW-besluiten met regels zullen regels gesteld worden over veel verschillende activiteiten.

Een activiteitgerichte bevraging van regels in het DSO wordt mogelijk wanneer de regels over activiteiten goed machineleesbaar worden gemaakt door middel van het annoteren van Activiteit. Deze bevraging wordt nog verder vergemakkelijkt wanneer in ieder OW-besluit met regels dezelfde benaming wordt gebruikt voor die activiteiten die veel gebruikt en dus ook veel geraadpleegd zullen worden. Daarom is er voor de naam van de Activiteit een waardelijst met de veel gebruikte activiteiten. Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid activiteiten kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende activiteiten. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om activiteiten in activiteitengroepen in te delen. Iedere activiteitengroep heeft een eigen symboliek. Door te annoteren met het IMOW-object Activiteit met de eigenschap Activiteitengroep kunnen de locaties van alle activiteiten in een (interactieve) viewer worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een

integraal beeld van de locaties van alle activiteiten weer te geven, maar ook om de locaties van alle activiteiten van een bepaalde activiteitengroep weer te geven.

Een van de activiteitengroepen is de gebruiksactiviteit. De term gebruiksactiviteit is door de standaard geïntroduceerd en wordt als annotatie gebruikt. De term heeft geen juridische betekenis en hoeft niet in de regeltekst van de omgevingsverordening voor te komen maar desgewenst mag dat wel. Gebruiksactiviteit is een van de activiteitengroepen, zoals bouwactiviteit en sloopactiviteit ook activiteitengroepen zijn. Zoals de bouwactiviteit gaat over bouwen, gaat de gebruiksactiviteit over het (planologische) gebruik van gronden en opstallen, onder vigeur van de Wet ruimtelijke ordening wel gebruik in enge zin genaamd.

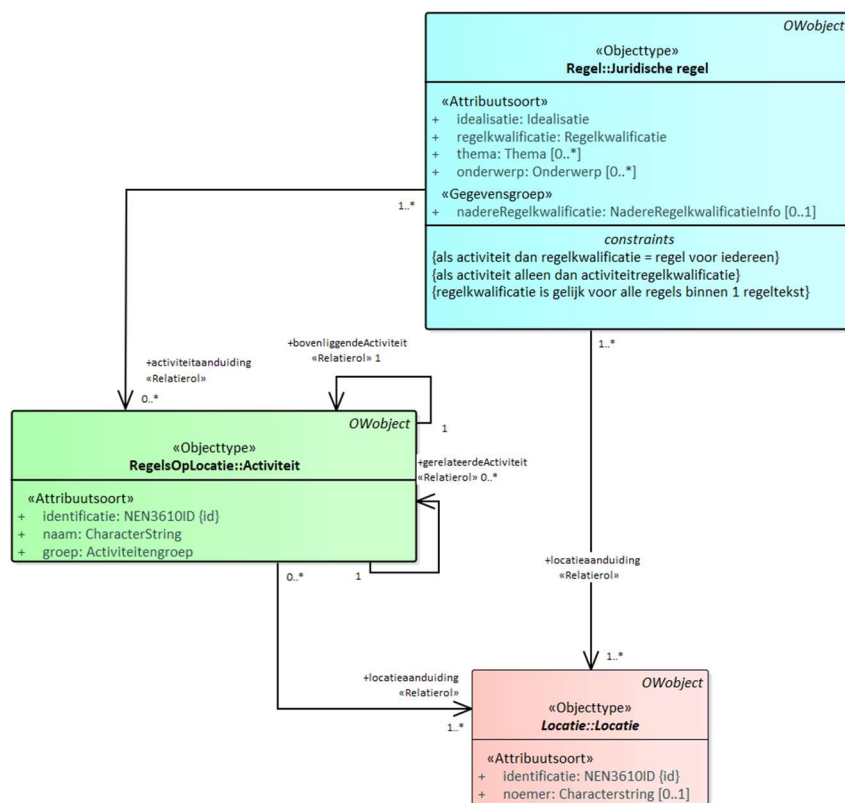
Vaak zal het voldoende zijn om per activiteit die in de regeltekst voorkomt de annotatie Activiteit één keer toe te voegen. Er zijn echter gevallen waarin het wenselijk is om voor één activiteit de annotatie Activiteit twee keer te gebruiken. Het belangrijkste voorbeeld daarvan is de beperkingengebiedactiviteit. Dat is in de terminologie van de Omgevingswet iedere activiteit in een beperkingengebied. De Omgevingswet verbindt bepaalde gevolgen aan het feit dat een activiteit een beperkingengebiedactiviteit is. Het slopen van een schuur in een beperkingengebied is dus een beperkingengebiedactiviteit, maar tegelijk ook een sloopactiviteit. Omwille van de gevolgen die de Omgevingswet daar aan verbindt is het wenselijk om deze activiteit te annoteren als beperkingengebiedactiviteit; ten behoeve van de bevraging in DSO-LV is het even zozeer wenselijk om deze activiteit te annoteren als sloopactiviteit. De standaard maakt dit mogelijk.

In paragraaf 6.4.3 is beschreven dat aan een Juridische regel met behulp van de annotatie Regelkwalificatie extra informatie kan worden toegevoegd over het soort regel. Met behulp van die annotatie kan aan een Juridische regel die met het IMOW-object Activiteit is geannoteerd, bijvoorbeeld toegevoegd worden dat de Juridische regel een vergunningplicht instelt. De annotatie met het IMOW-object Activiteit wordt alleen gebruikt wanneer een Juridische regel rechtstreeks werkende regels over activiteiten bevat en niet voor instructieregels die bepalen dat in de omgevingsverordening regels over een bepaalde activiteit moeten worden opgenomen.

6.4.5.2 *Definitie*

Een activiteit is ieder menselijk handelen waarbij, of ieder menselijk nalaten waardoor een verandering of effect in de fysieke leefomgeving wordt of kan worden bewerkstelligd.

6.4.5.3 Norm

Activiteit kent de volgende attributen:

- **identificatie**: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform NEN3610. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- **naam**: de naam van de activiteit. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam van de activiteit, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de open waardelijst 'Activiteit'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- **groep**: Activiteitengroep is de categorie waartoe de activiteit behoort. Een activiteiten-groep is opgenomen in de gesloten waardelijst 'Activiteitengroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- **locatieaanduiding**: de verwijzing van een specifieke Activiteit naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie(s); attribuut dat de specifieke Locatie(s) aanduidt waar deze annotatie Activiteit van toepassing is. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.
- **bovenliggendeActiviteit**: de verwijzing van een specifieke activiteit naar een andere, meer generieke, activiteit van hetzelfde type. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- **gerelateerdeActiviteit**: de verwijzing van een specifieke activiteit naar een andere activiteit in het geval de regels voor die andere activiteit contextueel relevant zijn voor de specifieke activiteit. Optioneel attribuut. Komt 0 of meerdere keren voor.

6.4.5.4 Toelichting op de attributen en de waardelijsten

naam: het aantal activiteiten die in OW-besluiten gereguleerd zullen worden, zal nagenoeg onuitputtelijk zijn. Het is dus niet mogelijk, en ook niet nodig, om een waardelijst met daarop alle te gebruiken activiteiten samen te stellen. Om de activiteitgerichte bevraging in

het DSO te vergemakkelijken en om te komen tot enige harmonisatie tussen bevoegde gezagen en tussen instrumenten is er wel een waardelijst voor de naam van *Activiteit* met de veel gebruikte activiteiten. De waardelijst is open: wanneer een regel wordt gesteld over een activiteit die op de waardelijst voorkomt, wordt die gebruikt voor de annotatie. Wanneer de activiteit niet voorkomt op de waardelijst wordt een eigen naam voor de activiteit gekozen. Die eigen naam mag dezelfde zijn als de naam van de hierna genoemde activiteitengroep.

groep: om een nagenoeg onuitputtelijk aantal activiteiten op een kaartbeeld te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden activiteiten gebundeld in groepen. De groep vormt dus het kenmerk waarop de symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) van de weergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de gesloten waardelijst '*Activiteitengroep*'. Om het mogelijk te maken ook activiteiten te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is de groep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd.

locatieaanduiding is het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie(s) die bij deze Activiteit horen én aangeeft wat de betekenis van die Locatie(s) is voor het object waar het bijhoort; in dit geval voor Activiteit. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar de Activiteit van toepassing is.

bovenliggende activiteit: met dit attribuut wordt aangegeven hoe deze specifieke lokale activiteit zich verhoudt tot een meer generieke activiteit. Het is verplicht dit attribuut in te vullen. De activiteit waarnaar wordt verwezen is de bovenliggende activiteit. Met dit attribuut wordt aangegeven dat regels over een bovenliggende activiteit kontekstueel ook van toepassing zijn op deze activiteit. Een voorbeeld is de activiteit 'het opslaan van motorbrandstoffen' die een specificatie is van de generieke, in de Omgevingswet benoemde, activiteit 'milieubelastende activiteit'. De bovenliggende activiteit mag een activiteit zijn die door een ander besluit (van zelfs een andere bestuurslaag) is vastgesteld in de waardelijst voor de naam van de activiteit. De relatie naar de bovenliggende activiteit wordt alleen gelegd naar de naam en identificatie van de activiteit, niet naar diens groep. Het is toegestaan een reeks van nieuwe activiteiten vast te leggen (activiteiten die nog niet bestaan in de waardelijst voor de naam van de activiteit) en aan elkaar te relateren en zo een hiërarchie van activiteiten te creëren. Als een Juridische regel slechts één activiteit bevat, moet de bovenliggende activiteit hiervan reeds bestaan in de waardelijst voor de naam van de activiteit (het id moet reeds bestaan). Voor elke hiërarchie van nieuwe activiteiten geldt dat het top-niveau (de allerhoogste activiteit in de hiërarchie) een bovenliggende activiteit moet hebben die reeds bestaat in de waardelijst voor de naam van de activiteit. Elke bovenliggende relatie die tussen activiteiten wordt aangebracht, wordt ook opgenomen in de waardelijst voor de naam van de activiteit. Het attribuut bovenliggende activiteit met bovenstaande regels zijn ingesteld ten behoeve van het opstellen en gebruiken van vragenbomen. De activiteiten en de relaties met bovenliggende activiteiten die middels IMOW worden aangebracht, komen terecht in de zogenaamde functionele structuur, waar vragenbomen gebruik van maken.

gerelateerde activiteit: attribuut dat aangeeft dat een specifieke activiteit een sterke relatie heeft met een andere activiteit. Met dit attribuut kan een bevoegd gezag aangeven dat voor een raadpleger de regels over de andere activiteit wellicht ook van belang zijn. Dit attribuut is optioneel, hoeft dus niet toegevoegd te worden. Het heeft geen juridische betekenis. Een voorbeeld is de activiteit 'tanken van brandstof' die een sterke relatie heeft met de activiteit 'opslaan van brandstof' omdat ze altijd samen zullen voorkomen. De gerelateerde activiteit mag een activiteit zijn die door een ander besluit (van zelfs een andere bestuurslaag) is vastgesteld in de waardelijst voor de naam van de activiteit. De gerelateerde activiteit wordt

alleen gelegd naar de naam en identificatie van de activiteit, niet naar diens groep. De activiteit waarnaar gerelateerd wordt, mag een nieuwe activiteit zijn (die nog niet voorkomt in de waardelijst voor de naam van de activiteit) of mag een activiteit zijn die reeds voorkomt in de waardelijst voor de naam van de activiteit.

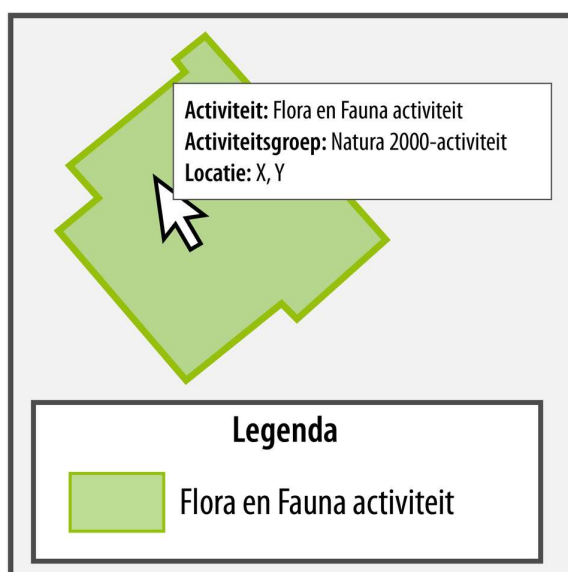
De eerste keer dat een specifieke activiteit (bij voorbeeld het exploiteren van een horeca-richting) in een OW-besluit in een Juridische regel voorkomt, wordt deze met Activiteit geannoteerd, met een verwijzing naar de bij die Juridische regel behorende Locatie. Iedere volgende keer dat diezelfde specifieke activiteit voorkomt, wordt in die andere Juridische regel volstaan met een verwijzing naar de betreffende al bestaande Activiteit-annotatie, met een verwijzing naar de bij die andere Juridische regel behorende Locatie. Op deze manier is van iedere Juridische regel over die Activiteit te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke Activiteit. Een Activiteit heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels een relatie.

6.4.5.5 *Toepassing presentatiemodel*

Zoals hiervoor is toegelicht zorgt het attribuut *groep* er voor dat de Locaties van een bepaalde groep activiteiten worden gepresenteerd op een kaart.

Een voorbeeld van een activiteit is 'Flora en fauna'-activiteit. De 'Flora en fauna'-activiteit behoort tot de groep 'Natura 2000'-activiteit, één van de waarden van de waardelijst Activiteitengroep. Wanneer regels over de 'Flora en fauna'-activiteit worden geannoteerd met de groep Natura-zorgt de symboolcode van deze groep voor presentatie van een transparant vlak begrensd met een middeldikke doorlopende groene lijn.

Door deze methodiek worden de Locaties van activiteiten die behoren tot de groep 'Natura 2000'-activiteit door middel van het attribuut *groep* en de waarde Natura 2000 met een transparant vlak en een begrenzing bestaande uit een middeldikke doorlopende groene lijn op het kaartbeeld gepresenteerd, zie Figuur 4.

Figuur 4 Voorbeeldweergave Natura 2000-activiteit op kaartbeeld d.m.v. attributgroep en waarde Flora en Fauna-activiteit

6.4.6 Objecttype Omgevingswaarde

6.4.6.1 Toelichting op de toepassing

In de Omgevingswet zijn diverse bepalingen opgenomen die duidelijk maken wat omgevingswaarden zijn. Omgevingswaarden zijn normen die voor (een onderdeel van) de fysieke leefomgeving de gewenste staat of kwaliteit, de toelaatbare belasting door activiteiten en/of de toelaatbare concentratie of depositie van stoffen als beleidsdoel vastleggen. De omgevingswaarden worden uitgedrukt in meetbare of berekenbare eenheden of anderszins in objectieve termen. Bij de vaststelling van een omgevingswaarde moet worden bepaald of de waarde een resultaatsverplichting, een inspanningsverplichting of een andere, daarbij te omschrijven verplichting met zich meebrengt. Ook moet vastgelegd worden op welke locaties de omgevingswaarde van toepassing is. Bij de vaststelling van een omgevingswaarde kan een termijn worden gesteld waarbinnen aan die verplichting moet zijn voldaan.

De Omgevingswet verbindt twee gevolgen aan het vaststellen van een omgevingswaarde:

- Vastgestelde omgevingswaarden moeten door middel van een systeem van monitoring worden bewaakt en er moet worden beoordeeld of aan die omgevingswaarde wordt voldaan.
- Wanneer niet wordt voldaan of naar verwachting niet zal worden voldaan aan een omgevingswaarde moet het bevoegd gezag een programma vaststellen: een pakket met beleids- of beheersmaatregelen om alsnog aan die waarde te voldoen.

Een omgevingswaarde leidt dus alleen tot verplichtingen voor de overheid en heeft geen rechtstreekse werking voor anderen. Omgevingswaarden kunnen in de omgevingsverordening worden opgenomen voor zover provincie of Rijk voor dat specifieke beleidsveld geen omgevingswaarden hebben vastgesteld dan wel als zij bij het vaststellen van die

omgevingswaarden hebben bepaald dat de gemeente aanvullende of afwijkende omgevingswaarden kan vaststellen.

Wanneer er in het OW-besluit slechts een beperkt aantal omgevingswaarden wordt vastgesteld, die omgevingswaarden voor het hele grondgebied van het bevoegd gezag gelden en iedere omgevingswaarde niet voor verschillende locaties verschillende waarden heeft, kan worden volstaan de Juridische regels over omgevingswaarden te annoteren met Regelkwalificatie, waarde omgevingswaarderegels en te verwijzen naar het grondgebied van het bevoegd gezag als Werkingsgebied. Dan is wel machineleesbaar dat de Juridische regels over omgevingswaarden gaan, maar wordt er geen verdere informatie aan toegevoegd en kunnen de omgevingswaarden niet betekenisvol op een kaart worden weergegeven.

Het bevoegd gezag kan er echter ook voor kiezen om in een OW-besluit omgevingswaarden op verschillende locaties verschillende waarden te geven en die bevroegbaar en inzichtelijk weer te geven op een kaartbeeld. Dit is mogelijk door de Juridische regel te annoteren met het IMOW-object Omgevingswaarde. Dit is mogelijk door de de Juridische regel te annoteren met het IMOW-object Omgevingswaarde.

Naar verwachting zullen er in OW-besluiten veel verschillende omgevingswaarden worden vastgesteld. Vanwege de verwachte verscheidenheid van die omgevingswaarden is er voor de standaard geen waardelijst Omgevingswaarde gemaakt. Het bevoegd gezag kan dus de naam van iedere omgevingswaarde zelf bepalen. Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid omgevingswaarden kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende omgevingswaarden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om omgevingswaarden in omgevingswaardegroepen in te delen. De groepen die gebruikt kunnen worden, zijn opgenomen in een gesloten waardelijst. Iedere (omgevingswaarde)groep heeft een eigen symboliek. Door te annoteren met het IMOW-object Omgevingswaarde met het attribuut Groep en de eigenschap waarde van de waardelijst Omgevingswaardegroep kunnen de locaties van alle omgevingswaarden in een (interactieve) viewer worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van de locaties van alle omgevingswaarden weer te geven, maar ook om de locaties van alle omgevingswaarden van een bepaalde omgevingswaardegroep weer te geven.

De waarden (oftewel de meetbare of berekenbare eenheden dan wel de anderszins objectieve termen waarin een omgevingswaarde volgens de wet moet worden uitgedrukt) die een omgevingswaarde kan aannemen, kunnen numeriek zijn, maar ook in woorden worden beschreven.

Welke verplichting een omgevingswaarde met zich meebrengt en de eventuele termijn waarbinnen aan die verplichting moet zijn voldaan worden in de tekst van de Juridische regel vastgelegd. IMOW kent daar geen attributen voor.

In paragraaf 6.4.3 is beschreven dat aan een Juridische regel met behulp van de annotatie Regelkwalificatie extra informatie kan worden toegevoegd over het soort regel. Met behulp van die annotatie kan een Juridische regel over een omgevingswaarde worden gekwalificeerd als omgevingswaarderegels. Dit kan zowel als de regel is geannoteerd met het IMOW-object Omgevingswaarde als wanneer die annotatie niet is gebruikt.

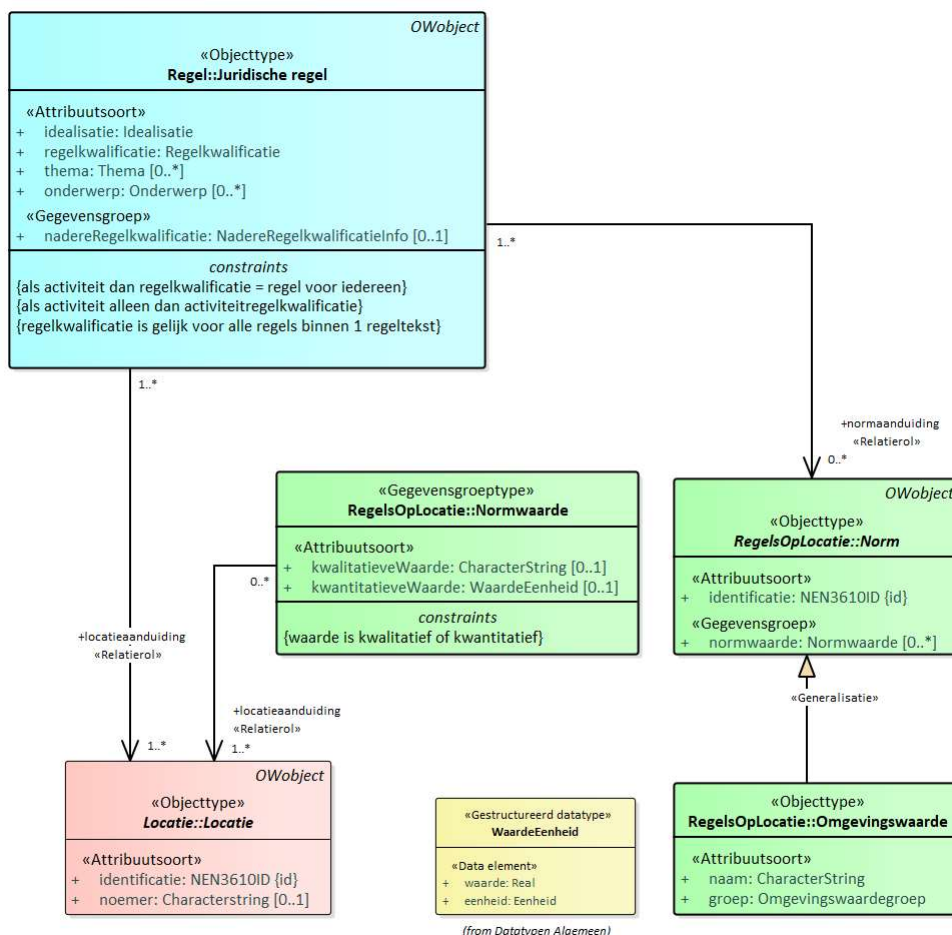
De annotatie met het IMOW-object Omgevingswaarde wordt alleen gebruikt voor Juridische regels die daadwerkelijk een omgevingswaarde vaststellen en daar nadere bepalingen over geven en niet voor instructieregels die bepalen dat in bij voorbeeld de omgevingsverordening een bepaalde omgevingswaarde moet worden vastgesteld.

Let op: het IMOW-object Omgevingswaarde is alleen bedoeld voor gevallen die voldoen aan de beschrijving van omgevingswaarde in afdeling 2.3 van de Omgevingswet.

6.4.6.2 Definitie

Omgevingswaarde is een norm die voor (een onderdeel van) de fysieke leefomgeving de gewenste staat of kwaliteit, de toelaatbare belasting door activiteiten en/of de toelaatbare concentratie of depositie van stoffen als beleidsdoel vastlegt.

6.4.6.3 Norm

Omgevingswaarde kent de volgende attributen:

- **identificatie**: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform NEN3610. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- **naam**: de naam van de omgevingswaarde zoals deze in de Juridische regel voorkomt. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

- *groep*: omgevingswaardegroep is de categorie waartoe de omgevingswaarde behoort. Een omgevingswaardegroep is opgenomen in een gesloten waardelijst 'Omgevingswaarde-groep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *normwaarde*: attribuut waarmee kan worden vastgelegd welke waarde een omgevingswaarde op een bepaalde locatie heeft. *normwaarde* kan kwantitatief (oftewel numeriek) of kwalitatief (oftewel in woorden) worden uitgedrukt. Optioneel attribuut. Voor *normwaarde* moet gekozen worden voor het attribuut *kwalitatieveWaarde* óf het attribuut *kwantitatieveWaarde*:
 - *kwalitatieveWaarde*: de kwalitatief oftewel in woorden beschreven waarde van de omgevingswaarde. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de beschrijving van de waarde. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.
 - *kwantitatieveWaarde*: de kwantitatief oftewel numeriek vastgelegde waarde van de omgevingswaarde. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met *WaardeEenheid*, dat bestaat uit de volgende elementen:
 - *waarde*: de numerieke waarde van de omgevingswaarde. Verplicht attribuut.
 - *eenheid*: de grootheid waarin de numerieke waarde wordt uitgedrukt. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de eenheid, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de open waardelijst 'Eenheid'. Verplicht attribuut.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke Omgevingswaarde naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie(s); attribuut dat de specifieke Locatie(s) aanduidt waar deze annotatie Omgevingswaarde van toepassing is. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.

6.4.6.4 Toelichting op de attributen en de waardelijsten

naam: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van de omgevingswaarde.

groep: om een groot aantal verschillende omgevingswaarden op een kaartbeeld te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden omgevingswaarden gebundeld in groepen. De groep vormt dus het kenmerk waarop de symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) van de weergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de gesloten waardelijst 'Omgevingswaardegroep'. Om het mogelijk te maken ook omgevingswaarden te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is de groep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd.

locatieaanduiding is het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze Omgevingswaarde hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bijhoort; in dit geval voor Omgevingswaarde. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar de Omgevingswaarde van toepassing is.

normwaarde: Omgevingswaarden moeten worden uitgedrukt in meetbare of berekenbare eenheden of anderszins in objectieve termen. Daarvoor dient het attribuut *normwaarde*. Dit attribuut geeft aan wat de specifieke kwantitatieve (numeriek) of kwalitatieve (omschrijving in woorden) waarden zijn van een norm. De normwaarde wordt toegewezen aan de locatie(s) waar deze voor geldt. Wanneer de waarde kwalitatief wordt vastgelegd, wordt de beschrijving in woorden met het attribuut *kwalitatieveWaarde* vastgelegd. Een (fictief) voorbeeld voor de omgevingswaarde duurzame energie: 'voldoende om in de energiebehoefte van alle inwoners te voorzien'. Bij een kwantitatieve vastlegging van de omgevingswaarde wordt gekozen voor het attribuut *kwantitatieveWaarde*. Dit wordt vastgelegd met het (samen- gestelde) attribuut *WaardeEenheid* gebruikt. Het attribuut *waarde* legt de numerieke waarde

van de omgevingswaarde vast, bijvoorbeeld 200, en met *eenheid* wordt aangegeven in welke grootheid die numerieke waarde is uitgedrukt, bijvoorbeeld $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Samen wordt dit 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Voor *eenheid* kan gebruik gemaakt worden van de waardelijst 'Eenheid'. De waardelijst is open: wanneer de gewenste eenheid op de waardelijst voorkomt, wordt die gebruikt. Wanneer de gewenste eenheid niet voorkomt op de waardelijst wordt een eigen eenheid gekozen. Normwaarde is een optioneel attribuut. Dit maakt mogelijk om een Juridische regel te annoteren met het IMOW-object Omgevingswaarde zonder de waarden van de Omgevingswaarde geannoteerd en in een geografisch informatieobject vast te leggen. Dat kan gebruikt worden wanneer het bevoegd gezag het wenselijk vindt om een omgevingswaarde in het Omgevingsloket bevroegbaar te maken en op een kaart weer te geven maar het niet nodig is om de waarden van die omgevingsnorm weer te geven. Dit kan wanneer een omgevingswaarde overal waar hij voorkomt dezelfde waarde heeft, en/of bij heel complexe waarden.

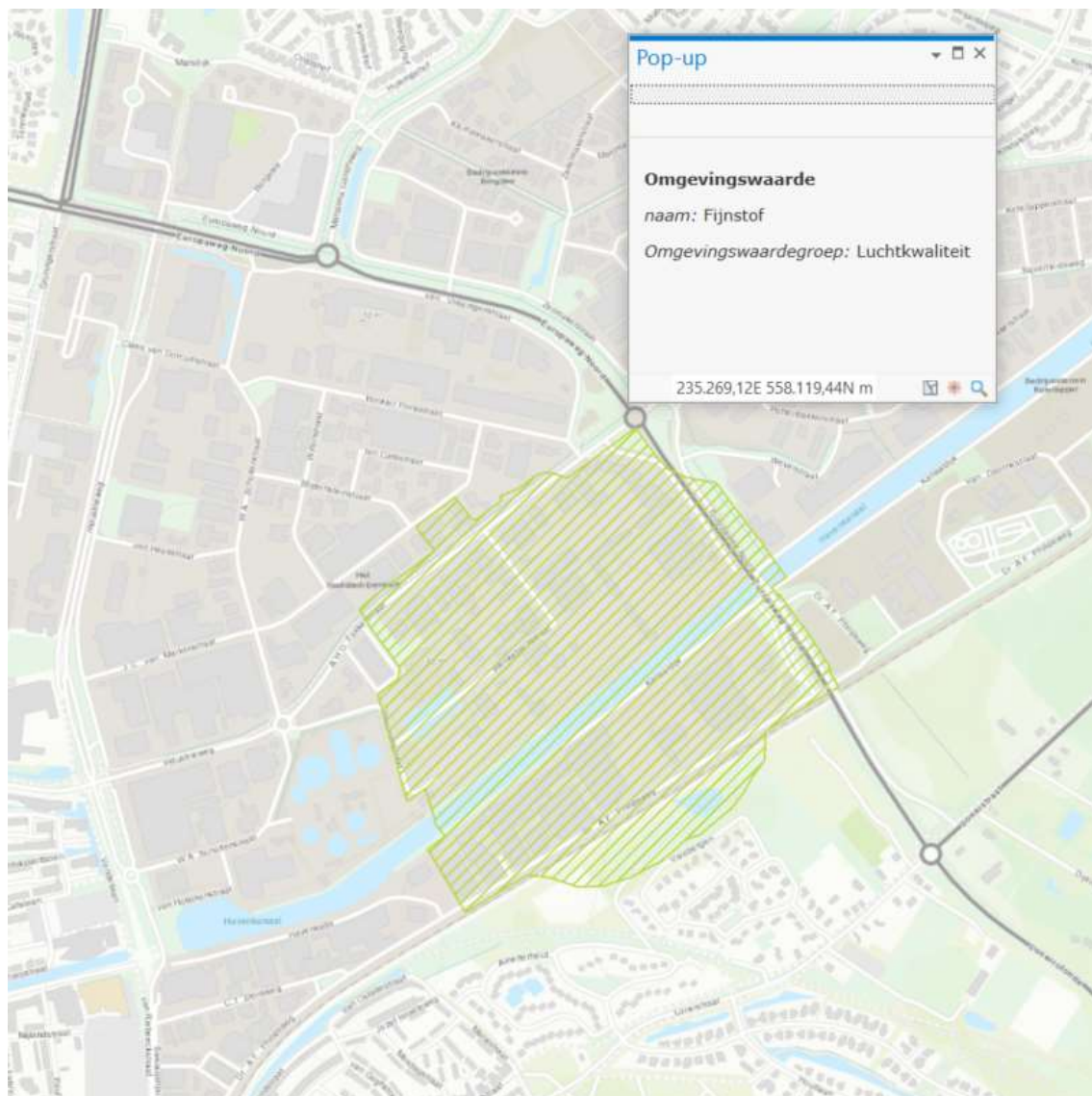
De eerste keer dat een specifieke omgevingswaarde (bij voorbeeld de omgevingswaarde 'veiligheid primaire waterkeringen') in een OW-besluit in een Juridische regel voorkomt, wordt deze met Omgevingswaarde geannoteerd, met een verwijzing naar de bij die Juridische regel behorende Locatie. Als diezelfde omgevingswaarde in een andere Juridische regel voorkomt, wordt in die andere Juridische regel volstaan met een verwijzing naar de betreffende al bestaande Omgevingswaarde-annotatie, met een verwijzing naar de bij die andere Juridische regel behorende Locatie. Op deze manier is van iedere Juridische regel over die omgevingswaarde te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke Omgevingswaarde. Een Omgevingswaarde heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels een relatie.

6.4.6.5 Toepassing presentatiemodel

Zoals hiervoor is toegelicht zorgt het attribuut *groep* er voor dat de Locaties van een bepaalde groep omgevingswaarden worden gepresenteerd op een kaart.

Een voorbeeld van een omgevingswaarde is Fijnstof. De omgevingswaarde Fijnstof behoort tot de groep Luchtkwaliteit, één van de waarden van de waardelijst Omgevingswaardegroep. Wanneer regels over de omgevingswaarde Fijnstof worden geannoteerd met de groep Luchtkwaliteit zorgt de symboolcode van deze groep voor presentatie van een lichtgroene lijnarcering van linksonder naar rechtsboven.

Door deze methodiek worden de Locaties van omgevingswaarden die behoren tot de Omgevingswaardegroep Luchtkwaliteit door middel van het attribuut *groep* en de waarde Luchtkwaliteit met een lichtgroene lijnarcering van linksonder naar rechtsboven op het kaartbeeld gepresenteerd, zie Figuur 5. Door de attributen *waarde* en *eenheid* worden de waarden die de omgevingswaarde heeft, geclassificeerd gepresenteerd. Een voorbeeld daarvan is dat waarden van 5 tot en met 9 door een groene kleur worden gerepresenteerd en de waarden van 10 tot en met 15 door een gele kleur. De daadwerkelijke waarde per gebied wordt na interactie met het kaartbeeld getoond.

Figuur 5 Voorbeeldpresentatie Omgevingswaarde Fijnstof op kaartbeeld d.m.v. attribuut groep, waarde Luchtkwaliteit en de attributen waarde en eenheid

6.4.7 Objecttype Omgevingsnorm

6.4.7.1 Toelichting op de toepassing

In OW-besluiten kunnen normen met bijbehorende waarden worden opgenomen. Dat kan gedaan worden door norm én waarden en een beschrijving van de locatie in de Regeltekst op te nemen. Een fictief voorbeeld daarvan is: 'De geurbelasting door activiteiten op een geur-gevoelig gebouw bedraagt in de hele gemeente niet meer dan 3,0 odour units'. De standaarden staan niet in de weg om dit ver door te voeren. Figuur 6 geeft daar een voorbeeld van.

De maximum goothoogte van een bedrijfsgebouw is:

1. Industriestraat Gemeentestad even zijde: 9 meter;
2. Industriestraat Gemeentestad oneven zijde: 15 meter;
3. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 1, 3, 5, 18: 6 meter;
4. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 7, 9: 18 meter;
5. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 2, 4, 6, 19: 4 meter;
6. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 8, 10: 7 meter;
7. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 11, 12, 15, 20: 5 meter;
8. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 13, 14, 16, 17: 7 meter.

De maximum bouwhoogte van een bedrijfsgebouw is:

1. Industriestraat Gemeentestad even zijde: 12 meter;
2. Industriestraat Gemeentestad oneven zijde: 18 meter;
3. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 1, 3, 5, 18: 8 meter;
4. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 7, 9: 21 meter;
5. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 2, 4, 6, 19: 7 meter;
6. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 8, 10: 10 meter;
7. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 11, 12, 15, 20: 9 meter;
8. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 13, 14, 16, 17: 7 meter;

Figuur 6 Weergave maximum goothoogte en maximum bouwhoogte in tekst

Vanuit het uitgangspunt dat iedere Regeltekst een werkingsgebied heeft, moet aan zo'n Regeltekst als Locatie het hele grondgebied van het bevoegd gezag worden gekoppeld. Dan is alleen voor machineleesbaar gemaakt dat Regeltekst en Locatie bij elkaar horen, maar niet dat het hier gaat om een norm met bijbehorende waarde en welke dat dan zijn.

Het bevoegd gezag kan er echter ook voor kiezen om in een OW-besluit dergelijke normen die in een waarde worden uitgedrukt, op verschillende locaties verschillende waarden te geven en die inzichtelijk op een kaart weer te geven. Dit is mogelijk door de Juridische regel te annoteren met het IMOW-object Omgevingsnorm. De term omgevingsnorm is door de standaard geïntroduceerd en wordt alleen als annotatie gebruikt. De term heeft geen juridische betekenis en zal niet in de regeltekst van de omgevingsverordening voorkomen. Omgevingsnorm is bedoeld voor norm-waarde-combinaties die niet bedoeld zijn als omgevingswaarde, dus niet voldoen aan de beschrijving van omgevingswaarde in afdeling 2.3 van de Omgevingswet.

Naar verwachting zullen er in OW-besluiten veel verschillende omgevingsnormen worden vastgesteld. Vanwege de verwachte verscheidenheid van die omgevingsnormen is er voor de standaard geen waardelijst Omgevingsnorm gemaakt. Het bevoegd gezag kan dus de naam van iedere omgevingsnorm zelf bepalen. Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid omgevingsnormen kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende omgevingsnormen. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om omgevingsnormen in groepen in te delen. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in een gesloten waardelijst. Iedere (omgevingsnorm)groep heeft een eigen symboliek. Door te annoteren met het IMOW-object Omgevingsnorm met het attribuut Groep en de juiste waarde van de waardelijst Omgevingsnormgroep kunnen de locaties van alle omgevingsnormen in een (interactieve) viewer worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van de locaties van alle omgevingsnormen weer te geven, maar ook om de locaties van alle omgevingsnormen van een bepaalde omgevingsnormgroep weer te geven.

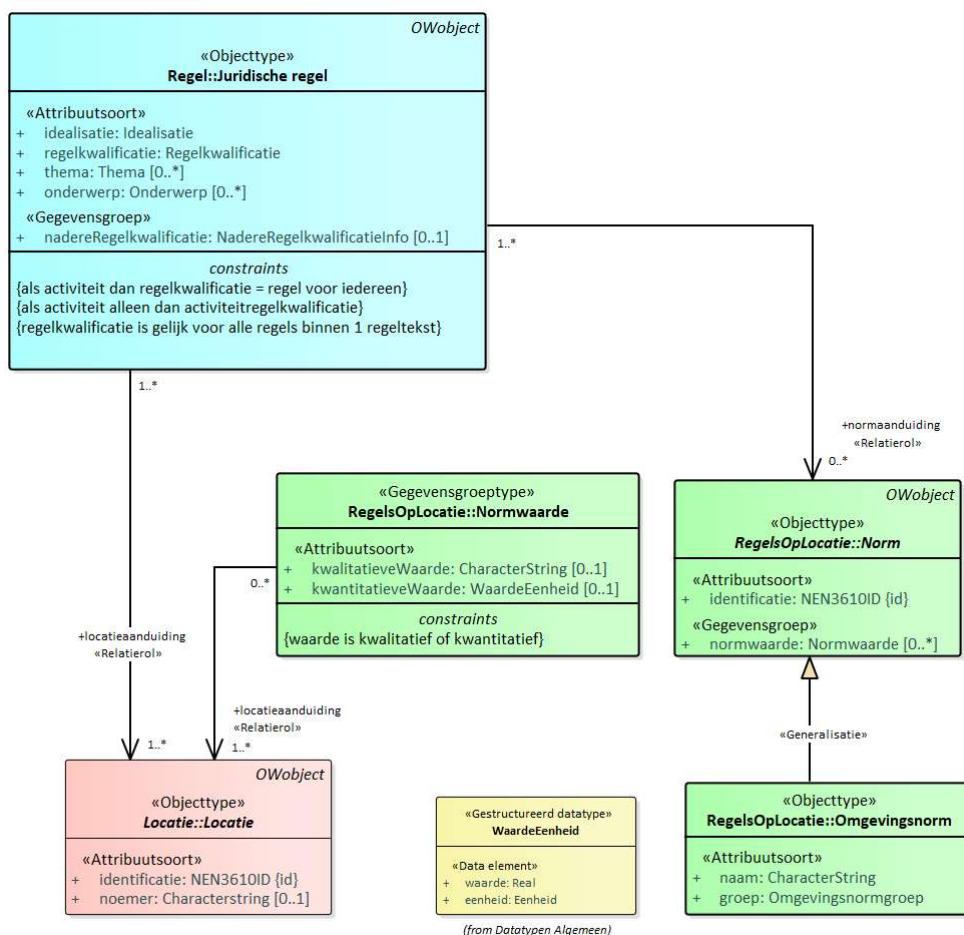
De waarden die een omgevingsnorm kan aannemen, kunnen numeriek zijn, maar ook in woorden worden beschreven.

De annotatie met het IMOW-object Omgevingsnorm wordt alleen gebruikt voor rechtstreeks werkende regels die daadwerkelijk een omgevingsnorm vaststellen en/of daar nadere bepalingen over geven en niet voor instructieregels die bepalen dat in bij voorbeeld de omgevingsverordening een bepaalde (omgevings)norm moet worden opgenomen.

6.4.7.2 Definitie

Omgevingsnorm is een norm over de fysieke leefomgeving die in een kwantitatieve of kwalitatieve waarde wordt uitgedrukt en geen omgevingswaarde is.

6.4.7.3 Norm

Omgevingsnorm kent de volgende attributen:

- identificatie**: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform NEN3610. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- naam**: de naam van de omgevingsnorm zoals deze in de Juridische regel voorkomt. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

- *groep*: is de categorie waartoe de omgevingsnorm behoort. Een Omgevingsnormgroep is opgenomen in de gesloten waardelijst 'Omgevingsnormgroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *normwaarde*: attribuut waarmee kan worden vastgelegd welke waarde een omgevingsnorm op een bepaalde locatie heeft. *normwaarde* kan kwantitatief (oftewel numeriek) of kwalitatief (oftewel in woorden) worden uitgedrukt. Optioneel attribuut. Voor *normwaarde* moet gekozen worden voor het attribuut kwalitatieveWaarde óf het attribuut kwantitatieveWaarde:
 - *kwalitatieveWaarde*: de kwalitatief oftewel in woorden beschreven waarde van de omgevingsnorm. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de beschrijving van de waarde. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.
 - *kwantitatieveWaarde*: de kwantitatief oftewel numeriek vastgelegde waarde van de omgevingsnorm. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de volgende elementen:
 - *waarde*: de numerieke waarde van de omgevingsnorm. Verplicht attribuut.
 - *eenheid*: de grootheid waarin de numerieke waarde wordt uitgedrukt. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de eenheid, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de open waardelijst 'Eenheid'. Verplicht attribuut.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke Omgevingsnorm naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut dat de specifieke Locatie aanduidt waar deze annotatie Omgevingsnorm van toepassing is. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.

6.4.7.4 Toelichting op de attributen en de waardelijsten

naam: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van de omgevingsnorm.

groep: om een groot aantal verschillende omgevingsnormen op een kaartbeeld te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden omgevingsnormen gebundeld in groepen. De groep vormt dus het kenmerk waarop de symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) van de weergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de gesloten waardelijst 'Omgevingsnormgroep'. Om het mogelijk te maken ook omgevingsnormen te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is de groep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd.

locatieaanduiding is het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze Omgevingsnorm hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bijhoort; in dit geval voor Omgevingsnorm. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar de Omgevingsnorm van toepassing is.

normwaarde: attribuut dat aangeeft wat de specifieke kwantitatieve (numeriek) of kwalitatieve (omschrijving in woorden) waarden zijn van een norm. De normwaarde wordt toegewezen aan de locatie(s) waar deze voor geldt. Wanneer de waarde kwalitatief wordt vastgelegd, wordt de beschrijving in woorden met het attribuut *kwalitatieveWaarde* vastgelegd. Een (fictief) voorbeeld voor de omgevingsnorm maximum bouwhoogte: 'passend in het straatbeeld'. Bij een kwantitatieve vastlegging van de omgevingsnorm wordt gekozen voor het attribuut *kwantitatieveWaarde*. Dit wordt vastgelegd met het (samengestelde) attribuut *WaardeEenheid*. Het attribuut *waarde* legt de numerieke waarde van de omgevingsnorm vast, bijvoorbeeld 200, en met *eenheid* wordt aangegeven in welke grootheid die numerieke waarde is uitgedrukt, bijvoorbeeld $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Samen wordt dit 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Voor *eenheid* kan gebruik

gemaakt worden van de waardelijst 'Eenheid'. De waardelijst is open: wanneer de gewenste eenheid op de waardelijst voorkomt, wordt die gebruikt. Wanneer de gewenste eenheid niet voorkomt op de waardelijst wordt een eigen eenheid gekozen.

De eerste keer dat een specifieke omgevingsnorm (bij voorbeeld de omgevingsnorm 'maximum aantal parkeerplaatsen') in een OW-besluit in een Juridische regel voorkomt, wordt deze met Omgevingsnorm geannoteerd, met een verwijzing naar de bij die Juridische regel behorende Locatie. Als diezelfde omgevingsnorm in een andere Juridische regel voorkomt, wordt in die andere Juridische regel volstaan met een verwijzing naar de betreffende al bestaande Omgevingsnorm-annotatie, met een verwijzing naar de bij die andere Juridische regel behorende Locatie. Op deze manier is van iedere Juridische regel over die omgevingsnorm te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke Omgevingsnorm. Een Omgevingsnorm heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels een relatie.

6.4.7.5 *Toepassing presentatiemodel*

Zoals hiervoor is toegelicht zorgt het attribuut *groep* er voor dat de Locaties van een bepaalde groep omgevingsnormen worden gepresenteerd op een kaart.

Een voorbeeld van een omgevingsnorm is 'maximum goothoogte bedrijfsgebouw'. De omgevingsnorm 'maximum goothoogte bedrijfsgebouw' behoort tot de groep Maatvoering bouwwerken, één van de waarden van de waardelijst Omgevingsnormgroep. Wanneer regels over de omgevingsnorm 'maximum goothoogte bedrijfsgebouw' worden geannoteerd met de groep Maatvoering bouwwerken zorgt de symboolcode van deze groep voor presentatie van een transparant vlak begrensd met een middeldikke onderbroken lijn

Door deze methodiek worden de Locaties van omgevingsnormen die behoren tot de Omgevingsnormgroep Maatvoering bouwwerken door middel van het attribuut *groep* en de waarde Maatvoering bouwwerken met een transparant vlak en een begrenzing bestaande uit een middeldikke onderbroken lijn op het kaartbeeld gepresenteerd, zie Figuur 7. Door de attributen *waarde* en *eenheid* worden de waarden die de omgevingsnorm heeft, geclassificeerd gepresenteerd. Een voorbeeld daarvan is dat waarden van 5 tot en met 9 door een groene kleur worden gerepresenteerd en de waarden van 10 tot en met 15 door een gele kleur. De daadwerkelijke waarde per gebied wordt na interactie met het kaartbeeld getoond.

Figuur 7 Voorbeeldpresentatie omgevingsnorm maximum goothoogte bedrijfsgebouwen op kaartbeeld d.m.v. attribuut Omgevingsnormgroep, waarde Maatvoering bouwwerken en de attributen waarde en eenheid

6.4.8 Objecttype Gebiedsaanwijzing

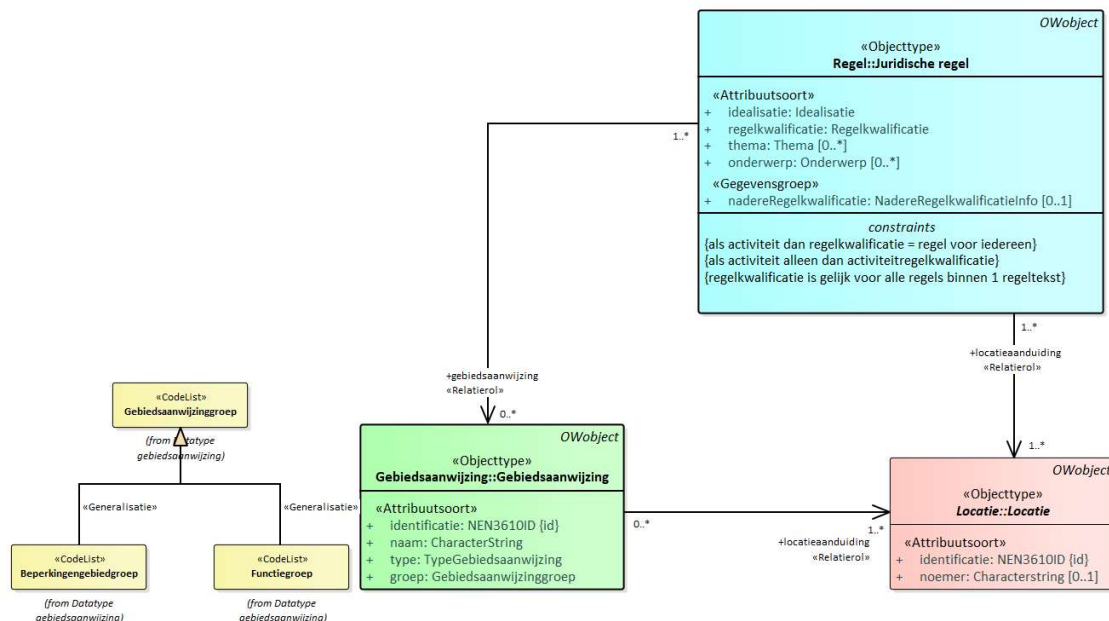
6.4.8.1 Toelichting op de toepassing

In OW-besluiten zullen over veel verschillende gebiedstypen regels gesteld worden respectievelijk beleidsuitspraken gedaan worden. Voor het vastleggen van die gebieden kent IMOW het generieke objecttype Gebiedsaanwijzing. Gebiedsaanwijzing is een modelmatig constructie die het mogelijk maakt allerlei typen gebieden te gebruiken zonder steeds een nieuw object aan het model toe te hoeven voegen. Per type gebied kent Gebiedsaanwijzing een specialisatie. Voorbeelden van typen Gebiedsaanwijzing zijn Functie en Beperkingengebied.

6.4.8.2 Definitie

Gebiedsaanwijzing is een type gebied dat een locatie aanduidt en is aangewezen door een Juridische regel.

6.4.8.3 Norm

Gebiedsaanwijzing kent de volgende attributen:

- **identificatie**: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- **type**: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- **naam**: de naam van de specifieke variant van een bepaald type Gebiedsaanwijzing. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- **groep**: de groep waartoe de Gebiedsaanwijzing behoort, te kiezen uit de voor het betreffende type Gebiedsaanwijzing van toepassing zijnde gesloten waardelijst 'Gebiedsaanwijzinggroep'. Verplicht attribuut.

6.4.8.4 Toelichting op de attributen en de waardelijsten

naam: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van de gebiedsaanwijzingen. Het gaat hier om de naam van een specifiek voorkomen van een bepaald type gebiedsaanwijzing, bijvoorbeeld 'Centrumgebied' als voorkomen van het Gebiedsaanwijzingtype Functie.

type: zoals gezegd is Gebiedsaanwijzing een generiek objecttype dat gespecificeerd wordt naar type Gebiedsaanwijzing. Het type wordt vastgelegd met het attribuut Type. De typen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de gesloten waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. Om het mogelijk te maken ook typen gebiedsaanwijzingen vast te leggen die nu nog niet voorzien zijn, is het type 'overig' aan deze waardelijst toegevoegd. Vooralsnog kent IMOW twee typen gebiedsaanwijzing: Functie en Beperkingengebied.

groep: om een groot aantal verschillende gebiedsaanwijzingen van een bepaald type op een kaartbeeld te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, wordt ieder type Gebiedsaanwijzingen gebundeld in groepen. De groep vormt dus het kenmerk waarop de symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) van de weergave wordt georganiseerd. Ieder type Gebiedsaanwijzing heeft een eigen, gesloten, waardelijst voor de groepen. Afhankelijk van het type wordt de bijbehorende waardelijst gekozen. Om het

mogelijk te maken ook gebiedsaanwijzingen van een bepaald type te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is aan iedere waardelijst de groep 'overig' toegevoegd.
Een voorbeeld van het Gebiedsaanwijzingtype Functie om het gebruik van Gebiedsaanwijzing te verduidelijken: De functie Supermarkt (*naam*) hoort tot de functiegroep Detailhandel (*groep*) van het gebiedsaanwijzingtype Functie (*type*).

6.4.8.5 *Toepassing presentatiemodel*

Het presentatiemodel kent geen specifieke weergave voor Gebiedsaanwijzing, wel voor de verschillende typen Gebiedsaanwijzing.

6.4.9 **Gebiedsaanwijzingtype Functie**

6.4.9.1 *Toelichting op de toepassing*

Op grond van artikel 4.2 lid 1 Omgevingswet bevat de omgevingsverordening voor het gehele grondgebied van de gemeente de regels die nodig zijn voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. De evenwichtige toedeling van functies aan locaties is in deze formulering bedoeld als een abstract criterium, vergelijkbaar met het eveneens abstracte criterium goede ruimtelijke ordening uit de Wet ruimtelijke ordening. Het zorgen voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties wordt in de omgevingsverordening bereikt door het zodanig stellen van regels over activiteiten en de locaties waar die activiteiten wel of juist niet verricht mogen worden dat onderling evenwicht ontstaat.

De evenwichtige toedeling van functies aan locaties kan in de omgevingsverordening worden vastgelegd door gebieden een functie te geven en die gebieden te begrenzen met coördinaten waardoor ze op een kaart als functie worden weergegeven, in combinatie met het stellen van regels over bij die functie behorende activiteiten. In navolging van de wetgever noemen we dit functie-aanduiding⁴. In deze zin is een functie het gebruiksdoel of de status (in de betekenis van bijzondere eigenschap) die een onderdeel van de fysieke leefomgeving op een bepaalde locatie heeft.

Het louter toedelen van functie-aanduidingen aan een locatie heeft geen zelfstandig rechtsgevolg en leidt op zichzelf niet tot een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Het rechtsgevolg en het evenwicht ontstaan pas door regels te stellen over activiteiten. Het bereiken van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties kan ook door het stellen van regels over activiteiten zonder gebruik te maken van functie-aanduidingen.

Op deze manier kan een aantal varianten van de omgevingsverordening ontstaan:

- in de omgevingsverordening wordt het hele grondgebied van de gemeente gevuld met functie-aanduidingen;
- in de omgevingsverordening komen geen functie-aanduidingen voor (er wordt alleen gereguleerd met activiteiten);
- in de omgevingsverordening komen functie-aanduidingen voor maar die zijn niet grondgebied-dekkend (er zijn delen waar niet met functie-aanduidingen maar alleen met activiteiten wordt gereguleerd).

⁴ Zie hiervoor paragraaf 2.2.1.1 Evenwichtige toedeling van functies aan locaties van de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel Invoeringswet Omgevingswet van juli 2018. De hier bedoelde functie-aanduiding is een andere dan de functieaanduiding die in de RO Standaarden op basis van de Wet ruimtelijke ordening voorkomt, waar de het gebruiksdoel of de status (in de betekenis van bijzondere eigenschap) die een onderdeel van de fysieke leefomgeving op een bepaalde locatie heeft. functieaanduiding een specificatie van een bestemming geeft.

Opgemerkt wordt dat de wetgever er in een aantal gevallen van uitgaat dat voor bepaalde aspecten van de fysieke leefomgeving met de systematiek van functie-aanduiding in de omgevingsverordening wordt toegepast. Een voorbeeld is de begripsbepaling van beschermd monument in de begripsbepalingen van het Besluit bouwwerken leefomgeving: monument of archeologisch monument waaraan in de omgevingsverordening de functie-aanduiding gemeentelijk monument is gegeven.

Bij het toepassen van de systematiek van functie-aanduidingen is het noodzakelijk om de annotatie met het IMOW-object Functie toe te voegen.

Naar verwachting zullen er in de omgevingsverordening veel verschillende functies voorkomen. Vanwege de verwachte verscheidenheid van die functies is er voor de standaard geen waardelijst Functie gemaakt. Het bevoegd gezag kan dus de naam van iedere functie zelf bepalen. Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid functies kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende functies. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om functies in groepen in te delen. De functiegroepen die gebruikt kunnen worden, zijn opgenomen in een gesloten waardelijst. Iedere (functie)groep heeft een eigen symbool. Door te werken met het IMOW-object Functie met het attribuut Groep en de juiste waarde van de waardelijst Functiegroep kunnen de locaties van alle functies in een (interactieve) viewer worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van de locaties van alle functies weer te geven, maar ook om de locaties van alle functies van een bepaalde functiegroep weer te geven.

De annotatie met het IMOW-object Functie wordt alleen gebruikt voor de systematiek van functie-aanduidingen, niet voor instructieregels die gaan over de manier van reguleren door middel van functies in de omgevingsverordening.

6.4.9.2 *Definitie*

Functie is het gebruiksdoel of de bijzondere eigenschap die een onderdeel van de fysieke leefomgeving op een bepaalde locatie heeft.

6.4.9.3 *Norm*

Functie kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform NEN3610. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *type*: de soort Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. In dit geval altijd Functie. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de functie. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: is de categorie waartoe de functie behoort. Een Functiegroep is opgenomen in de gesloten waardelijst 'Functiegroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke Functie naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut dat de specifieke Locatie aanduidt waar deze annotatie Functie van toepassing is. Verplicht attribuut. Functie heeft één of meer Locaties en één of meer *locatieaanduiding*-relaties met Locatie.

6.4.9.4 *Toelichting op de attributen en de waardelijsten*

type: attribuut dat aangeeft van welk type deze specifieke Gebiedsaanwijzing is. In dit geval altijd Functie. Zie voor verdere toelichting paragraaf 6.4.8.

naam: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van de functie. De naam van de functie mag ook dezelfde zijn als de naam van de functiegroep.

groep: om een groot aantal verschillende functies op een kaart te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden functies gebundeld in groepen. De groep vormt dus het kenmerk waarop de symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) van de weergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de gesloten waardelijst 'Functiegroep'. Om het mogelijk te maken ook functies te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is de groep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd.

locatieaanduiding is het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze Functie hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bijhoort; in dit geval voor Functie. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar de Functie van toepassing is.

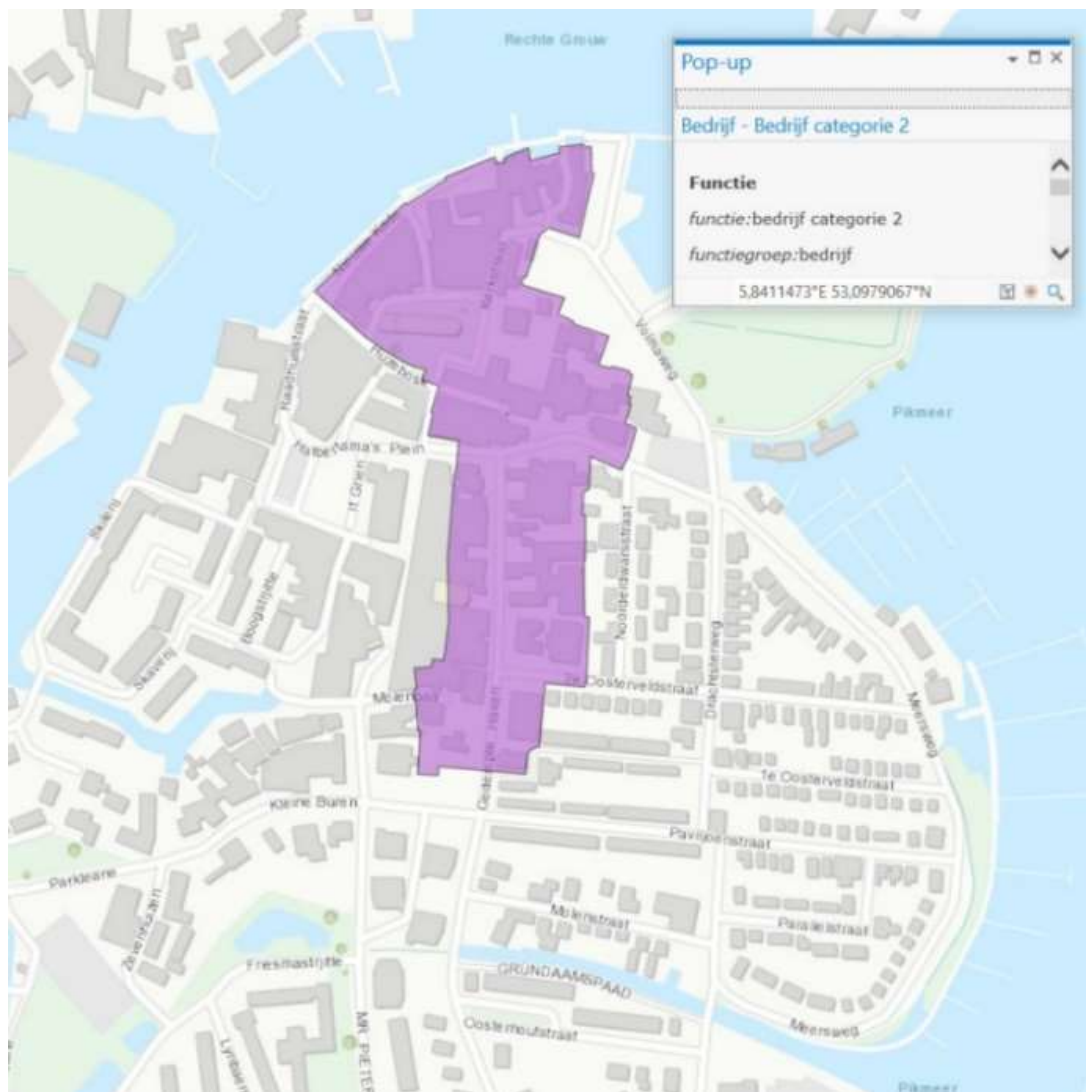
De eerste keer dat een specifieke functie in een OW-besluit in een Juridische regel voorkomt, wordt deze met Functie geannoteerd, met een verwijzing naar de bij die Juridische regel behorende Locatie. Iedere volgende keer dat diezelfde specifieke functie voorkomt, wordt in die andere Juridische regel volstaan met een verwijzing naar de betreffende al bestaande Functie-annotatie, met een verwijzing naar de bij die andere Juridische regel behorende Locatie. Op deze manier is van iedere Juridische regel over die Functie te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke Functie. Een Functie heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels een relatie.

6.4.9.5 *Toepassing presentatiemodel*

Zoals hiervoor is toegelicht zorgt het attribuut *groep* er voor dat de Locaties van een bepaalde groep functies worden gepresenteerd op een kaart.

Een voorbeeld van een functie is Bedrijf categorie 2. De functie Bedrijf categorie 2 behoort tot de groep Bedrijf, één van de waarden van de waardelijst Functiegroep. Wanneer regels over de functie Bedrijf categorie 2 worden geannoteerd met de *groep* Bedrijf zorgt de symbolcode van deze Functiegroep voor presentatie met een paarse kleur.

Door deze methodiek worden de Locaties van functies die behoren tot de Functiegroep Bedrijf door middel van het attribuut Groep en de waarde Bedrijf met een paars vlak op het kaartbeeld gepresenteerd, zie Figuur 8.

Figuur 8 Voorbeeld presentatie Functie Bedrijf categorie 2 op kaartbeeld d.m.v. attribuut groep, waarde Bedrijf

6.4.10 Gebiedsaanwijzingtype Beperkingengebied

6.4.10.1 Toelichting op de toepassing

Een beperkingengebied is, aldus de definitie van dat begrip in de begripsbepalingen van de Omgevingswet, een bij of krachtens de wet aangewezen gebied waar, vanwege de aanwezigheid van een werk of object, regels gelden over activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor dat werk of object. Een activiteit die in een beperkingengebied wordt verricht, wordt in het wettelijke systeem beperkingengebiedactiviteit genoemd.

Voor diverse omgevingsdocumenten met regels geldt op grond van de Omgevingswet een plicht om beperkingengebieden aan te wijzen en geometrisch te begrenzen, waar nodig in combinatie met het stellen van regels over beperkingengebiedactiviteiten. Een voorbeeld voor de omgevingsverordening is de plicht om de geometrische begrenzing van de beperkingengebieden met betrekking tot lokale spoorwegen vast te leggen.

Denkbaar is dat in het omgevingsdocument ook andere beperkingengebieden worden opgenomen. Voorwaarde daarbij is dat het moet gaan om een gebied waar beperkingen gelden vanwege en ter bescherming van een *werk* of een *object*. Ook moet bedacht worden dat het wettelijk systeem zo is dat iedere activiteit die in een beperkingengebied plaatsvindt, in principe tevens een beperkingengebiedactiviteit is waarvoor beperkende regels kunnen gelden. Voorbeelden zijn een beperkingengebied met betrekking tot een windmolen op land en een beperkingengebied met betrekking tot een molenbiotoop.

Om de geometrische begrenzing van beperkingengebieden te kunnen vastleggen en de verschillende beperkingengebieden op een kaartbeeld weer te geven is het noodzakelijk om de annotatie Beperkingengebied te gebruiken.

Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke beperkingengebieden in de verschillende omgevingsdocumenten begrensd zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid beperkingengebieden kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende beperkingengebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om beperkingengebieden in groepen in te delen. De beperkingengebieden zijn gegroepeerd naar het werk of het object waarop het beperkingengebied betrekking heeft. De beperkingengebiedgroepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in een gesloten waardelijst. Iedere groep heeft een eigen symboliek. Door te werken met het IMOW-object Beperkingengebied met het attribuut *groep* en de juiste waarde van de waardelijst Beperkingengebiedgroep kunnen de werkingsgebieden van alle beperkingengebieden in een (interactieve) viewer worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van de locaties van alle beperkingengebieden weer te geven, maar ook om de locaties van alle beperkingengebieden van een bepaalde groep weer te geven.

De annotatie met het IMOW-object Beperkingengebied wordt alleen gebruikt voor (rechtstreeks werkende) regels die daadwerkelijk een beperkingengebied in het leven roepen, niet voor instructieregels die bepalen dat in een ander omgevingsdocument een bepaald beperkingengebied moet worden opgenomen.

Beperkingengebied moet alleen worden gebruikt voor beperkingengebieden als bedoeld in de Omgevingswet.

6.4.10.2 Definitie

Beperkingengebied is een bij of krachtens de wet aangewezen gebied waar, vanwege de aanwezigheid van een werk of object, regels gelden over activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor dat werk of object.

6.4.10.3 Norm

Beperkingengebied kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform NEN3610. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
 - *type*: het type gebied dat met Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. In dit geval altijd Beperkingengebied. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- naam*: de naam van het beperkingengebied. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam van het beperkingengebied. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

- *groep*: is de categorie waartoe het beperkingengebied behoort. Een beperkingengebied-groep is opgenomen in de gesloten waardelijst 'Beperkingengebiedgroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifiek Beperkingengebied naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut waarmee de Locatie wordt aangeduid waar deze annotatie Beperkingengebied van toepassing is. Verplicht attribuut. Beperkingengebied heeft één of meer Locaties en één of meer *locatieaanduiding*-relaties met Locatie.

6.4.10.4 Toelichting op de attributen en de waardelijsten

type: attribuut dat aangeeft van welk type deze specifieke Gebiedsaanwijzing is. In dit geval altijd Beperkingengebied. Zie voor verdere toelichting paragraaf 6.4.8.

naam: door het bevoegd gezag zelf te kiezen. Om harmonisatie tussen bevoegde gezagen en tussen instrumenten te bevorderen is er een waardelijst voor de naam van de beperkingengebieden. De waardelijst is open: wanneer een regel wordt gesteld over een beperkingengebied dat op de waardelijst voorkomt, wordt die gebruikt voor de annotatie. Wanneer het beperkingengebied niet voorkomt op de waardelijst wordt een eigen naam gekozen. De naam van het beperkingengebied mag ook dezelfde zijn als de naam van de beperkingengebied-groep.

groep: om een groot aantal verschillende beperkingengebieden op een kaart te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden beperkingengebieden gebundeld in groepen. De groep vormt dus het kenmerk waarop de symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) van de weergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de gesloten waardelijst 'Beperkingengebied-groep'. Om het mogelijk te maken ook beperkingengebieden te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is de groep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd.

locatieaanduiding is het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij dit Beperkingengebied hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bijhoort; in dit geval voor Beperkingengebied. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar het Beperkingengebied van toepassing is.

De eerste keer dat een specifiek beperkingengebied (bij voorbeeld beperkingengebied met betrekking tot een weg in beheer bij waterschap X) in een OW-besluit in een Juridische regel voorkomt, wordt deze met Beperkingengebied geannoteerd, met een verwijzing naar de bij die Juridische regel behorende Locatie. Iedere volgende keer dat ditzelfde specifieke beperkingengebied voorkomt, wordt in die andere Juridische regel volstaan met een verwijzing naar de betreffende al bestaande Beperkingengebied-annotatie, met een verwijzing naar de bij die andere Juridische regel behorende Locatie. Op deze manier is van iedere Juridische regel over dat Beperkingengebied te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij het specifieke Beperkingengebied. Een Beperkingengebied heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels een relatie.

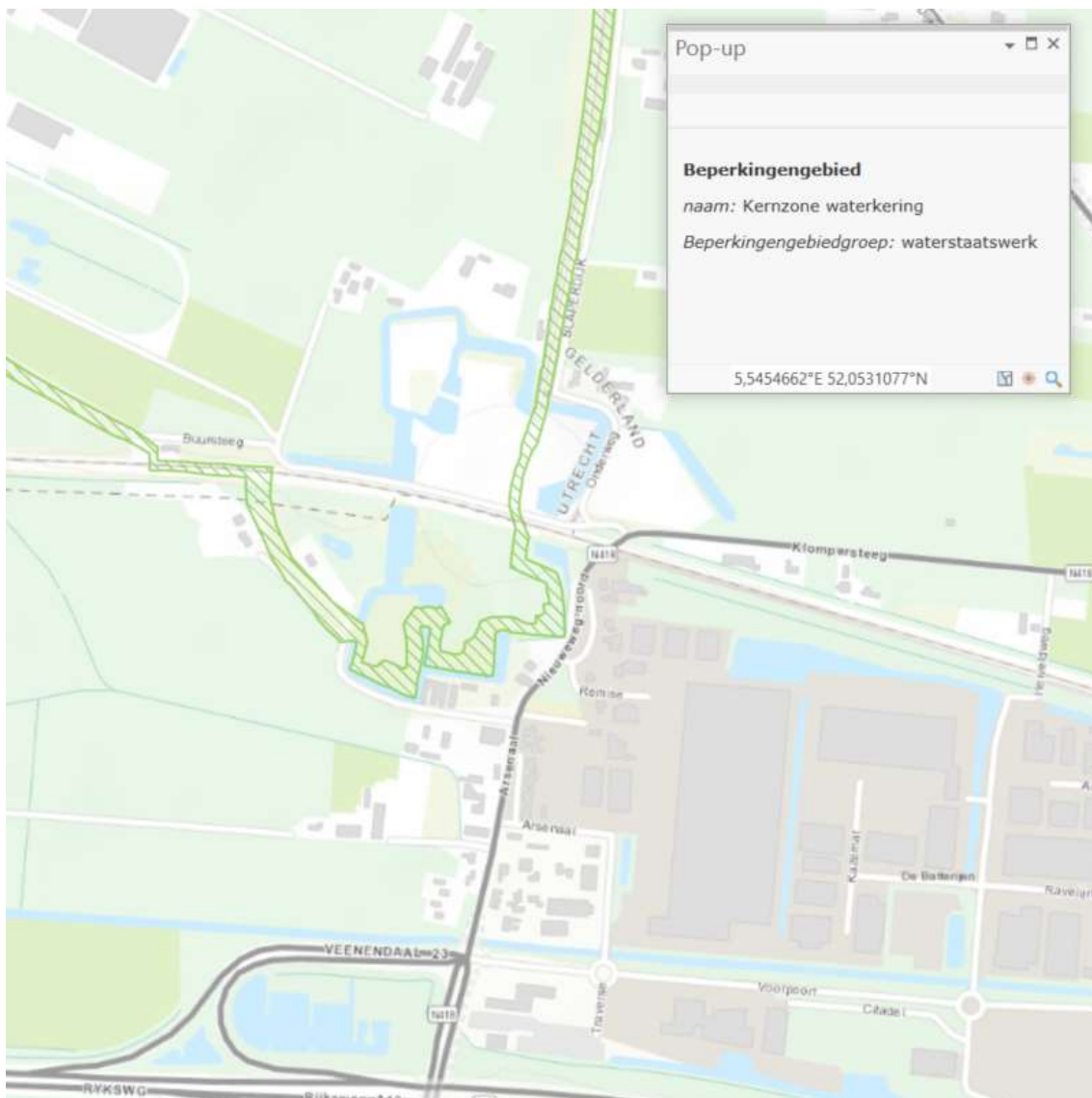
6.4.10.5 Toepassing presentatiemodel

Zoals hiervoor is toegelicht zorgt het attribuut *groep* er voor dat de Locaties van een bepaalde groep beperkingengebieden gegroepeerd worden weergegeven op een kaart.

Een voorbeeld van een beperkingengebied is kernzone waterkering. Het beperkingengebied kernzone waterkering behoort tot de *groep* Waterstaatswerk, één van de waarden van de

waardelijst Beperkingengebiedgroep. Wanneer regels over het beperkingengebied kernzone waterkering worden geannoteerd met de *groep* Waterstaatswerk zorgt de symboolcode van deze Beperkingengebiedgroep voor presentatie van een middengroene lijnarcering van linksboven naar rechtsonder.

Door deze methodiek worden de Locaties van beperkingengebieden die behoren tot de Beperkingengebiedgroep Waterstaatswerk door middel van het attribuut *groep* en de waarde Waterstaatswerk met een middengroene lijnarcering van linksboven naar rechtsonder op het kaartbeeld gepresenteerd, zie Figuur 9.

Figuur 9 Voorbeeld presentatie Beperkingengebied kernzone waterkering op kaartbeeld d.m.v. attribuut groep, waarde Waterstaatswerk

6.5 Standaardfrase als verbinding tussen regeltekst, werkingsgebied en waarden

In OW-besluiten met regels zullen veel normen voorkomen die in verschillende gebieden verschillende waarden hebben, denk hierbij bijvoorbeeld aan maximum bouwhoogte in de omgevingsverordening. Het is mogelijk om in de regeltekst van het OW-besluit voor iedere norm zoveel regels op te nemen als er gebieden zijn, dan wel als er waarden zijn die de norm kan aannemen. Figuur 10 laat een stukje regeltekst zien waarin deze systematiek is toegepast:

De maximum goothoogte van een bedrijfsgebouw is:

1. Industriestraat Gemeentestad even zijde: 9 meter;
2. Industriestraat Gemeentestad oneven zijde: 15 meter;
3. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 1, 3, 5, 18: 6 meter;
4. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 7, 9: 18 meter;
5. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 2, 4, 6, 19: 4 meter;
6. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 8, 10: 7 meter;
7. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 11, 12, 15, 20: 5 meter;
8. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 13, 14, 16, 17: 7 meter.

De maximum bouwhoogte van een bedrijfsgebouw is:

1. Industriestraat Gemeentestad even zijde: 12 meter;
2. Industriestraat Gemeentestad oneven zijde: 18 meter;
3. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 1, 3, 5, 18: 8 meter;
4. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 7, 9: 21 meter;
5. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 2, 4, 6, 19: 7 meter;
6. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 8, 10: 10 meter;
7. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 11, 12, 15, 20: 9 meter;
8. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 13, 14, 16, 17: 7 meter;

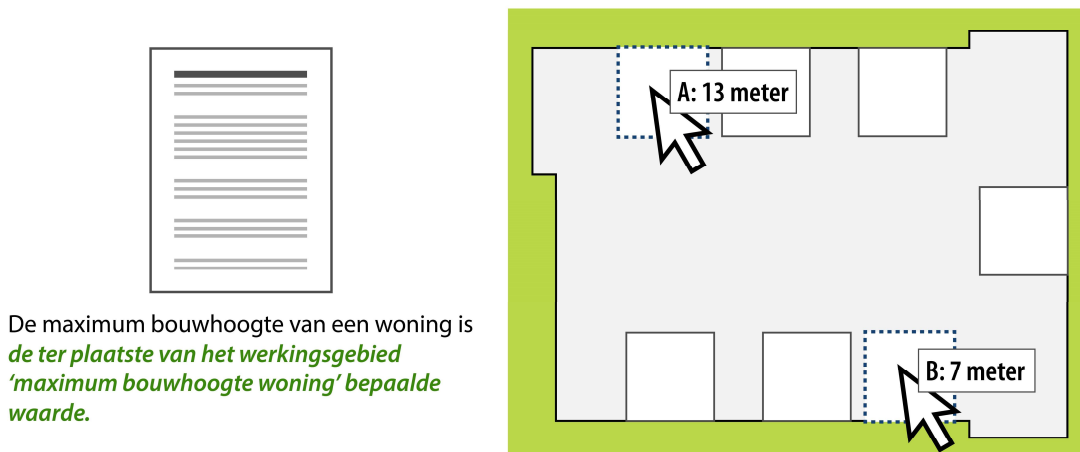
Figuur 10 Beschrijving van de gebieden waar de norm geldt én de waarden zijn in de regeltekst opgenomen

Om de leesbaarheid en raadpleegbaarheid te vergroten is het ook mogelijk om de Locaties waar regels gelden en de waarden die normen op de verschillende Locaties hebben, op een kaartbeeld weer te geven.

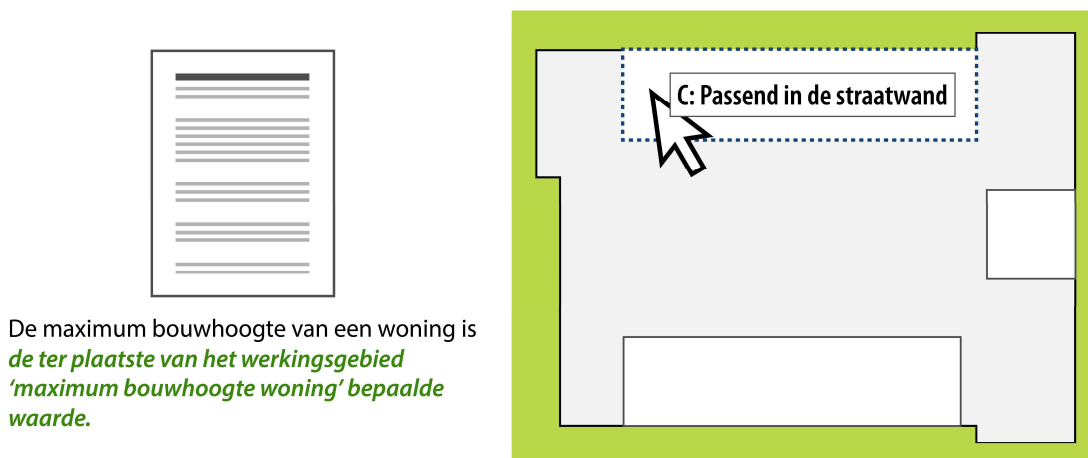
Voor die tweede methode biedt het model de mogelijkheid om de norm zodanig te formuleren dat deze voor de mens leesbaar en begrijpelijk is én de verbinding legt met het werkingsgebied en alle waarden die de betreffende norm op de afzonderlijke locaties van het werkingsgebied heeft. Hiertoe wordt in de norm een standaardfrase opgenomen. De standaardfrase is een in algemene bewoording geformuleerde verwijzing naar het werkingsgebied. Het presentatiemodel zorgt er vervolgens voor dat de waarden voor de betreffende norm geclassificeerd op een kaartbeeld wordt getoond en dat na interactie met het kaartbeeld de op die locatie geldende waarde wordt getoond. Zoals in de paragrafen over de annotaties omgevingswaarde en omgevingsnorm is aangegeven kunnen de waarden numeriek zijn, maar ook in woorden worden beschreven. Het presentatie maakt van beide het weergeven mogelijk.

Een voorbeeld van een norm met een standaardfrase die in de omgevingsverordening kan voorkomen: "De maximum bouwhoogte van een woning is *de ter plaatse van het werkingsgebied 'maximum bouwhoogte woning' bepaalde waarde*." In dit voorbeeld is de standaardfrase in cursieve tekst aangegeven. Afhankelijk van de plaats die wordt geraadpleegd, wordt de op die plaats geldende waarde na interactie met het kaartbeeld getoond. Bijvoorbeeld:

- Resultaat van bevraging A (Figuur 11): De waarde 13 meter wordt getoond.
- Resultaat van bevraging B (Figuur 11): De waarde 7 meter wordt getoond.
- Resultaat van bevraging C (Figuur 12): De waarde 'passend in de straatwand' wordt getoond.

Figuur 11 Standaardfrase in regeltekst gecombineerd met weergave van de waarden van een norm na interactie met kaart, kwantitatief

Figuur 12 Standaardfrase in regeltekst gecombineerd met weergave van de waarden van een norm na interactie met kaart, kwalitatief

6.6 Verplichte en onverplichte onderdelen van de standaard en hun juridische status

In het voorgaande deel van dit hoofdstuk is de modellering van de omgevingsverordening beschreven: de tekststructuur en de toepassing van IMOW. Een deel hiervan is verplicht, een deel is niet verplicht en keuzes daarin hebben juridische gevolgen. Die worden in deze paragraaf besproken.

Het deel van het omgevingsplan dat de tekst van de regels bevat kent een Artikelstructuur. Het is verplicht om hierop het STOP-tekstmodel voor de Artikelstructuur en de specificatie van de Artikelstructuur voor het omgevingsplan, die is beschreven in paragraaf 5.1, toe te passen. Iedere regeltekst, dus een artikel of een lid, moet een werkingsgebied hebben. Dit werkingsgebied moet worden vastgelegd door middel van een verwijzing naar de locatie van de regeltekst dan wel naar de locaties van de juridische regels in die regeltekst. Het toepassen van de specificaties voor locatie (zie hiervoor paragraaf 6.4.4) is verplicht (voor zover van toepassing). Het is verplicht om locatie vast te leggen in de vorm van een geografisch informatieobject met een noemer en in de regeltekst een verwijzing naar het geografisch informatieobject te maken door daarin de noemer op te nemen. Door deze verwijzing in de regeltekst krijgt het geografisch informatieobject juridische status.

Voor de bekendmaking van een besluit tot vaststelling of wijziging van het omgevingsplan in het officiële publicatieblad volstaat het, naast uiteraard het toepassen van een aantal algemene verplichtingen die uit STOP voortvloeien, om aan bovenstaande verplichtingen te voldoen. Zoals in paragraaf 6.2.5 gezegd: een computer weet met deze methode dat regeltekst en werkingsgebied bij elkaar horen maar kan geen verdere betekenis aan die relatie geven en kan het werkingsgebied ook niet op een voor de mens betekenisvolle manier op een kaart weergeven. De mogelijkheden van DSO-LV worden met deze methode niet benut en het dienstverleningsniveau voor de gebruiker van het omgevingsplan is beperkt tot het niveau van de bekendmaking in het officiële publicatieblad.

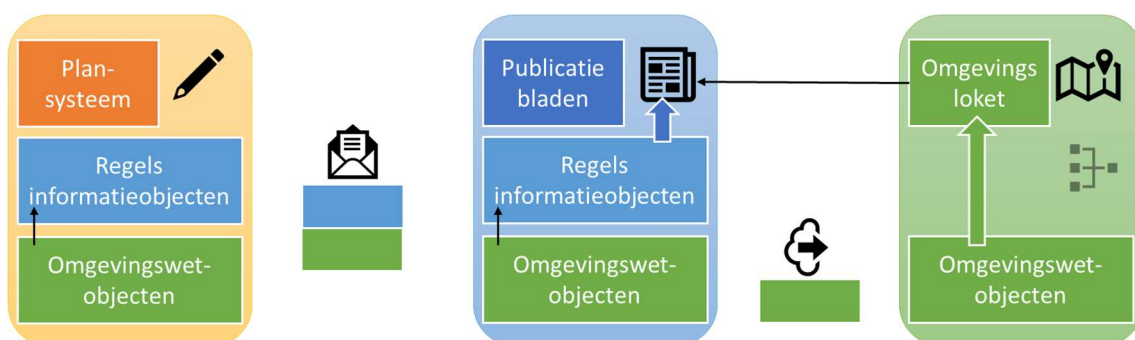
Het is alleen mogelijk het afgesproken dienstverleningsniveau van het DSO-LV te bereiken door aan de regeltekst en de werkingsgebieden extra informatie toe te voegen door het annoteren met de IMOW-objecten activiteit, omgevingswaarde, omgevingsnorm en de verschillende typen gebiedsaanwijzing. Daarnaast kunnen de attributen gerelateerde regeltekst en regelkwalificatie worden toegevoegd. Deze annotaties zorgen er voor dat de regelteksten gestructureerd bevroegbaar zijn en dat de locaties waar die annotaties van toepassing zijn op een kaart kunnen worden gepresenteerd. Deze vorm van annoteren is niet verplicht gesteld. In principe vormen de annotaties met IMOW-objecten geen onderdeel van het besluit en hebben ze geen juridische betekenis. IMOW-objecten bevatten echter wel de juridische naamgeving. Deze moeten dan ook consistent zijn met de juridische teksten en geografische informatieobjecten en beide delen worden als een set gezien en gepubliceerd.

Wanneer het bevoegd bezag bepaalde normen op verschillende plekken verschillende waarden wil geven kan dat op twee manieren. De eerste manier is door alle adressen of locaties in de tekst te benoemen en alle waarden in de tekst van de regel op te nemen, zoals getoond in Figuur 10 in paragraaf 6.5. Er is dan geen relatie met kaart of werkingsgebied. Als het bevoegd gezag de gebruiker makkelijker inzicht wil geven in specifieke waarden voor verschillende locaties door middel van interactie met de kaart, is dat mogelijk door te annoteren met het IMOW-object omgevingsnorm respectievelijk omgevingswaarde. De locaties en de bij de omgevingsnorm of omgevingswaarde behorende waarden moeten in een geografisch informatieobject worden vastgelegd. In de tekst van de regel wordt met behulp van de noemer naar het geografisch informatieobject verwezen. Door het vastleggen van de waarden in geografische informatieobjecten en daarnaar door middel van een noemer te verwijzen krijgen de waarden juridische werking en zijn ze onderdeel van het besluit.

7 Van plan tot publicatie

7.1 Het aanleverproces

Het bevoegd gezag levert via het digitale kanaal het digitale besluit aan bij de LVBB. Het digitale besluit bestaat uit een generiek formeel deel met daarin de artikelen en informatieobjecten en een Omgevingswetdeel met specifieke objecten vanuit dit domein. In het geval van een wijzigingsbesluit levert het bevoegd gezag de consolidatie-instructies ten behoeve van het consolideren van het wijzigingsbesluit in de regeling. Beide delen vormen een gevalideerd consistent geheel. De LVBB publiceert het formele deel van het besluit in het digitale publicatieblad van het bevoegde gezag en consolideert het besluit in de regeling. De LVBB levert de Omgevingswetobjecten door aan het DSO-LV ten behoeve van het Omgevingsloket.

Figuur 13 Proces

7.2 Raadplegen

7.2.1 Raadplegen in het officiële publicatieblad

Op officiële bekendmakingen.nl wordt het besluit formeel bekend gemaakt in het digitale publicatieblad van het bevoegde gezag. Het authentieke tekstdeel van het besluit wordt in PDF-formaat weergegeven en er is een zogeheten landingspagina voor de informatieobjecten. Tevens is er een web-versie van het besluit.

Daarnaast worden de consolidatie-instructies verwerkt in de geldende regeling van dat moment. Dit resulteert in een documentgerichte weergave van de regeling van waaruit de informatieobjecten kunnen worden benaderd. De informatieobjecten worden afzonderlijk getoond in een interactieve viewer en kunnen vanuit daar ook worden gedownload.

Raadplegen is alleen mogelijk per document of regeling en dus ook alleen van één bevoegd gezag. Er is geen integraal overzicht van alle regels voor de leefomgeving.

7.2.2 Raadplegen in DSO-LV

DSO-LV ontvangt vanuit de LVBB de Omgevingswetobjecten. In het omgevingsloket zijn diverse functies beschikbaar voor de gebruiker. Het biedt de mogelijkheid tot het oriënteren op de integrale regels over de leefomgeving via de kaart. Met een klik op de kaart zijn de daar geldende regels te raadplegen. De locaties uit de diverse regelgeving worden via een legenda gesymboliseerd op de kaart. De regels en kaart geven ook selectiemogelijkheden, bijvoorbeeld het tonen van regeltekst en locaties voor een specifieke activiteit of het uitsluitend

tonen van regels die voor iedereen gelden. De getoonde regels komen uit de geconsolideerde regelingen vanuit de officiële publicatiebladen.

Tot slot vormen de Omgevingswetobjecten de basis voor de toepasbare regels (vragenbomen) in het omgevingsloket, indien van toepassing. De locaties zijn gekoppeld aan de activiteiten in de vragenboom. De vragenbomen zelf worden via een apart kanaal aangeleverd.

C Openstaande vragen en issues

Vraag / Issue	Omschrijving
Metadata uitwerken	De huidige genoemde metadata zijn nog niet definitief vastgesteld. Wellicht zal deze nog aangepast worden.
Systematiek van Meet- en rekenbepalingen	In deze TPOD is bepaald dat voor Meet- en regelbepalingen gebruik wordt gemaakt van de IMOP-systematiek Begrippenlijst. Als alternatief wordt voorgesteld om gebruik te maken van een annotatie.
Tekstelement Afdeling	Voor de omgevingsverordening moet worden bepaald of het tekstelement Afdeling, in afwijking van de huidige uniforme structuur, verplicht moet worden gebruikt.
Opschrift bij sub- en sub-subparagraaf	Voor de omgevingsverordening moet worden bepaald of een opschrift voor een sub- en subsubparagraaf, in afwijking van de huidige uniforme structuur, facultatief kan worden gesteld.
Flexibiliteit bij nummering van wijziging artikelen	Bij een wijziging van de omgevingsverordening kan het voorkomen dat tekstelementen worden toegevoegd, waardoor de nummering niet meer klopt. De standaard laat nu niet toe dat artikelen een afwijkende nummering krijgen, zoals artikel 19A dat tussen de artikelen 19 en 20 wordt geplaatst.
Voorbeelden en figuren	De voorbeelden en figuren in deze TPOD lichten het mechanisme toe (hoe werkt het?), maar zijn veelal ontleend aan situaties die met name in het omgevingsplan van toepassing zijn. De voorbeelden en figuren dienen toegespitst te worden op situaties die meer op de omgevingsverordening toegesneden zijn.
Functietoedeling vs. 'beschermende nevenfuncties'	Het gebruik van de annotatie Functie zal door provincies in uitzonderlijke gevallen gebruikt worden. Om het exclusieve gebruik van Functie bij gemeenten te houden, zou door provincies gebruik kunnen worden gemaakt van 'beschermende nevenfuncties'. Deze optie dient nader onderzocht te worden.
Geluidproductieplafond	In de Aanvullingswet Geluid wordt provincies opgedragen geluidproductieplafonds vast te stellen. Uitgezocht moet worden of geluidproductieplafond onderdeel uitmaakt van de omgevingsverordening of dat het een apart besluit betreft.
Waardelijsten aanvullen	De inhoud van de waardelijsten van Activiteit, Functie en Onderwerp en Thema zal in samenwerking tussen provincies, gemeenten en waterschappen verder worden aangevuld.
Gebruik van Annotaties	Naar aanleiding van het besluit in het OGB zullen BG een annotatiestrategie opstellen. In samenhang daarmee zal moeten worden bepaald of en zo ja welke annotatie verplicht blijven/worden.

Eigenschap Verplichting- soort	De waardelijst behorende bij de eigenschap Verplichtingsoort is nu een gesloten waardelijst. Bespreken of dat een open waardelijst moet zijn.
--------------------------------------	---

D Bijlagen

Bijlage 1 Ontwerpkeuzen

Voor de omgevingsverordening zijn geen 'van de standaard' afwijkende ontwerpkeuzen van toepassing.

TPOD30
TPOD40
TPOD50
TPOD60
TPOD70
TPOD80
TPOD400, TPOD410, TPOD420, TPOD430, TPOD440, TPOD450, TPOD460, TPOD470,
TPOD480, TPOD490, TPOD500, TPOD510, TPOD520, TPOD530, TPOD540, TPOD550,
TPOD560, TPOD570, TPOD580, TPOD590, TPOD600, TPOD610, TPOD620, TPOD630,
TPOD640, TPOD650, TPOD660, TPOD670, TPOD680, TPOD690, TPOD700, TPOD710,
TPOD720, TPOD730, TPOD741, TPOD750, TPOD760, TPOD770, TPOD781, TPOD790,
TPOD800, TPOD810, TPOD820, TPOD831, TPOD841, TPOD851, TPOD860, TPOD870
TPOD880
TPOD980
TPOD990
TPOD1000
TPOD1010, TPOD1020
TPOD1030
TPOD1040
TPOD1050
TPOD1060, TPOD1070
TPOD1560
TPOD1570
TPOD1580
TPOD1630
TPOD930, TPOD940
TPOD1310
TPOD1080
TPOD1190
TPOD1650
TPOD1320
TPOD1650
TPOD1660
TPOD1440